

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

የሶሻል ሳይንስና ሂውማኒቲስ ኮሌጅ

**የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ-ጽሑፍ የአማርኛ ትምህርት ክፍል ድህረ ምረቃ
መርሀ ግብር**

**በጨንገሩ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት የአስረኛ ክፍል አሮመኛ አፍ ፈት ተማሪዎች
በአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባቦታዊ ብቃትን ለማዳበር የቡድን ሥራ አጠቃቀም
ሚና ፍተሻ መከራዊ ጥናት**

በ

ዳቦሽ ይደግ ዘወዴ

**አማርኛ ቋንቋን በማስተማር ስነ-ዘዴ ለሁለተኛ ድግሪ ከፊል ማሟያነት የቀረበ
ጥናት**

ታህሳስ፣ 2014

ጅማ፣ ኢትዮጵያ

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

የሶሻል ሳይንስና ሂውማኒቲስ ኮሌጅ

የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ-ጽሑፍ የአማርኛ ትምህርት ክፍል ድህረ ምረቃ መርሀ ግብር

በጨንጌ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት የአስረኛ ክፍል አሮመኛ አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባቦታዊ ብቃትን ለማዳበር የቡድን ሥራ አጠቃቀም ሚና ፍተሻ ሙከራዊ ጥናት

በ

ዳቦሽ ይደግ ዘወዴ

አማርኛ ቋንቋን በማስተማር ስነ-ዘዴ ለሁለተኛ ድግሪ ከፊል ማሟያነት የቀረበ ጥናት

ዋና አማካሪ:- በቃሉ ፈረደ(ተባባሪ ፕሮፌሰር)

ረዳት አማካሪ:- አቶ ጥበቡ ሽቴ(ዶ/ር)

ታህሳስ፣ 2014

ጅማ፣ ኢትዮጵያ

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

የሶሻል ሳይንስና ሂውማኒቲስ ኮሌጅ

የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ-ጽሑፍ የአማርኛ ትምህርት ክፍል ድህረ ምረቃ መርሀ ግብር

የፈተና ቦርድ አባላት

እንደጥናታዊ ጽሁፍ አቀራረብ ገምጋሚ ቦርዶች “ በጨንጌ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባታዊ ብቃት ለማዳበር የቡድን ሥራ አጠቃቀም ሚና ፍተሻ ሙከራዊ ጥናት ” በሚል ርዕስ በተማሪ ዳቦሽ ይደግ ለሁለተኛ ደግሪ ማሟያ የቀረበው ጥናት በአማካሪና ፈተኝ ተገምገሞ የዩኒቨርሲቲውን መስፈርት ያሟላ ስለሆኑ ተቀባይነት አገኝቷል።

አማካሪ ስም _____ ፊርማ _____ ቀን _____

የወ.ስጥ ፈተኝ ስም _____ ፊርማ _____ ቀን _____

የወ.ጭ ፈተኝ ስም _____ ፊርማ _____ ቀን _____

የአጥኝዋ ማረጋገጫ

እኔ ከዚህ በታች ስሜ የተጠቀሰው ይህ ጥናት የግሌ ሥራ መሆኑን በፊርማዬ አረጋግጣለሁ።
ዓለምአቀፋዊ ተቀባይነት እንዳላቸው ልምዶች መሠረት በጥናቴ ውስጥ የተጠቀሙኩባቸውን
ጽሁፎች በሙሉ በዋቢ መጽሐፍት ሥር በማስቀመጥ ዋጋ ሰጥቻቸዋለው። የሌላውን ሰው
ሥራዎች ሳያመሰግኑ ወስዶ መጠቀም በዩኒቨርሲቲ ህግ እንደሚያስቀጣና የአእምሮ ንብረት
ሌብነት መሆኑን በደንብ አውቃለሁ። ስለዚህም የተጠቀምኩባቸውን ሥራዎች በሙሉ በዋቢ
መጽሐፍት ሥር ዋጋ ሰጥቻቸዋለው።

የአጥኝዋ ስም:- ዳቦሽ ይደግ ዘውዴ

ፊርማ:- -----

ምስጋና

በመጀመሪያ ለዚህ ሥራ ስኬት ኃይልና ጉልበቱን እንዲሁም ፀጋውን ላበዛልኝ ለልዑል እግዚአብሔር ምስጋና ይድረሰው። በመቀጠልም ደክመኝ ሰለቸኝ ሳይሉ ከውድ ጊዜያቸው ሰውተው በተፈለገው ጊዜና ሰዓት አስፈላጊውን ማስተካከያ በጥናቱ ላይ እየሰጡ ላገዙኝ ለአማካሪዎቼ አቶ በቃሉ ፈረደና ዶ/ር ጥበቡ ሽቴ ልባዊ ምስጋናዬን ላቀርብ እወዳለሁኝ። ጥናቱ ሲካሄድ በሐሳብና በገንዘብ ከጎኔ ለቆሙ ወንድሞቼና ቤተሰቦቼ ልባዊ ምስጋናዬን ለማቅረብ እወዳለሁ። ጥናቱ ለማካሄድ በወረቀትና በእስክብርቶ ከጎኔ ለቆሙ ለትምህርት ቤት የሥራ ንደኞቹ እንዲሁም መረጃውን በመሰጠት ለተባበሩኝ ለትምህርት ቤቱ የፃኛ ክፍል ተማሪዎችና የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ያለኝ ምስጋና ላቅ ያለ ነው። በመጨረሻም ለጥናቱ ዋቢ መጽሐፍት በመስጠት ለተባበሩኝ ለወለጋ ዩኒቨርሲቲ ነቁምት ቅርንጫፍ ቤተ መጻሕፍት ሠራተኞች ምስጋናዬ እጅግ በጣም የጎላ ነው።

ማውጫ

ርዕስ	ገጽ
ምስጋና.....	i
ማውጫ.....	ii
የሠንጠረዥ ማውጫ.....	iv
አጠቃሎ.....	v
ምዕራፍ አንድ.....	1
መግቢያ.....	1
1.1 የጥናቱ ዳራ.....	1
1.2 የጥናቱ አሳሳቢ ምክንያት.....	4
1.3 የምርምሩ መሪ ጥያቄ.....	6
1.4 የጥናቱ ዋና ዓላማ.....	7
1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ.....	7
1.6 የጥናቱ ወሰን.....	7
1.7 የጥናቱ ውስንነት.....	8
ምዕራፍ ሁለት.....	9
ክለሳ ድርሳናት.....	9
2.1 ጽንሰ ሐሳባዊ መሰረቶች.....	9
2.1.1 ተግባራዊ የማስተማር ፍልስፍና.....	9
2.1.2 የተግባራዊ ሥነዘዴ መለያ ባህሪያት.....	9
2.1.3 የተግባራዊ ሥነዘዴ መርሆዎች.....	10
2.1.4 የተግባራዊ ስነዘዴ ንኡሳን ክፍሎች.....	14
2.1.4 የቃላዊ ተግባራት ምንነት.....	14
2.1.5 የቃላዊ ተግባራት ቋንቋ ማስተማሪያ መርሆዎች.....	15
2.1.6 የቃላዊ ተግባራት ንዑሳን ክህሎች.....	16
2.1.7 የቃላዊ ተግባራት ማቅረቢያ ዘዴዎች.....	18
2.1.8 የቡድን ሥራ ምንነት.....	18
2.1.9 ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር የቡድን ሥራ ሚና.....	18
2.1.10 የጥናቱ ንድፈ ሀሳባዊ መሰረት.....	21

2.1.11 ቃላዊ ተግባራትን በቡድን ሥራ ማስተማር ቅደምተከተላዊ ማሕቀፍ.....	24
2.1.12 ቃላዊ ተግባራትን በቡድን ሥራ የማስተማር አስፈላጊነት	26
2.1.13 ንድፈ ሀሳባዊ ማህቀፍ	27
2.2 የቀደምት ጥናቶች ዳሰሳ	28
ምዕራፍ ሦስት.....	31
የጥናቱ ሥነዘዴ እና አካሄድ	31
3.1 የጥናቱ ንድፍ.....	31
3.2 የናሙና አመራረጥ	32
3.2.1 የትምህርት ቤት አመራረጥ	32
3.2.2 የክፍል ደረጃ አመራረጥ	32
3.2.3 የተማሪዎች አመራረጥ.....	33
3.2.4 የመምህር አመራረጥ	33
3.3 የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ	34
3.4 የማስተማሪያ መሳሪያ አዘገጃጀት	36
3.5 ስነ ምግባራዊ ሁኔታዎች.....	37
3.6 የጥናቱ ሂደት.....	38
3.7. የመረጃ አተናተን	40
ምዕራፍ አራት.....	41
የውጤት ትንተና እና ማብራሪያ	41
4.1 የጥናቱ የውጤት ትንተና እና ማብራሪያ	41
4.1.1 የጥናቱ የውጤት ትንተና.....	41
4.1.2 የጥናቱ የውጤት ማብራሪያ	45
ምዕራፍ አምስት	48
ማጠቃለያ፣ መደምደሚያና የመፍትሔ ሀሳቦች	48
5.1 ማጠቃለያ.....	48
5.2 መደምደሚያ.....	49
5.3 የመፍትሔ ሀሳብ.....	50
ዋቢዎች	51
አባሪዎች	54

የሠንጠረዥ ማውጫ

ሠንጠረዥ	ገጽ
ሠንጠረዥ 4.1:- የቁጥጥሩ እና የሙከራው ቡድኖች የቅድመትምህርት የቃላት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በገላጭ ስታትስቲክስ.....	18
ሠንጠረዥ 4.2:- የቁጥጥሩ እና የሙከራው ቡድኖች የቅድመትምህርት የቃላት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት.....	18
ሠንጠረዥ 4.3:- የቁጥጥሩ እና የሙከራው ቡድኖች ድህረትምህርት የቃላት ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በገላጭ ስታትስቲክስ.....	18
ሠንጠረዥ 4.4:- የቁጥጥሩና የሙከራው ቡድኖች ድህረትምህርት የቃላት ተግባራት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት.....	18

አጠቃሎ

የዚህ ጥናት አብይ ዓላማ በኦሮምኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ ትምህርት የቡድን ሥራን በመጠቀም ቃላዊ ተግባራትን በማስተማር የቃላዊ ተግባራት ብቃታቸውን ለማዳበር ያለውን አስተዋጽኦ በከፊል ፍትካታዊ ምርምር መፈተሽ ነበር። ይህን ዓላማ ለማሳካትም በጭንጊ የሚገኘው የጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በአመቺ ናሙና ተመርጧል። በትምህርት ቤቱ ከሚገኙት ስድስት የአስረኛ ክፍል የመማሪያ ክፍሎች የአንዱን ክፍል ተማሪዎች ለሁለት በመክፈል በቀላል የእጣ ናሙና ተመርጠዋል። በመሆኑም የሙከራው ቡድን ተማሪዎች በቡድን ሥራ እየታገዙ ቃላዊ ተግባራትን ሲማሩ፣ የቁጥጥር ቡድኑ ተማሪዎች ደግሞ በተለመደው የቃላዊ ተግባራት ትምህርት አቀራረብ የቃላዊ ተግባራት ትምህርትን በስድስት ሳምንታት ለ12 ክፍለ ጊዜያት እንዲማሩ ተደርጓል። መረጃዎቹ በቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና በቅድመትምህርት እና በድህረትምህርት ተሰብስበዋል። በቃላዊ ተግባራት ፈተና የተሰበሰበው መረጃ በየአይነት ከተደራጀ በኋላ በገላጭና በድምዳሜያዊ ስታትስቲክስ (የነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት) ተተንትንዋል። በውጤት ትንተናው መሰረትም የሙከራው ቡድን ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት(16.63) ከቁጥጥሩ ቡድኑ የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት(13.60) በልጦ ጉልህ ልዩነት ($p=0.000$) አሳይቷል። ከጥናቱ ግኝት በመነሳትም በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃት ለማሳደግ ከተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ የበለጠ አስተዋጽኦ አለው ከሚል መደምደሚያ ላይ ተደርጏል። ስለዚህም የተማሪዎችን የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር በቃላዊ ተግባራት የማስተማር ዘዴዎች ውስጥ ተማሪዎች እራሳቸውን ችለው መማር እንዲችሉ የቡድን ሥራን በመጠቀም በማስተማር የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት ብቃታቸውን የሚሻሻልበትን ሁኔታ ሊፈጥር ይችላል።

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

ይህ ጥናት የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባቦታዊ ብቃትን ለማዳበር የቡድን ሥራ አጠቃቀም ሚና ፍተሻ በጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኪነት በሚል ርዕስ የተካሄደ ጥናት ነው። ጥናታዊ ጽሁፉም በአምስት ዋና ዋና ምዕራፎች የተከፈለ ነው። የመጀመሪያው ምዕራፍ ስለ ጥናቱ መግቢያ የሚያትት ሲሆን ስለጥናቱ ዳራ፣ የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት፣ ስለጥናቱ መሪ ጥያቄዎች፣ የጥናቱ ዓላማ፣ የጥናቱን ጠቀሜታ እና የጥናቱ ወሰን የያዘ ነው። ሁለተኛው ምዕራፍ ደግሞ ከርዕሱ ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ንድፍ ሐሳባዊ ይዘቶች እና ተዛማጅ ጥናታዊ ጽሁፎች የተቃኙበት ነው። በሦስተኛው ምዕራፍ ሥር ደግሞ ከጥናቱ ሥነ ዘዴ እና አካሄድ አስመልክቶ የጥናቱ ንድፍ፣ ዘዴ፣ የናሙና አመራረጥ፣ የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች እና የመረጃ መተንተኛ ዘዴዎች ያብራራል። አራተኛው ምዕራፍ ደግሞ በቅድመ እና በድህረ ፈተና በመጠቀም የተሰበሰቡት መረጃዎች የተተነተኑበት እና የውጤት ገለጻን የሚያብራራ ነው። አምስተኛው ምዕራፍ ደግሞ በአጠቃላይ ስለጥናቱ ግኝት ማጠቃለያ፣ መደምደምያና የመፍትሔ ሐሳቦች የተዘረዘሩበት ክፍል ነው።

1.1 የጥናቱ ዳራ

ቋንቋ የሰው ልጆች መግባቢያ መሣሪያ መሆኑን የተለያዩ ምሁራን የተግባቡበት ሐሳብ ነው። ይህንን የመግባቢያ ዓላማ ከግብ ለማድረስ የቋንቋ ትምህርት ሰፊውን ድርሻ ይይዛል። የቋንቋን ትምህርት ለማሳካት የተለያዩ የቋንቋ ምሁራን የተለያዩ የማስተማሪያ ዘዴዎችን ቀርጸዋል። ስለዚህም በተለያዩ ጊዜያት የተለያዩ የቋንቋ መማሪያና ማስተማሪያ ዘዴዎች በተለያዩ ምሁራን ሲቀረጹና አሁንም እየተቀረጹ ይገኛሉ። ይህም የሆነበት ምክንያት የተቀረጹት ዘዴዎች የየራሳቸው የሆኑት ችግር ስላሏቸውና የተማሪዎቹን ፍላጎት ያላሟሉ ስለሆኑ ነው። ይሁን እንጂ እነዚህ ዘዴዎች በየጊዜው በተለያዩ ምሁራን ጥናት ተካህዶባቸው ለታለሙለት ዓላማ በትክክል ያልዋሉና የተማሪዎቹን የመማር ፍላጎት ያላገናዘቡ መሆናቸው በጥናት ተፈትሸው የማሻሻያ ዘዴዎች ተቀምጠዋል።

ለምሳሌ የሰዎሰው ወትርጉም የቋንቋ ማስተማሪያ ዘዴ ተማሪዎች በሚማሩት ቋንቋ ሰዎሰው በመተርጎም እንዲማሩ ስለሚያስገድዳቸው በKrashen እና በChomesky በመተቸቱ የቋንቋ

መማሪያ መላምቶች በሚል ዘዴ ተተካ። ይሁን እንጂ ወደ 1960ዎቹ አካባቢ ደግሞ እነዚህ መላምቶች ችግር አዘል ስለሆኑ ዘዴዎቹ ወደ ተግባራዊ የቋንቋ ማስተማሪያ ዘዴ እንዲቀየር የአወጣጥ የቋንቋዎች ጥናት ምክር ቤት ሃሰብ በማቅረብ ተቀባይነት አገኘ።

Harmer (2006) ስለተግባራዊ የቋንቋ መማሪያና ማስተማሪያ ዘዴ ሲያብራሩ ዘዴው በ1960ዎቹ የተቀረጸ ሲሆን ዓላማዉ የተማሪዎችን ተግባራዊ ብቃት ማሳደግ ነዉ። ስለዚህም የተግባራዊ ቋንቋ ማስተማሪያ ዘዴ ትኩረት የማህበራዊ ግንኙነት ብቃት፣ ሥነ ልሳናዊ ብቃት፣ የንግግር ብቃትና የመግባቢያ ብቃት ሲሆን ዓላማዉ ደግሞ ተማሪዎች ቋንቋዉን ተጠቅመው እነዚህን ብቃቶች እንዲያሳድጉ ማገዝ ነዉ።

እንደRichards እና Rogders (2002) ተግባራዊ ቋንቋ የተለያዩ ክህሎችን በዉስጡ የያዘ ነዉ። እነዚህም ክህሎች የማዳመጥ፣ የመናገር፣ የማንባብና የመጻፍ ዋና ዋናዎቹ ሲሆኑ፤ ሰዎስዋዊና የቃላት ትርጉም ክህሎችንም ያካትታሉ። የተግባራዊ ቋንቋ ዋነኛ ዓላማ ደግሞ የተማሪዎችን ተግባራዊ ብቃት ማሳደግ ሲሆን በመለማመጃ ሁኔታቸው ቃላዊና ጽሁፋዊ የመግባቢያ ዘዴዎችን የሚከተሉ እንደሆኑ ምሁራን ያስቀምጣሉ። ቃላዊ ተግባራት የሚባሉት ተማሪዎች ጽሁፍ ሳይጠቀሙ በቃላት ብቻ የሚግባቡበት ስልት ነዉ። ይህም የመግባቢያ ዘዴ በዉስጡ የንግግርና የማዳመጥ ክህሎችን ያካተተ ሲሆን፤ በጥንድ መነጋገር፣ ራስን ማስተዋወቅ፣ ሠላምታ መጠያየቅና ማህበረሰባዊ ንግግሮችን ማድረግ እንደንፁሳን ክህሎች በመጠቀም የቋንቋዉን ክህል የማሳደጊያ ዘዴ ነዉ። ጽሁፋዊ ተግባራት ደግሞ የመግባቢያ ሐሳቦችን በጽሁፍ የማቅረብና የመግለጽ ሂደት ነዉ።

ከዚህም ሌላ Cowel(1994) ሲያስረዱ በአሁኑ ጊዜ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራዊ ብቃት ለማዳበር የተለያዩ ብልሃቶች እና ዘዴዎች ይተገበራሉ። እነዚህም ዘዴዎች ተማሪዎች በቡድን፣ በጥንድ እና በመገናኘት እርስ በእርሳቸው የሚማማሩበት እና ቋንቋዉን ለማሳደግ የሚጠቀሙበት ስልት ነዉ።

የዚህ ጥናት ትኩረትም የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራዊ ብቃትን ለማሳደግ የቡድን ሥራን ሚና መፈተሽ ስለሆነ የቡድን ሥራ ሚና እና የተማሪዎች ቃላዊ ተግባራዊ ብቃት ያላቸውን ግንኙነት አስመልክቶ የተለያዩ ምሁራን ሐሳባቸውን ሰንዘረዋል።።

Underwood (2000) ሲያብራሩ ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የቡድን ሥራ ሚና እጅግ የጎላ ነው። ተማሪዎች በቡድን ሆነው ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ ሲለማመዱ የቃላት አጠቃቀምን እርስ በእርሳቸው ይማማራሉ፤ ማህበረሰባዊ ግንኙነታቸውን ያሳድጋሉ፤ የሚፈጽሙትን ቃላዊ ስህተቶችን እርስ በራሳቸው ይተራረማሉ፤ እንዲሁም ሁለንተናዊ የቋንቋ ዕውቀቶችን ያዳብራራሉ በማለት ያስቀምጣሉ።

እንዲሁም Jaques(2001) የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት በዳበር ረገድ ያለውን ሚና ሲያብራሩ ተማሪዎች በቡድን ሆነው ሲማሩ ውስብስብ የሚሆንባቸውን ነገሮች ለመወያየት፣ የሚያጋጥማቸውን የመማሪያ ችግሮች ለመፍታት፣ እውቀታቸውን ለመጠቀም፣ የተለያዩ ክህሎቶችን ለመለማመድ እና ስለተማሩት ነገር የተሰማቸውን ስሜት ለመግለጽ ዕድል ስለሚሰጣቸው ሚናው እጅግ ላቅ ያለ ነው። ከዚህም ሌላ ተማሪዎች በቡድን ሆነው ቋንቋን ሲማሩ በመማሪያ ሂደቶች ላይ በመተኮር ራሳቸው የእውቀት ምንጭ እንዲሆኑ እና ተዘዋዋሪ የእውቀት ተቀባዮች ያለመሆናቸውን በመገንዘብ በዝንባሌው ተሳትፎቻቸውን፣ የመዳሰስ ብቃታቸውን እና መረጃ የመተንተን ብቃታቸውን ለማጎልበት ይረዳቸዋል።

እንዲሁም Richards እና Rodgers(2002) በትምህርት ዓለም ውስጥ የቡድን ሥራ የተማሪዎችን የመግባባትና እውቀት የመገባባት ክህሎቶችን ለማሳደግ ተመራጭ ዘዴ እንደሆነ ይታመናል። ይህም ሲባል ተማሪዎች ንቁ ተሳትፎ እንዲያደርጉ፣ የማሰላሰል ብቃታቸውን እንዲያሳድጉ፣ ለመማር የየራሳቸውን ውሳኔ እንዲሰጡና ለመማራቸው ተጠያቂነት እንዲኖራቸው ያግዛቸዋል ማለት ነው። በመማሪያ ክፍል ውስጥ የቡድን ሥራን መጠቀም ተማሪዎች የሚማሩትን ቋንቋ በመጠቀም እንዲግባቡ፣ ሐሳብ እንዲለዋወጡ፣ ስህተቶቻቸውን እንዲተራረሙ፣ ማህበረሰባዊ ግንኙነታቸውን እንዲያሳድጉ እና የቋንቋውን ልዕለ-አዕምሯዊ ብቃታቸውን እንዲያጎለብቱ ስለሚያግዛቸው ክፍተኛ ሚና የሚጫወት ነው በማለት ያብራራሉ።

Slavin(1995) ስለ ቡድን ሥራ ሚና ሲገልጹ ተማሪዎች የቡድን ሥራን በመጠቀም ሲማሩ ጉልበት አዘል የሆነውን የመማሪያ ልምድ እንዲቀስሙ ያስገነዝባሉ። ይህም የሚሆነው ተማሪዎች በቡድን ሲማሩ እርስ በእርሳቸው በመነጋገር፣ በመወያየት፣ በመከራከር እና በመግባባት የአንዱን የቋንቋ ጉድለት ለይቶ በማውጣት የሚያሻሽልበትን ዘዴ በማሳየት ልምድ ያገኛሉ። እንዲሁም ይማማራሉ። ይህንን ለማከናወን የቋንቋ መምህራን ለቡድኑ አባላት የሚመጥኑ

ድርጊቶችን በማዘጋጀት ተማሪዎቹ በቡድን እንዲወያዩበት በማድረግ ማበረታታት ይጠበቅባቸዋል በማለት ያስገነዝባሉ።

በተጨማሪም Aberash (2005) ስታብራራ ተማሪዎችን በቡድን ሥራ በመጠቀም ቃላዊ ተግባራትን እንዲለማመዱ በማድረግ ተማሪዎች ውስብስብ የሆኑትን ነገሮች እየተከፋፈሉ እንዲማሩ ከማድረጉም በላይ ተማሪዎቹ ዕውቀታቸውን እንዲከፋፈሉ፣ ችግሮቻቸውን እርሰበራሳቸው እንዲፈቱ፣ እውቀታቸውን እንዲጠቀሙ፣ የተለያዩ ክሊሎችን በመጠቀም ስሜቶቻቸውን በተማሩት ቋንቋ እንዲገልጹ ይረዳቸዋል በማለት ታብራራለች።

እነዚህ ከላይ ከተጠቀሱት ማብራራዎች መረዳት የሚቻለው የአንድ ቋንቋን ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የቡድን ሥራን መጠቀም እጅግ ላቅ ያለ ሚና እንዳለው ነው። ይሁን እንጂ ኢ-አፈፈት ተማሪዎች ታላሚውን ቋንቋ ተጠቅመው በቡድን ውስጥ ቃላዊ ተግባራቶቻቸውን ለማሳደግ የማይጣጣሩ መሆናቸውን የተለያዩ ጥናቶች እና አጥኝዎች በመምህርነቷ ለመታዘብ ችላለች።

የዚህ ጥናት አላማም የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት በማዳበር ረገድ ያለውን ሚና በመፈተሽ፣ ዘዴው የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት እስከምን ያህል ድረስ ሊያሻሽል ይችላል? የሚለውን ጥያቄ መመርመር የጥናቱ አብይ ጉዳይ ነው። ጥናቱም በኦሮሚያ ክልል በምስራቅ ወለጋ ዞን በስቡ ስሬ ወረዳ በጨንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በአስረኛ ክፍል አሮመኛ አፈ-ፈት ተማሪዎች ተተኪሪነት ተካሂዷል።

1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት

ሰዎች ቋንቋን እንዲማሩ ከሚያስገድዷቸው ምክንያቶች አንዱና ዋነኛው ተግባራዊ ብቃትን ማዳበር አስፈላጊ መሆኑ ነው። ተግባራዊ ቋንቋን ከማስተማሪያ መርሆዎች መካከል አንዱ የቡድን ሥራን መጠቀም ነው። ይህንን አስመልክቶ Brumfit (1984) ሲያብራሩ የቡድን ሥራን በመጠቀም ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር ተማሪዎች በብዛት እንዲናገሩ፣ ተማሪዎች እንዲነሳሱ፣ እንዲሁም በተማሪዎች መካከል መግባባትን በማስፈን የመግባባት ተግባራቸውን እንዲያሳድጉ ያግዛቸዋል፣ በማለት ያብራራል።

እንዲሁም Jing Meng (2010) ስለቡድን ሥራ ሲያስቀምጡ የቡድን ሥራን መጠቀም ከዘመናዊ የቋንቋ መማሪያና ማስተማሪያ ዘዴዎች አንዱና ዋነኛ ሲሆን ዓላማውም ተማሪዎች

እንዲነጋገሩ፣ እንዲወያዩ፣ እንዲነሳሱና ከመግባባት ላይ እንዲደርሱ የሚያግዛቸው ዘዴ ነው። ይህም ሲባል የቡድን ሥራ ተማሪዎች የመግባቢያና የንግግር ክህሎታቸውን እንዲያሳድጉ ከማድረጉም ሌላ ለድርጊቱ የሚያግዛቸውን ዝግጅት በማድረግ ጥሩና ተስማሚ የመለማመጃ ክፍል ለመፍጠር የሚረዳ ነው።

የቡድን ሥራን በመጠቀም የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራትን በማዳበር ረገድ በንድፈ ሐሳብ ደረጃ በተለያዩ ምሁራን ከላይ የተጠቀሱትን አይነት ሐሳቦች ከመኖራቸውም በተጨማሪ ከዚህ ጉዳይ ጋር ተያያዥነት ያላቸው በውጭ ሀገር እና በሀገር ውስጥ የተካሄዱ ጥናቶችም የተለያዩ ውጤቶችን ያመለክታሉ።

ለምሳሌ፡- Gomleksis(2007), Gillies(2008), Gillies(2003), እና Oxford(1990) በውጭ እና Girma(2005) በሀገር ውስጥ የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት በማሳልበት ረገድ ስላለው አስተዋጽኦ በመፈታሽ ጥናት አካሂደዋል። በጥናቱ ግኝትም ዘዴውን በግልጽ የተማሩት የሙከራ ቡድን ተማሪዎች በተለመደው ዘዴ ቃላዊ ተግባራትን ከተማሩት የቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች በድህረ ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ፈተና የተሸለ ውጤት ማስመዝገባቸውን ጠቁመዋል።

የምርምሮቹ ዋነኛ ክፍተት ግን የሙከራ ቡድኑ ተማሪዎች ድህረ ትምህርት የቃላት ፈተና አማካይ ውጤት ከቁጥጥሩ ቡድን ተማሪዎች ድህረ ትምህርት የቃላት ፈተና አማካይ ውጤት ጉልህ ልዩነት እንዳለው ከመግለጽ ውጭ የልዩነቱ የጥንካሬ ደረጃ (Effect Size) ምን እንደሚመስል የገለጹት ነገር የለም። በተጨማሪም በአብዛኛው በዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ላይ የተሰሩ በመሆናቸው በሌሎች የክፍል ደረጃዎች ተመሳሳይ ውጤት ይገኝ ይሆን? የሚል ጥያቄ ማንሳት ይቻላል።

በጥቅሉ የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት በማሳልበት ረገድ ያለውን ሚና አስመልክቶ በተካሄዱት እነዚህ ጥናቶች ላይ የታዩ ክፍተቶች በጉዳዩ ዙሪያ ተጨማሪ ጥናት ማድረግ እንደሚያስፈልግ ያመለክታሉ።

አጥኚዎም አማርኛን በከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃና መሰናዶ ትምህርት ቤት በማስተማር ልምዷ ያስተዋለቸው አማርኛን በሁለተኛ ቋንቋነት የሚማሩ በተለይም በኦሮምኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ ተማሪዎች በቋንቋው በአግባቡ ለመጠቀም የቃላዊ ተግባራት ችግር እንደሚገጥማቸው ነው።

ለተማሪዎች የቃላት ተግባር ዝቅተኛ መሆን የተለያዩ ምክንያቶች ቢኖሩም ይህ ችግር ከቡድን ሥራ ዘዴ ጋር እንደሚያያዝም ለመረዳት ተችሏል። ምክንያቱም ቃላት ተግባርን የማስተማሪያ ዘዴው ሂደትን ያልተከተለና ተማሪዎች በራሳቸው ጥረት የቃላት ተግባርን ክህላቸውን እንዲያዳብሩ የተለያዩ የቃላት ተግባር መማሪያ ዘዴዎችን ከማስተዋወቅ ጋር የተያያዘ ሳይሆን የተለመደ አካሄድ ላይ የተመሰረተ በመሆኑ ተማሪዎችን አሳታፊ አይደለም፤ ከተማሪ ተኮር ይልቅ መምህር ተኮር ላይ የተመሰረተ ነው። ጥናቱ በተካሄደበት ትምህርት ቤት ያለው የንግግር ክህሌት ትምህርት አቀራረብም በተለመደው የንግግር ክህሌት ትምህርት አቀራረብ የተቃኘ ነው።

የአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ በመፈተሽ በተገኘው መረጃ እንደተረጋገጠውም አሁን በስራ ላይ ያለው የመማሪያ መጽሐፍም በ2004 ዓ.ም. የታተመ ሲሆን፤ አቀራረቡ መምህር መራሽ የሆነውን የተለመደውን አቀራረብ የሚከተል ነው። ይህ አቀራረብ ደግሞ ተማሪዎች መምህራን በሚያቀርቡላቸው መልመጃዎች ላይ እንዲወሰኑና በመምህራን ላይ ጥገኛ እንዲሆኑ አድርጓቸዋል Mazengiya(1982)።

O'malley & Chamot (1990) እና Mhadavi (2014) እንዳስገነዘቡት ደግሞ ሁለተኛ ቋንቋን ዝቅተኛ ተጋልጦ ባለበት አካባቢ ለሚማሩ ተማሪዎች የቡድን ሥራ ዘዴን በመጠቀም በራሳቸው ጥረት የቃላት ተግባር ብቃታቸውን ለማሻሻል የላቀ ድርሻ አለው።

ከዚህ በመነሳትም አጥኚዎ እነዚህን ክፍተቶች ለመሙላት የቡድን ሥራን በመጠቀም በኢትዮጵያ አማርኛን በሁለተኛ ቋንቋነት ከሚማሩት መካከል በአሮምኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ የአስረኛ ክፍል ተማሪዎችን የአማርኛ ቋንቋን ቃላት ተግባርን ለማዳበር ያለውን አስተዋጽኦ ለመፈተሽ ተገፋፋች። በዚህም መሰረት ከቡድን ሥራ በኋላ በሙከራ ቡድንና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የቃላት ተግባር ብቃት ልዩነት አይኖርም የሚል አልቦ መላምት ተፈትሽዋል።

1.3 የምርምሩ መሪ ጥያቄ

ይህ ጥናት አሮመኛ አፈ-ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ የቡድን ሥራን በመጠቀም ቃላት ተግባርን በማስተማር የቃላት ተግባር ብቃታቸውን በማዳበር ረገድ ጉልህ ሚና አለውን?

የሚለውን መሪ ጥያቄ ለመመለስ ኦርመኛ አፈ-ፈት በሆኑ የጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች ተተኪነት ተካሂዷል።

1.4 የጥናቱ ዋና ዓላማ

የጥናቱ ዋና ዓላማ በኦርመኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ ትምህርት የቡድን ስራን በመጠቀም በማስተማር ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር ያለውን አስተዋጽኦ መፈተሽ ነው።

1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ

ተማሪዎች በቋንቋ ትምህርት ሂደት የሚታዩባቸውን ተላውጦዎችን መለየት ለመማር-ማስተማሩ ሂደት የላቀ አስተዋጽኦ ያበረክታል። ከዚህ በመነሳት ጥናቱ የሚከተሉት ስነ-ምህርታዊና ምርምራዊ ፋይዳዎች አሉት።

- ✓ ለተማሪዎች የቡድን ሥራን ዘዴ እንዴት በቃላዊ ተግባራት ትምህርት ሂደታቸው በመጠቀም የቃላዊ ተግባራት ችሎታቸውን ሊያሻሽሉ እንደሚችሉ ያግዛል።
- ✓ ለአማርኛ ቋንቋ ስርዓተ ትምህርት / መርሃ-ትምህርት ባለሙያዎችና የማስተማሪያ መጻሕፍት አዘጋጆች የቃላዊ ተግባራት ትምህርቶችን ሲያዘጋጁ የቡድን ሥራን እንደ አንድ የቃላዊ ተግባራት ማቅረቢያ መንገድ ሊጠቀሙ ስለሚችሉበት ሁኔታ ፍንጭ ይሰጣል።
- ✓ ለአማርኛ ቋንቋ መምህራን የቡድን ሥራ ለቃላዊ ተግባራት ብቃት መጎልበት ያለውን ፋይዳ በመገንዘብ ተማሪዎቻቸው በቃላዊ ተግባራት ትምህርት ሂደት ዘዴውን እንዴት መጠቀም እንዳለባቸው ግንዛቤ ያስገኛል።
- ✓ ሌሎች ተመራማሪዎች በቀሪ የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴዎች እና በሌሎች አገርኛ ቋንቋዎች የቃላዊ ተግባራት ትምህርት ላይ ለሚያደርጓቸው ጥናቶች መነሻ ይሆናል።

1.6 የጥናቱ ወሰን

ጥናቱ ከቦታና ከትምህርት ቤት አንጻር ጥናቱ ያተኮረው በኦርሚያ ክልላዊ መንግስት በምሥራቅ ወለጋ ዞን በስቡ ስሬ ወረዳ በሚገኝ በአመቺ ናሙና በተመረጠው በጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ላይ ነው። ከክፍል ደረጃና ከተማሪዎች አንጻርም የክፍል ደረጃው በአላማ ተኮር ናሙና፣ እንዲሁም በቀላል የእጣ ናሙና በተመረጡ በ2013 ዓ.ም በሁለተኛው

ወሰነትምህርት ተመዝግበው ከሚማሩ በአንድ የአስረኛ ክፍል ኦሮምኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች ላይ ብቻ ያተኮረ ነው። ከቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴዎች ውስጥም የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር የሚኖረውን አስተዋጽኦ በመፈተሽ ላይ ያተኮረ ነው። በመሆኑም ዘዴውን በግልጽ ተማሪዎች እንዲተገብሩት በማድረግ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት ለማዳበር የሚኖረውን አስተዋጽኦ ይፈትሻል።

1.7 የጥናቱ ውስንነት

በጥናተ ትኩረት ያልተሰጣቸውና በስፋት ያልተዳሰሱ ጉዳዮችን ስንመለከት በዚህ ጥናት ግኝት መሰረት፣ የሙከራው ቡድን ተማሪዎች ቃላዊ ተግባራትን በቡድን ሥራ ከተማሩ በኋላ የአማርኛ ቃላዊ ተግባራት ብቃታቸው አማካይ ውጤት በተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ ከተማሩት ከቁጥጥሩ ቡድን ተማሪዎች አማካይ ውጤት በተሸለ ጨምሮ ታይቷል። ይሁን እንጂ የዚህ ጥናት ውጤት በአንድ የክፍል ደረጃ በውስን ተማሪዎች ብቻ ተተግብሮ የተገኘ ከመሆኑ አኳያ ውስንነት ስለሚኖረው በሌሎች የክፍል ደረጃዎችና በርከት ባሉ ናሙናዎች ረዘም ላለጊዜ ተመሳሳይ የአጠናን ዘዴን ተከትሎ በመተግበር የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ተግባራታዊ ብቃትን ለማጎልበት ያለውን ሚና በጥልቀት ለማወቅ በቀጣይ ጥናት ማከናወን አስፈላጊ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል።

ተማሪዎች በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ቢማሩም የቃላዊ ተግባራት ብቃት ውጤታማነት ላይ ተጽዕኖ ከሚያሳድሩ በርካታ ተላውጦዎች ጾታ፣ የክፍል ደረጃ፣ ተነሳሽነት፣ የሁለተኛ ቋንቋ ክብደት፣ ቋንቋውን የሚማሩበት አላማ፣ የተማሪዎች ባህላዊ ዳራ ከመሳሰሉት ተላውጦዎች መካከል በዚህ ጥናት የተፈተሽ የለም። በመሆኑም በሌሎች ቀጣይ ጥናቶች እነዚህ ተላውጦዎች በተማሪዎች የቃላዊ ተግባራት ትምህርት ውጤታማነት ላይ የሚፈጥሩትን ልዩነት ወይም በነዚህ ተላውጦዎች መካከል ያለውን ተዛምዶ ትኩረት ሰጥቶ ሰፊ ያለ ጥናት ማድረግ ያስፈልጋል።

ምዕራፍ ሁለት

ክለሳ ድርሳናት

2.1 ጽንሰ ሐሳባዊ መሰረቶች

2.1.1 ተግባታዊ የማስተማር ፍልስፍና

እንደ Richards and Rodgers (1986) ተግባታዊ የማስተማር ፍልስፍና ከ1960ዎቹ በፊት እንግሊዝ ውስጥ ተንሰራፍቶ የኖረውን ሁኔታዊ ሥነዘዴን በመተካት ከተጠቀሰው ዘመን በአዲስነት ብቅ ያለ ነው። የሁኔታዊ ሥነዘዴ በተግባታዊ ዘዴ የመተካቱ ምክንያት የሆነው የሁኔታዊ ሥነ ዘዴ መሠረት የነበረው መዋቅራዊ ሥነልሳን ላይ ንድፈ ሐሳባዊ ክስረት በመድረሱ ነው።

የተግባታዊ ፍልስፍና አመንጫዎች እን ዴቪድ ዊለኪንስ፣ ሔነሪ ዊንዶውስን፣ ክርስቶፊር ብሩመሬት፣ ክርስቶፊር ካንዲሊን፣ ኬዝ ጀንሰን፣ የሚባሉት የብሪታንያ ተግባራዊ ሥነልሳን ምሁራን ናቸው። እነዚህ ምሁራን ይህን የማስተማር ፍልስፍናን በተመለከተ የሚሰነዘሯቸው አስተያየቶችና በሚያቀርቧቸው ሞዴሎች መጠነኛ ልዩነቶች ቢታዩባቸውም የጋራ አቋማቸው ያመዘናል። ይኸውም ምሁራኑ በሙሉ ከመጀመሪያ እስከመጨረሻ ቋንቋን በተግባታዊ መሣሪያነቱ መቀበላቸው ነው።

ተግባታዊ ሥነዘዴ ከሌሎች ዘዴዎች ጋር ሲነጻጸር ፈርጆ ብዙ ነው። አድማሱም ሰፊ ነው። አንድን የማስተማር ስልት የሙጥኝ አይል። የተወሰነ የማስተማር ፍልስፍና መሠረት አድርጎ አይነሳም። የመጨረሻ ግቡ ተግባት ላይ አጽንኦትን ያሳርፍ እንጅ በመጠነኛ ደረጃም የስዋሰው ችሎታ አስፈላጊ እንደሆነ አይክድም። አስፈላጊነቱ ትርጉማንም አይነቅፍም። በአጠቃላይ የተወሰነን ስልት ይዞ አይጓዝም። ምሁራን ተግባታዊ የማስተማር ስልትን ሥነዘዴ ከማለት ፍልስፍና ማለቱ ተገቢነው ያሉትም የቋንቋ አጠቃቀምን ፍልስፍና መሠረት አድርጎ መነሳቱንና ብዙ መርህዎችን አጠቃሎ መያዙን ለማመልከት ነው።

2.1.2 የተግባታዊ ሥነዘዴ መለያ ባህሪያት

እንደ Richards and Rodgers (1986) በተግባታዊ ሥነዘዴ ትምህርቱን ፍቻዊና አውዳዊ ማድረግ በመሠረታዊ መርሆነቱ ይጠቀሳል። የሥነዘዴው አራማጆች በመዋቅር ጥናትና በቃላት እውቀት ግንባታ ያምናሉ። የመዋቅርና የቃላት እውቀት ብቻውን ግን ወደ ተግባባት እንደማያመራም ይገነዘባሉ። እንዲህም በመሆኑ በተግባታዊ ዘዴ የቋንቋ፣ የመዋቅርና የቃላት

ችሎታን ወደ አጠቃቀም በማሸጋገር ከፍተኛ ትኩረት ይደረጋል። ድብቅ እውቀትንም በተጠቅሟል ሒደት ግልጽ በማድረግ ወደ ህያው ችሎታ ለማሸጋገር ከፍተኛ አጽንኦት ይሰጣል። በዚህ ሥነዘዴ የትምህርቱን አቀራረብ ቅደም ተከተል የሚወስኑት ይዘቱ፣ ተግባሩና ፍችው ናቸው። ይህም ሲባል እነዚህን ማወቁ ብቻ በቂ ነው ማለት አይደለም። ፍችው የተማሪዎችን ፍላጎትና ስሜት የጠበቀ መሆን አለበት። ትርጉሙ ግልጽ የሚሆነውም በተናጋሪና አድማጩ (በጸሐፊና አንባቢው) መካከል የጋራ ግንዛቤ ሲኖር ነው። እንደሰነዘደው አመለካከት የጋራ ግንዛቤ ስርጸት በመግባት ሂደት ውስጥ ከሌላ ወገን የሚገኝ ትርጓሜ በማረሚያነት ታክሎበት የተጠናከረ የቀድሞ እውቀት የተደላደለ ቅርጽ ነው።

ይህ ሥነዘዴ የተማሪውን ምርጫ በጠበቅ ከሌሎቹ የተለየ ነው። ተስተምህሮን የሚወስነው የተማሪዎቹ ምርጫና ፍላጎት ይዘቱ፣ ተግባሩና ፍችው ናቸው እንጂ የመምህሩ አልያም የሌላው ወገን ምርጫ አይደለም። በዚህም ምክንያት ሥነዘዴው ሙሉ በሙሉ ተማሪን ያማከለ፣ ተግባሩና ፍችው ነው ማለት ያስችላል።

የመምህሩም ዋናው ተግባር ለተግባት ሁኔታዎችን ማመቻቸት ነው። ተስተምህሮው ተግባቱ በተሳካ ሁኔታ እንዲካሄድ ልዩ ልዩ ስልቶችን ይቀይሳል። የተማሪውን ፍላጎት ለይቶ በማወቅ፣ ተስማሚ ይዘቶችን በመምረጥ፣ በማማከር፣ በድኖችን በማዋቀር፣ መሣሪያዎችን በማደራጀትና በመሳሰሉት። በተማሪው መስተጋብር መምህሩ ጥልቅ ማለት አይፈቀድለትም። እንንደኛ እንጅ ሁሉን አወቅ ሆን መቅረብ አይኖርበትም። አመቺና አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ የአፍ መፍቻ ቋንቋ ጣልቃ ገብነትም ይፈቀዳል። ይህም የሰነዘደው አካሄድ ጥንቅቅ ስልት መከተሉን አመለካኝ ነው።

2.1.3 የተግባታዊ ሥነዘዴ መርሆዎች

እንደ Richards and Rodgers (1986) ይህ የማስተማር ፍልስፍና አንድ የራሱ የሆነ የተወሰነ ንድፈ ሐሳብ አይኑረው እንጅ መሠረት አድርጎ የሚነሳባቸው መረሀዎች አሉት። የመጀመሪያው ተግባታዊ መርህ ሲሆን ትምህርቱ በተግባታዊ መልክ ከተካሄደ ትምህርቱን የተሳካ ያደርጋል ሚል ነው። ሁለተኛው መርህ የትግበራ መርህ ነው። የዚህ መርህ አስፈላጊነቱ ተማሪው ክፍል ውስጥ የቀሰመውን ውጭ ወጥቶ ማህበረሰቡ ውስጥ ገብቶ እንዲጠቀምበት ማስቻል ነው። በዚህ መርህ የተማሪው የክፍል ውስጥ ሥራ በሽግግር ከውጭው ጋር እንዲገናኝ እና እንዲቀናጅ ይጠበቃል። ሌላው የፍቻዊነት መርህ ሲሆን በዚህ መርህ ትምህርቱ ፍቻዊና እውነተኛ የቋንቋ አጠቃቀምን በሚያራምዱ ነገሮች ውስጥ

ማስተማሪያ መሣሪያዎችና ተግባራት እውነተኛውን ህይወትና ፍላጎት የሚያንጸባርቅ ሊሆን ይገባል።

ከዚህም በተጨማሪ ከላይ የተጠቀሱትን መርሆዎች Richards and Rodgers (1986) ከተግባር፣ ከአስፈላጊነት፣ ከክንውን፣ ከስህተቶች አፈጣጠር፣ ከተማሪ ሚና እና ከመምህሩ ሚና አንጻር ተግባራዊ ዘዴ አምስት ዋና ዋና መርሆዎችን መከተል አለበት በማለት አስቀምጠዋል። እነዚህም መርሆዎች፣ ተማሪዎች ቋንቋን የሚማሩት በመግባባት ነው፣ የክፍል ውስጥ ድርጊቶች ግብ ወሳኝና ትርጉም አዘል መግባቢያ መሆን አለበት፣ መግባባት የሚፈጠረው የተለያዩ የቋንቋ ክህሎቶችን በማዋህድ ነውና ቋንቋን መማር በመለማመድና ስህተቶችን በመፍጠር ነው በማለት ያስቀምጣሉ።

በዝርዝርነታቸውም የመጀመሪያው የሚከናወነውን ተግባር ማወቅ የሚለው ሲሆን አንድ ትምህርት አንድን ነገር እንዴት ማከናወን እንደሚቻል ማሳየት ይጠበቅበታል። የትኛውም ትምህርት አንድ ተማሪ በትምህርቱ ጅምራ ማከናወን ያልቻለውን ነገር በማስቻል ማጠቃለል አለበት። ስለዚህ መምህሩ ተማሪው አንድን ተግባር በምን መልኩ እንደሚያከናውነው የመምራትና የማገዝ ሐላፊነት አለበት።

ሁለተኛው ጉዳይ ሒደቶች የቅርጽን ያህል አስፈላጊ ናቸው የሚለው ነው። የተማሪዎችን ተግባራዊ ብቃትን በማዳበር ላይ ያነጣጠረ ስነዘዴ በተቻለ መጠን የተግባራዊ ሒደቶችን ማብዛትን አላማ ያደርጋል። በመሆኑም የታላሚው ቋንቋ የቅርጽ ልምምድ በተግባራዊ ሒደት ውስጥ ሊካሄድ ይችላል። እነዚህም ሒደቶች በሦስት ንዑሳን ክፍሎች ቀርበዋል። ሒደቶቹም በተናጥል አልያም በጥምረት በመማር ማስተማር ሒደት ውስጥ ሊቀርቡ ይችላሉ። እነዚህን ሒደቶች በተጠቀምንበት መጠን ደግሞ መልመጃዎቹ ደረቅ ከመሆን ይልቅ ተግባራዊ ወደ መሆን ያዘነብላሉ። እነዚህም ሒደቶችና መልመጃዎች የመረጃ ክፍተት፣ ምርጫና ግብረ መልስ ናቸው። የመረጃ ክፍተት በእውነት አለም ህይወት ተግባራት በሁለትና ከዚያ በላይ ሰዎች መካከል ሊካሄድ ይችላል። ለአንዱ ባእድ የሆነው እውነት ለሌላው ገሀድ ሊሆን ይችላል። የተግባራት አላማም ይህን የመረጃ ክፍተት የማገናኘትና የመሙላት ነው። ምርጫ ደግሞ ሌላው ወሳኝ የሆነው የተግባራት ባህርይ ተሳታፊዎቹ በሚናገሩበት ርዕስ ጉዳይና በአቀራረቡ ምርጫ ያላቸው መሆኑ ነው።ይህም ከተናጋሪው አንጻር ሲታይ ሊገልጸው የሚፈልገውን ሐሳብ መምረጥ ብቻ ሳይሆን ምን አይነት ስነልሳናዊ ቅርጽ ተገቢ ሊሆን እንደሚችል መምረጥ

ይቻላል። ግብረ መልስ ሲባል ሁለት ተናጋሪዎች በመስተጋብር ውስጥ ሲሳተፉ አንዳች አላማ በአዕምሯቸው ውስጥ ይኖራል። አላማ ያለው ክንውን ደግሞ ለክፍል ውስጥ ተግባር መሰረት ሊጥል የሚችል ነው። አንድ ተማሪ ለሌላው ተማሪ የሚናገረው የተሳታፊውን አላማ ግብ መምታት ላይ ያለመ ነው። በሌላ አነጋገር አንድ ሰው ለሌላው የሚናገረው መልእክት የሚመሰርተው በሚናገረው ብቻ ሳይሆን አድማጩ ከምልልሱ ወይም ከተራክቦው በሚያገኘው መረጃ ጭምር ነው። በዚህ መልኩ በቋንቋ አጠቃቀም ውስጥ የሚካተቱ ስልቶችና ዘዴዎች ለተግባር መሰረታዊ ጠቀሜታ ይኖራቸዋል። በአንጻሩ ተማሪዎች በእውናዊ ሁኔታ እንዲጠቀሙ እድል የማይሰጥ ዘዴ አንዳች ፋይዳ አይኖረውም።

ሌላኛው መርህ ለመማር አከናውን የሚል ነው። ትምህርቱ በዋናነት መያያዝ ያለበት ከመምህሩ አንጻር ሳይሆን ከተማሪው መማር መሆን አለበት የሚለው ጽንሰ ሐሳብ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ በከፍተኛ ሁኔታ ተቀባይነትን እያገኘ መጥቷል። ከዚህ እሳቤ ሁለት ነገሮችን ማየት ይቻላል። አንድም በክፍል ውስጥ የሚደረግ ማንኛውም ነገር ተማሪ ላይ ያነጣጠረ እና በተማሪ ላይ ከሚያመጣው ለውጥ አንጻር መበየን አለበት። በሌላም በኩል መማር በከፍተኛ ሁኔታ ተማሪው በሚወስደው ሐላፊነት ላይ ማተኮር አለበት ወደሚለው ያነጣጥራል። የመምህሩም ተግባር ማተኮር ያለበት ተማሪው በሚማርበት ሁኔታ መረዳት፣ ምመራት እና አቅጣጫ ማሳየት ላይ ነው። በጥቅሉ ሁለቱም ሐሳቦች በተግባራዊ ስነዘዴ ቀጥተኛ አንድምታ እንዳላቸው መመልከት ይቻላል።

አራተኛው መረሀ ስህተት ሁልጊዜ ስህተት አይደለም የሚለው ነው። ተግባራዊ ስነዘዴ የሚተችበት ዋነኛው ምክንያት ተማሪዎች በተለይ ሰዎስው ላይ ስህተት እንዲሰሩ ያበረታታል የሚል ነው። ለዚህም በርካታ ምሁራን ሁለት አጋጣሚዎች አስተዋጽኦ ሊያደርጉ እንደሚችሉ ያትታሉ። የመጀመሪያ ተማሪዎች ሐሳባቸውን እስከገለጹ ድረስ የሰዎስው ስህተት ቢሰሩ ምንም እንዳልሆነ «ተራ ስህተት» እንደሆነ አድርገው መምህራን መናገራቸው ሊሆን ይችላል። እዚህ ላይ «ተራ ስህተት» የተባለው ተራ ስህተት ላይሆን ይችላል። ምክንያቱም ሰዎስዋዊና ስነልቦናዊ ስህተቶች ተግባርን ሊያደናቅፉ ይችላሉና። እንዲያውም ሊባል የተፈለገው ሐሳብ በብዙ መንገድ የመግለጽ አጋጣሚ ሊፈጠር ይችላል። ሁለተኛው አጋጣሚ ተማሪዎች ወዳልተዘጋጁበት ክንውን እንዲገቡ ሲገደዱና ያንን ተግባር ለማከናወን ሲፍጨረጨሩ ስህተት ሊሰሩ ይችላሉ። አንድን እንዴት እንደሚሰራ ያልተነገረን ተግባር ለማከናወን በሚያደርጉት ጥረት የሚፈጸመው ስህተት ከፍተኛ ስህተት እንደመስራት አይቆጠርም። በትንሹም በትልቁም

ስህተት የተማሪዎችን ስራ በአሉታዊ መንገድ መተቸት ተማሪው ቋንቋን ለመጠቀም ያለውን በነራስ የመተማመን ስሜት ሊሸሸረው ይችላል። የሆነው ሆኖ መምህሩ በቀና መንፈስ የተማሪን ስህተት ለማቃናት ችላ ማለት የለበትም።

የተማሪው ሚና በመርህ ደረጃ የተቀመጠ ሌላኛው ጉዳይ ነው። በመማር ማስተማር ሒደት በዋናነት የሚሟረው ተማሪው በመሆኑ ለውጤታማነቱም የተማሪ ሚና ከፍተኛ ድርሻ ይኖረዋል። ከፍ ሲል በተደጋጋሚ ለመጥቀስ እንደተሞከረው የተግባቦታዊ ሥነዘዴ ትኩረቱ የቋንቋን ቅርጽ መሸምደድ ላይ ሳይሆን የተግባር ሒደትን ማፋጠን ላይ ነው። ይህም የተለያየ ተግባራትን የያዘ በመሆኑ ልዩ ልዩ የተማሪ ተግባራትን የሚጠይቅ ነው። የመስኩ ጠበብት የተማሪ ሚና በመካከላቸው በሚነሳው ሐሳብ እንደ አደራዳሪ መሆን ነው በማለት ይናገራሉ። እያንዳንዱ ተማሪ በአንድ ጉዳይ ላይ ይብዛም ይነስ ዳራዊ እውቀት ይኖረዋል። ከዚህ እውቀት ጋር የማይጣጣሙ «አዲስ ነገር» ሲያጋጥመው ይከራከራል ይወያያል፤ ሲቻል ወደ አንድ መደምደም ይመጣል። በመሆኑም የተማሪ ሚና በተሰጠው መልመጃ ላይ በግል በጥንድ እና በቡድን መስራትን ብሎም ክፍል ውስጥ የተሰሩትን በመናገር መሳተፍን ጭምር ያካትታል።

የመምህር ሚና በመርህ ደረጃ ሲታይ የመማር ሁኔታ ሲታሰብ የመምህሩ ሚና አብሮ መታሰቡ አይቀሬ ነው። ተማሪዎች ይማራሉ እነሱ እንዲማሩ ደግሞ የመምህሩ ድርሻ ደግሞ በቀላሉ የሚታይ አይደለም። ተግባቦታዊ ስነዘዴ በአብዛኛው መምህር መራሽ የክፍል ውስጥ አመራርን አይሻም። በመሆኑም መምህሩ የክፍል ተግባራትንና የክፍሉን ሁኔታ ለተግባቦት ምቹ የማድረግ ሐላፊነት አለበት። ተማሪዎች በተለያዩ ተግባራ ሲማሩ ማበረታታት፣ መምራት፣ ድጋፍ መስጠትና አንዱ ሌላውን እንዲያርም ማድረግ የበለጠ እንዲማሩ ሊያደርጋቸው ይችላል። ከዚህ ውጭ መምህሩ ፈላጭ ቆራጭ መሆኑ የትም አያደርሰውም። የመምህሩ ሚና የተማሪን ፍላጎት አሳሽ፣ አማካሪና የቡድን መሪ የመሆን ሚናን ጭምር ያካትታል።

በአጠቃላይ ቋንቋ የሚለመደው በምክክር፣ በመሳሳት፣ ብሎም ስህተትን በማረም ስለሆነ በተግባቦታዊ ዘዴ የተምህርት አሰጣጥ ውስጥ ስህተት እንደ ሐጢያት አይቆጠርም። እንዲያውም ትምህርት ከሚገኝባቸው መሳሰሉና ከስህተት መማር እንደሆነ ይታመናል። በተግባታዊ ዘዴ ቋንቋን የማስተማሩ ዋነኛው ግብ የተስተካለና ተቀባይነት ያለው ቋንቋን መገንባት ሲሆን የቋንቋ ትክክለኛነት መለኪያ ግን ያልተጨበጠ ረቂቅ መለኪያ ሳይሆን አውዳዊ የቋንቋ አጠቃቀም ነው።

ይህ ሥነዘዴ በርካታ ጠንካራ ጎኖች እንዳሉት አይካድም። ከሁሉም በላይ ለቋንቋ መሰረታዊ ጉዳይ ለንግግር አጽንኦት መስጠቱ ሊጠቀስ የሚገባ ነው። ንግግርን(ተግባራትን) ለማዳበር ትምህርቱን አውድ ፈጥሮ፣ ሰዋዊ አድርጎ፣ ከባህላዊ ሁኔታዎች ጋር አገናዝቦ ማቅረቡ ይበል የሚሰኝ ነው። ከትምህርቱ አቀራረብ አንስቶ እስከ ይዘት ምርጫው የተማሪው ፍላጎት መጠቀም ላሌላው ጠንካራ ጎኑ ነው።

የተግባራዊ ማስተማሪያ ዘዴ የትምህርት አቀራረብ እንደ ሌሎቹ ሥነዘዴዎች አንድ የተወሰነና የታወቀ አካሄድ የለውም። በዚህም ምክንያት ተምህርቱ ይህን ጉዳይ ለማስቻል ብሎም ለመወሰን የሚቻለው የአውዱን እውናዊ ሁኔታዎችን በማየት ብቻ ነው። ወጣም ወረደ የዚህ ሥነዘዴ የማስቻል ግቡ ተማሪውን ለተግባራዊ ክህል ብቁ ማድረግ ነው።

አጥኚዋ ከዚህ ሐሳብ መረዳት እንደቻለችው ተግባራዊ ቋንቋ ማስተማሪያ መርሆች ተማሪዎች የመግባባት ችሎታቸውን ለማሳደግ የሚጠቀሙበት ዘዴና ብልሃት እንዲሁም መከተል ያለባቸው መንገዶችን የሚያሳይ መሆኑን ነው።

2.1.4 የተግባራዊ ስነዘዴ ንኡሳን ክፍሎች

እንደRichards እና Rogders (2002) ተግባራዊ ቋንቋ የተለያዩ ክህሎቶችን በወስጡ የያዘ ነው። እነዚህም ክህሎቶች የማዳመጥ፣ የመናገር፣ የማንባብና የመጻፍ ዋና ዋናዎቹ ሲሆኑ፣ ሰዋስዋዊና የቃላት ትርጉም ክህሎቶችንም ያካትታሉ። የተግባራዊ ቋንቋ ዋነኛ ዓላማ ደግሞ የተማሪዎችን ተግባራዊ ብቃት ማሳደግ ሲሆን በመለማመጃ ሁኔታቸው ቃላዊና ጽሁፋዊ የመግባቢያ ዘዴዎችን የሚከተሉ እንደሆኑ ምሁራን ያስቀምጣሉ። ቃላዊ ተግባራት የሚባሉት ተማሪዎች ጽሁፍ ሳይጠቀሙ በቃላት ብቻ የሚግባቡበት ስልት ነው። ይህም የመግባቢያ ዘዴ በወስጡ የንግግርና የማዳመጥ ክህሎቶችን ያካተተ ሲሆን፣ በጥንድ መነጋገር፣ ራስን ማስተዋወቅ፣ ሠላምታ መጠያየቅና ማህበረሰባዊ ንግግሮችን ማድረግ እንደንፁሳን ክህሎቶች በመጠቀም የቋንቋውን ክህል የማሳደጊያ ዘዴ ነው። ጽሁፋዊ ተግባራት ደግሞ የመግባቢያ ሐሳቦችን በጽሁፍ የማቅረብና የመግለጽ ሂደት ነው።

2.1.4 የቃላዊ ተግባራት ምንነት

ቃላዊ ተግባራዊ ክህሎትን በተመለከተ ምሁራን የተለያዩ ብያኔዎችን ሰጥተዋል። ምክንያቱም ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር በየምሁራኑ እይታ የተለያየ በመሆኑ ነው። Cohen (1994) ስለቃላዊ ተግባራት ምንነት ሲገልጹ ቃላዊ ተግባራት ማለት ጣምራዊ መስተጋብር ሲሆን

አምራች ክህል ማለትም የመናገርና አዳምጦ የመረዳት ክህሎትን ያካተተ ነው በማለት ያስቀምጣሉ።

በተጨማሪም Gillies (2004) ስለቃላዊ ተግባራት ምንነት ሲያብራሩ ቃላዊ ተግባራት ማለት በተናጋሪውና በአድማጩ መካከል የሚፈጠር ስምምነት ሆኖ በጊዜ፣ በሁኔታ፣ በተሳታፊዎችና በመሳሰሉት ነገሮች የሚገደብ ነው በማለት አብራርተዋል። ከዚህም ማብራሪያ መረዳት የሚቻለው ቃላዊ ተግባራት በንግግርና በማደማመጥ የሚከወን መስተጋብራዊ የቋንቋ አጠቃቀም ስልት መሆን ነው። አቀራረቡም የተለያዩ ተግባራዊ እይታዎችን ማንፀባረቅ የሚችሉትን ቋንቋዎችና የቋንቋ መማሪያ መርሆዎችን በማቀፍ በመማሪያ ክፍል ውስጥ የሚከሰቱትን ድርጊቶች ያማከለ ነው።

በተጨማሪም Littlewood (2007) ስለቃላዊ ተግባራት ምንነት ሲገልጹ ቃላዊ ተግባራት ማለት በተናጋሪውና በአድማጩ መካከል የሚፈጠር መስተጋብራዊ ሂደት ሆኖ ተናጋሪው ሐሳቡን፣ ውስጣዊ ስሜቱን፣ ማስተላለፍ የፈለገውን መልዕክት ማስተላለፍ በሚችልበት መንገድ የሚመርጥበትና መግባባት ላይ የሚደርስበት ሁኔታን መፍጠር ማለት ነው። ከዚህም ማብራሪያ መረዳት የሚቻለው የቃላዊ ተግባራት ትኩረት ከቋንቋው አወቃቀር ይልቅ በቋንቋው ጥቅም ላይ ትኩረት የሚያደርግ ነው።

አጥኚዋ ከላይ ከተገለጹት ማብራሪያዎች መረዳት እንደቻለችው ቃላዊ ተግባራዊ ዘዴ ተማሪዎች የንግግር ክህሎታቸውን እንድያሳድጉ እርስ በራሳቸው መነጋገር፣ መከራከር፣ መግባባት፣ ማቅረብ፣ ያልገባቸውን ነገሮች ደግሞ መጠየቅና መረዳትን ያማከለ የቋንቋ መማሪያ ይዘት መሆኑን ነው።

2.1.5 የቃላዊ ተግባራት ቋንቋ ማስተማሪያ መርሆዎች

የቃላዊ ተግባራት ቋንቋ ማስተማሪያ መርሆ ማለት ተማሪዎች ቋንቋን በመጠቀም የማዳመጥና የመናገር ብቃታቸውን እንድያሳድጉ ማገዝና ማድረግ ማለት ነው። ይህም የተለያዩ መርሆዎችን በውስጡ ያካተተ ነው። ይህንን አስመልክቶ Nergis (2011) ቃላዊ ተግባራት ለማዳበር የሚከተሉት መርሆዎች መከተል ያስፈልጋል በማለት ያብራራሉ።

1. ተማሪዎች ቋንቋን በመለማመድ መማር አለባቸው። የተማሪው መጽሃፍ ተማሪዎች የመግባባት ብቃታቸውን እንዲያሳድሩ ማገዝ አለበት።

2. ቋንቋን ማስተማር የመግባባት ብቃት ላይ ያተኮረ መሆን አለበት። ይህም ሲባል ተማሪዎች ትክክለኛውን ቋንቋ በመጠቀም መግባባት እንዲፈጥሩ ማድረግ ሳይሆን ቋንቋን በመጠቀም የመግባቢያ ብቃታቸውን እንድያሳድጉ ማገዝ አለበት።
3. የቋንቋ ስህተት እንደ አንዱ የመማሪያ አካል ሆኖ መቆጠር አለበት። ተማሪዎች የሚፈጥሩትን የቋንቋ ስህተቶች ማረምና ማስተካከል ጊዜን እንደመግደል ስለሚቆጠር ተማሪዎች ከሚፈጥሩት የቋንቋ ስህተት መማር አለባቸው።
4. የቋንቋ መማሪያ ሂደት ከላይ ወደታች እንጂ ከታች ወደ ላይ መሆን የለበትም። የመግባባት ትርጉም በመጀመሪያ ግልጽ ከሆነ በኋላ ወደ ጥቃቅን ክፍሎች ተከፋፎሎ መተንተን አለበት።
5. የተማሪዎችን የመግባቢያ ብቃት ለማሳደግ የሚጠቅሙ ድርጊቶች በተማሪው አእምሮ ውስጥ ስለጥቅሙና አወቃቀሩ መቀረጽ የለበትም።
6. የመግባቢያ ድርጊቶች ከስነ-ልሳናዊ መልመጃዎች የበለጠ ትኩረት ማግኘት ይኖርባቸዋል።
7. ትክክለኛውን መግባባት ለመፍጠር የቋንቋውን ዋና ዋና ክህሎች ማዋሃድ አስፈላጊ ነው።
8. ትልቁ የመማር ሀላፊነት በተማሪው ላይ እንጂ በመምህሩ ላይ መሆን የለበትም።
9. ተማሪዎችን ለመማሪያ ማነሳሳት ችግር ፈቺ በሆነ ስልት እንጂ በተናጠል ተማሪዎቹ በመምህራኖች በመታገዝ መሆን የለበትም።
10. በመማሪያ ሂደቱ የሚያግዙ ድርጊቶች ውስጥ ትንተናዊና የፈጠራ አስተሳሰብ ትልቁን ድርሻ መያዝ አለባቸው።

እነዚህን መርሆዎችን ከግምት ውስጥ በማስገባት ቃላዊ ተግባራትን በክፍል ውስጥ በመተግበር የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃትን ለማዳበር መጣር እንደሚገባ Nergis (2011) አስገንዝቦዋል።

2.1.6 የቃላዊ ተግባራት ንዑሳን ክህሎች

ቃላዊ ተግባራት ማለት በተናጋሪውና በአድማጭ መካከል የሚፈጠር የሐሳብ መለዋወጥና መግባባት ነው። ይህንን አሰመልክቶ Gillies (2004) ሲያስቀምጡ በቃላዊ ተግባራት አተገባበር ወቅት ትርጉም የሚፈጠረው ተናጋሪው የተናገረውን ነገር በአድማጩ ዘንድ መስጠት የሚችለውን ትርጉምና ስምምነት ነው በማለት ያስቀምጣል። ይህም ሲባል ቃላዊ ተግባራት በአብዛኛው የሚተገበረው በንግግርና በማዳመጥ መሆኑ ነው። ከዚህም ማመብራሪያ መራደት የሚቻለው ቃላዊ ተግባራት በውስጡ የመናገርና የማዳመጥ ክህሎችን በንዑስ መያዙ ነው።

2.1.6.1 በቃላዊ ተግባራት ውስጥ የመናገር ክህል አተገባበር

በቃላዊ ተግባራት ውስጥ በአብዛኛው የሚተገበረው ክህል የማነገር ክህል ነው። ይህንን አስመልክቶ Littlewood (2007) ሲያብራሩ የቃላዊ ተግባራት ዋነኛ ዓላማ ተማሪዎች በሚማሩት ቋንቋ በመጠቀም የተለያዩ ማህበረሰባዊ ሁኔታዎችን እንዲነጋገሩና እንዲወያዩ ነው። ይህም ሲባል ተማሪዎች በቋንቋ በመጠቀም የስልክ መልዕክቶችን መቀያየር፣ መረጃ መስጠትና መውሰድ፣ ሐሳባቸውን መለዋወጥና ስሜታቸውን ለመግለጽ እንዲችሉ ማብቃትን ያካትታል። ስለዚህም መምህራን ጥሩ የክፍል ውስጥ ንግግር እንዲፈጥሩ ተማሪዎች በቋንቋ ሐሳባቸውን መግለጽ በሚችሉበት አግባብ ማስተማር አለባቸው በማለት ያብራራሉ።

2.1.6.2 በቃላዊ ተግባራት ውስጥ የማዳመጥ ክህል አተገባበር

በተግባራታዊ ሂደት ውስጥ ማዳመጥ ከአድማጩ ንቁ ተግባርን የሚሻ የቋንቋ ክህል ነው። ይህንን አስመልክቶ Littlewood (2007) ሲያብራሩ በማዳመጥ ሂደት ውስጥ ተናጋሪው ማስተላለፍ ከፈለገው መልዕክት አድማጩ ልሳናዊና ኢ-ልሳናዊ ዕውቀቶችን በንቃት ማግኘት አለበት ይላሉ። ይህም ሲባል በማዳመጥ ሂደት ውስጥ አድማጩ ንቁ ተሳትፎን እንዲያደርግ የሚፈልግ የቋንቋ ክህል ነው።

በተጨማሪም Ur.(1995) ስለማዳመጥ ክህል ሲያብራሩ ጥሩ የማዳመጥ ክህል ዓላማን ያነገበ ነው በማለት ይገልጻሉ። ይህም ማለት ተማሪዎች ማዳመጥን በክፍል ውስጥ ሲለማመዱ የቋንቋን ክህል መለማመድ ብቻ ሳይሆን ለማህበረሰባዊ ግኑኝነት ወይም መረጃዎችን ለመለዋወጥ መለማመድ አለባቸው።

ከዚህም ሌላ Brumfit(1984) በማዳመጥ ሂደት ውስጥ መምህራን ተማሪዎቻቸው የማዳመጥ ዓላማ እንደማስተማሪያ ማዕቀፍ በመጠቀም የተነገረውን መልዕክት የሚረዱበት ዘዴ ላይ መመሪያ መስጠት ይጠበቅባቸዋል። ይህም ዓላማ ተኮር መሆን አለበት።

የማዳመጥ ክህል አተገባበርን በማስመልከት Littlewood (2007) ተማሪዎች መፍጠር ያለባቸው ምላሾች ላይ ሶስት ቡድኖችን ለይተዋል። እነዚህም ቁሳዊ ድርጊቶችን ማድረግ (ለምሳሌ ስዕሎችን መምረጥ)፣ መረጃዎችን መቀየር (ለምሳሌ ወደ ስንጠረዥ) እና መረጃዎችን እንደገና መገንባትና መመዘንን መሰረት ያደረጉ መሆን አለባቸው።

ከዚህም መረዳት እንደሚቻለው መናገርና ማዳመጥ የማይነጣጠሉ የአንድ ሳንቲም ሁለት ገጽታዎች በመሆናቸው ተለይተው ሊታዩ እንደማይገባ ነው። እንዲሁም በቅንጅታዊ ባህሪያቸው

በቃላዊ ተግባራት ስር መካተታቸው ተግባራዊ የቋንቋ ማስተማሪያ ዘዴ ሰፊና ውስብስብ ከመሆኑ አንጻር ለተግባራዊነቱ ምቹ ሁኔታን እንደሚፈጥሩ ነው።

2.1.7 የቃላዊ ተግባራት ማቅረቢያ ዘዴዎች

Cowei(1994) ሲያስረዱ በአሁኑ ጊዜ የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራዊ ብቃትን ለማዳበር የተለያዩ ብልሃቶች እና ዘዴዎች ይተገበራሉ። እነዚህም ዘዴዎች ተማሪዎች በቡድን፣ በጥንድ እና በመገናኘት እርስ በእርሳቸው የሚማሩበት እና ቋንቋውን ለማሳደግ የሚጠቀሙበት ስልት ነው። የዚህም ጥናት ትኩረት የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራዊ ብቃትን ለማሳደግ የቡድን ሥራን ሚና መፈተሽ ስለሆነ የቡድን ሥራ ሚና እና የተማሪዎች ቃላዊ ተግባራዊ ብቃት ያላቸውን ግንኙነት አስመልክቶ የተለያዩ ምሁራን ሐሳባቸውን ሰንዘረዋል።።።

2.1.8 የቡድን ሥራ ምንነት

ስለ ቡድን ሥራ በማስመልከት Johnson (1990) ሲያብራሩ የቡድን ሥራ ማለት ተማሪዎች በመማር ሂደታቸው ላይ በቡድን እየተጋዘዙ የሚማሩበት የመማሪያ ስልት ነው። ይህም ሲባል ተማሪዎች በቡድን በመሆን ተግባራዊ ብቃታቸውን ለማሳደግ የሚያግዝና ተማሪ ተኮር የሆነውን የማስተማሪያ ዘዴ ነው በማለት ያስቀምጣሉ።

በተጨማሪም Gillies (2006) ስለቡድን ሥራ ቃቋንቋን በማስተማር ረገድ ያለውን ሚና በማስመልከት ሲያብራሩ የቡድን ሥራ የቋንቋ መምህራን ከአቀጣጠል ምንጭና ሰጪነት ወደ ዕውቀት አመቻችነት የሚያሸጋግር የመማሪያ ዘዴ ነው። በቡድን ሥራ የማስተማሪያ ዘዴ ውስጥ መምህራን የማመቻቸት፣ የማሳየትና የመከታተል ሚና ብቻ ነው ያላቸው በማለት ይገልጻሉ።

ከላይ ከተገለጸው ማብራሪያ ጋር በማያያዝ Ning (2011) ሲያብራሩ በቡድን ሥራ የማስተማሪያ ሂደት ውስጥ መምህራን ለተማሪዎቻቸው በቡድን እንዲለማመዱ የተለያዩ ተግባራዊ ተግባራትን በመስጠት ተማሪዎች በቡድን እየሆኑ እርስበርሳቸው በመለማመድ እንዲማማሩ ለማድረግ መጣጣር አለባቸው።

2.1.9 ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር የቡድን ሥራ ሚና

እንደ Ning(2011) ተማሪዎች በቡድን በመሆን ቃላዊ ተግባራትን ሲለማመዱ የንግግር ብቃታቸውን፣ የማኅበረሰባዊ ግንኙነት ብቃታቸውን፣ የሥነ-ልሳናዊ ብቃታቸውን፣ የቋንቋ

ችግሮቻቸውን የመፍታት ብቃታቸውን ለማዳበር እንድሁም የመግባቢያነት ብቃታቸውን ያዳብራሉ በማለት ያስቀምጣሉ።

የተለያዩ ጥናቶች የቋንቋን ቃላዊ ተግባራት ለማዳበር የቡድን ሥራን መጠቀም ዘርፈ ብዙ ጥቅሞች እንዳሉት ያመለክታሉ። ለአብነት Harvey (2002) የቡድን ሥራን በመጠቀም ተማሪዎች ተጠያቂያዊነትን እንደወስዱ፣ የተሰጣቸውን ሥራ በቀላሉ እንደያጠናቅቁ ማበረታታት፣ መልምጃዎቻን በቀላሉ የማጠናቀቅ ብልሃትና ማሳበረሰባዊ ግንኙነቶቻን ለማጎልበት ይረዳል በማለት ያብራራሉ።

እንዲሁም ተማሪዎች በቡድን በመሆን ሲማሩ የቡድን አባላትን ሐሳብ ማክበር፣ የሐሳብ ልዩነቶችን ማስተናገድ፣ የአብሮ መስራት ልምድ ማዳበርና የእንዳንዱን ተማሪ የመማሪያ ሚና መወሰድና የመሳሰሉትን የመማሪያ ጥቅሞች እንዳሉት Harvey (2002) ያብራራሉ።

በተጨማሪም Martin(2002) ስለቡድን ሥራ ሚና ሲያብራሩ የቡድን ሥራን ተጠቅሞ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር የሚከተሉት ጥቅሞች አሉት በማለት ያስቀምጣሉ።

1. የቡድን ሥራ ውጤት ከግለሰብ ውጤት እጅግ የበለጠ ጥቅም አለው።
2. እጅግ በርካት ያሉ ሐሳቦችን የማመንጨት ኃይል አለው።
3. የቡድን ስራ መንፈስና የማሳበረሰብ ግንኙነቶች ይዳብራሉ።
4. ቅንጅታዊ ሥራ ለተሻለ ውጤት የሚመራ ነው።
5. እውቀትና የመማሪያ ክህሎቶች ይዳብራሉ።

Jonhson(2003) በጥቅሉ ሲያስቀምጡ ደግሞ የቡድን ሥራን በመጠቀም ቋንቋን ማስተማር የሚከተሉት ጥቅሞች አሉት በማለት ያስቀምጣሉ። ከጥቅሞቹም መካከል የሚከተሉት እንደሆኑ ያብራራሉ። እነሱም ተሳትፎን ማሳደግ፣ የተማሪዎችን የመማር ተጠያቂነት ማሳደግ፣ ተማሪዎች በመማር ሂደታቸው አስተዋጽኦ እንድያደርጉ ማገዝና ከእርስ በራሳቸው እንዲማማሩ ማበረታታት ናቸው።

2.1.6.1 የተማሪዎቹን ተሳትፎ ማሳደግ

የቋንቋ መምህራን ተማሪዎችን በመማሪያ ክፍል ውስጥ ሲያስተምሩ ለሁሉም ተማሪዎች ዕድል የሚሰጡበት ዘዴ ቢኖር የቡድን ሥራን መጠቀም ነው። ይህም ተማሪዎች በቡድን ሆነው ቋንቋን ሲለማመዱ ሁሉም የቡድኑ አባላት እንዲሳተፉ እድል በመስጠት በክፍል ውስጥ በሁሉም ተማሪዎች ፊት ለፊት ሆኖ መናገር የማይፈልጉ ተማሪዎች በቡድን ውስጥ

እንዲናገሩና እንዲሳተፉ ስለሚያደርግ የቡድን ሥራ የተመሪዎችን ተሳትፎ ለማጎለብት ሚናው እጅግ በጣም የጎላ ነው Jonhson (2003)::

የተማሪዎቹን የመማር ተጠያቂነት ማሳደግ በማጎልበት ረገድ የቡድን ሥራን ተጠቅሞ ማስተማር ለተማሪዎች ድርጊትን በመከፋፈል ለድርጊቱም እያንዳንዱ ተማሪ ተጠያቂነት እንዲኖረው የሚያደርግ ነው:: ተማሪዎች የሚሰሩበት ድርጊት ለብቻ ሆኖ ሲወጣቸው የተጠያቂነት ስሜትን በውስጣቸው በማሳደግ ለድርጊቱ ምላሽ እንዲሰጡ ያደርጋቸዋል:: ስለዚህም የቡድን ሥራን በመጠቀም ቋንቋን ማስተማር ተማሪዎች ለመማራቸው ተጠያቂ እንዲሆኑ የሚያደርጋቸውና ለወደፊቱም ራሳቸውን ችለው እንዲማሩ ስለሚያደርጋቸው የቡድን ሥራ ሚና በቀላሉ የሚታይ አይደለም Jonhson(2003)::

በመማር ሂደታቸው አስተዋጽኦ እንዲኖራቸው ማድረግ ሲባል ከቡድን ሥራ ጥቅሞች መካከል አንዱና ዋነኛው ተማሪዎች በመማር ሂደታቸው አስተዋጽኦ እንዲኖራቸውና ለመማራቸው ድርሻ መውሰድ ማስቻሉ ነው:: ይህንን አስመልክቶ Johnson(2003) ሲያብራሩ ተማሪዎች በቡድን ሆነው ሲማሩ እርስ በራሳቸው በመማማርና የራሳቸው ድርሻ እንዲኖራቸው ከማድረጉም በላይ በተማሪዎች መካከል መግባባትን መፍጠር፣ ተማሪዎች የመቻቻል ባህርይን እንዲያዳብሩ ማገዝ፣ ተማሪዎች ለመማራቸው ኃላፊነት እንዲወስዱና አመቺ የሆኑትን የመማሪያ አካባቢ መፍጠር ስለሚያስችላቸው ተማሪዎች ለመማራቸው አስተዋጽኦ እንዲያደርጉ ያስችላቸዋል በማለት ያስቀምጣሉ::

በተጨማሪም እርስ በራሳቸው እንዲማማሩ ማገዝ የቡድን ሥራን በመጠቀም በማስተማርና በመማር የሕብረሰባዊ ባህል ንድፈ-ሐሳብ ያተኮረ የቋንቋ መማሪያና ማስተማሪያ ዘዴ ነው:: ይህንን አስመልክቶ Ur(1996) ሲያብራሩ ተማሪዎች በቡድን ሆነው ሲማሩ የማኅበረሰባዊ ግንኙነታቸውን በማሳደግ አብሮ የመሥራት ባህሪያቸውን ያሳድጋሉ:: በተጨማሪም ተማሪዎች በቡድን ሥራ ተጠቅመው ሲማሩ አብሮ የመሥራት ልምዳቸውን ያዳብራሉ በማለት ይጠቃሳሉ::

በአጠቃላይ ሲታይ ቃላዊ ተግባቦትን ለማዳበር ተማሪዎች በቡድን ሆነው ሲሰሩ ሁለንተናዊ የቋንቋ ብቃታቸውን ችግር መለመጃዎችን መለማመድ፣ የመግባባት ክህሎት ብቃታቸውን ለማዳበር፣ አዳዲስ ሐሳቦችን ለመቃኘት፣ ለመተንተንና ለማጎለብት የሚረዳ የማስተማሪያ ብልሃት ነው::

በዚህም ሐሳብ መረዳት የሚቻለው በቡድን ሥራ ተማሪዎች የተለያዩ ድርጊቶችን በክፍል ውስጥ እርስ በራሳቸው በመከፋፈል በጥንድ፣ በትንሽ ቡድን፣ በሰፊው ቡድን፣ በማህበር ሆነው የተለያዩ ድርጊቶችን በማከናወን የቃላት ተግባራዊ ብቃታቸውን ለማዳበር የሚለማመዱበትና የሚያከናውኑት ዘዴ መሆኑን ነው።

2.1.10 የጥናቱ ንድፈ ሀሳባዊ መሰረት

እንደ አእምሮዊ የቋንቋ መማር ንድፈ ሀሳብ አራማጆች እይታ የቋንቋ ማስተማሪያ ብልሃቶች የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች የቋንቋ ትምህርታቸውን ውጤታማ ለማድረግ የሚጠቀሙበት ውስብስብ አእምሮዊ ክህሎት ነው። አያይዘውም በቋንቋ ትምህርቱ ሂደት ተማሪዎች ብልሃቶችን በተገቢው መንገድ የሚጠቀሙ ከሆነ በትምህርቱ ሂደት የሚገጥማቸውን ችግር በራሳቸው በማቅለል ቋንቋውን አቀላጥፈው መጠቀም ይችላሉ (Mitchell, Myles, & Marsden, 2013)።

ስለሆነም በአእምሮዊ የቋንቋ መማር ንድፈ ሀሳብ ውስጥ የቋንቋ ማስተማሪያ ብልሃቶች በጣም መሰረታዊ ናቸው። በማህበራዊ ግንባታ የቋንቋ ማስተማር ንድፈ ሀሳብ እይታም የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች የብልሃት አጠቃቀም እንደ ከፍተኛ የአእምሮ ስራ ይቆጠራል፤ ለምሳሌ መረጃን መተንተን (analysis)፣ ያገኙትን መረጃ ከቀደመ እውቀት ጋር ማያያዝ (synthesis)፣ ማቀድና መገምገም ወዘተ. ብልሃቶችን የመጠቀም ሁኔታ ከፍተኛ የአእምሮ ስራ የሚጠይቅ በመሆኑ የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች በማህበረ ባህላዊ አውድ ውስጥ የተሻለ ችሎታ ባላቸው ሰዎች ድጋፍ የሚያዳብሩት ነው (Oxford & Schraman, 2007)።

በዚህም ቃላት ተግባራትን በቡድን ሥራ ማስተማር ለማህበራዊ መስተጋብር መሰረታዊ ሚና አለው በሚለው በVygotsky (1978) የማህበራዊ ግንባታ ንድፈ ሀሳብ (Social Constructivist Theory) ላይ የተመሰረተ ነው። በማህበራዊ ግንባታ ንድፈ ሀሳብ አራማጆች እይታ መሰረትም አንድ ሰው በግሉ ከሚማር ይልቅ የተሻለ እውቀት፣ ግንዛቤና ክህሎት ባላቸው ሰዎች እየታዘበ ቢማር የበለጠ ተጠቃሚ ይሆናል። ለምሳሌ የሚያስቡትን ማጋራትና በሃሳብ ላይ መወያየት አስተሳሰብንና መማርን ለማነቃቃትና ለማጎልበት ያግዛሉ። በዚህም ሳቢያ ግንዛቤ ያድጋል (Lantolf, 2006)።

ይህን ሀሳብ በመጋራት Oxford & Schraman (2007) እንዳስረዱት በሁለተኛ ቋንቋ ትምህርት ሂደት የማህበረ ባህላዊ (socio cultural) ጽንሰ ሀሳብ የእድገት መጠን ክፍተትን (Zone of Proximal Development (ZPD)) በመሙላት ሂደት ስኬታማ ተማሪዎች ጥያቄ

መጠየቅ፣ የተሻለ ችሎታ ካላቸው ሰዎች ጋር መስተጋብር መፍጠር (ለምሳሌ የቋንቋ መምህራንን፣ አፍፈት ተናጋሪዎችን መጠየቅ፣ የቋንቋውን ተናጋሪ ማህበረሰብ ባህል ግንዛቤ ማዳበርና በቡድን መስራት) ወዘተ ማህበራዊ ብልሃቶችን ይጠቀማሉ፤ በመጨረሻም የተሻለ ችሎታ ባላቸው ሰዎች የተደረገላቸው ሙያዊ እገዛ የእድገት መጠን ክፍተት (ZPD)ን መሙላት እንዲችሉ ይረዳቸዋል።

Lantolf (2006) እንደሚያስረዱትም፣ የአንድን ሰው የችሎታ የእድገት መጠን ክፍተት ((ZPD) ማጥበብ አጠቃላይ እእምሯዊ እድገትን (general cognitive development) ወይም ግንዛቤን ለማሳደግ ይረዳል የሚለው የVygotsky (1978) እይታ የተማሪዎችን ስኬታማነት እውን ለማድረግና የሚታዩባቸውን ችግሮች ለመፍታት መሰረታዊ ጉዳይ ነው። በርግጥ የግንዛቤያዊ ግንባታ ንድፈ ሀሳብም (Cognitive Constructivist Theory) ለቋንቋ ማስተማር ብልሃቶች አስፈላጊነት መነሻነት የራሱ የሆነ ድርሻ አለው። ምክንያቱም እውቀት ከማህበረሰብ ወደ ግለሰብ ብቻ ሳይሆን ከግለሰብ ወደ ማህበረሰብም ሊሸጋገር ስለሚችል ነው።

የችሎታ የእድገት መጠን ክፍተት በማህበረ-ባህላዊ ስነልቦና (Psycho-socio cultural) ጥናት ታዋቂ ጽንሰ ሀሳብ ሲሆን አንድ ልጅ አሁን ያለበትን የችሎታ ደረጃ ብቻ ሳይሆን ወደፊት የሚኖረውን የችሎታ ደረጃም ያመለክታል (Vygotsky, 1978)። አንድ ሰው በተናጠል ከሚሰራው ተግባር ባሻገር በሌሎች ሲደገፍ በሚያከናውነው ተግባር (በሚያሻሽለው) መካከል የችሎታ ክፍተት ይኖራል። ይህ ልዩነት ነው የእድገት መጠን ክፍተት የሚባለው። ይህን የችሎታ የእድገት መጠን ክፍተት ለመሙላትም የሙያዊ እገዛ (Scaffolding) መርህ በመከተል ሙያዊ እገዛን በተግባር ማዋል ያስፈልጋል። ይህ ችሎታም ከነበረበት ዝቅተኛ ደረጃ ቀስ በቀስ ወደ ተሻለ ደረጃ እንደሚያመራ ያመለክታል። ይህ የችሎታ መሻሻል ደግሞ ማህበራዊ መስተጋብር ይወስነዋል፤ ለማህበራዊ መስተጋብር ተገዢ ይሆናል።

ይህን የችሎታ የእድገት መጠን ክፍተት ለመሙላት ብዙ ደረጃዎችንና ሂደቶችን ማለፍ ያስፈልጋል። ከሁለት ጉዳዮች አንጻርም ሊታይ ይችላል። አካላዊ /አዕምሯዊ ብስለትና ከማህበረሰብ ፋይዳ አንጻር ማየት ይቻላል። በልጆች ዘንድ አካላዊ ብስለት እየጨመረ ሲሄድና ባህሉ አንድ ሰው ለሚያከናውነው ተግባር እውቅና ሲሰጠው የችሎታው መጠን እየጨመረ ይሄዳል።

Vygotsky (1978) እንደሚያስረዱትም፣ ግንዛቤ ከገሃዱ አለም ጋር በሚደረግ መስተጋብር ይመሰረታል። በመሆኑም እድገት ከማህበራዊና ባህላዊ አውድ ተለይቶ ሊታይ አይችልም። አእምሯዊ ሂደትን መረዳት የሚቻለውም ማህበራዊ መስተጋብርን መረዳት ሲቻል ነው። የአንድ ህጻን ስነልቦናዊ እድገት የሚለካውም የሚኖርበትን ባህል መልመድ ሲችል ነው። የመገንዘብ ሂደቱም በባህሉ ውስጥ ከሚገኙ ክብላልና ተጨባጭ ነገሮች ወደ ውስብስብና ረቂቅ ነገሮች የሚሄድ ነው።

በቃላዊ ተግባራት ማስተማር አተገባበር ጊዜም ለተማሪዎች ሙያዊ እገዛ መሰረታዊ ጉዳይ ነው። ሙያዊ እገዛ ልጆች እድገት እንዲያሳዩና በራሳቸው መንገድ እንዲማሩ የሚደረግ ድጋፍ ወይም እገዛ ነው። ይህም ተማሪዎች/ልጆች በሚያከናውኑት የመማር ሂደት የሚደረግ ማንኛውንም የመደገፍ ተግባር የሚመለከት ነው። በሌላ መልኩም ሙያዊ እገዛ በተናጠል በሚደረግ ተግባርና በሌሎች እገዛ በሚከናወን ተግባር መካከል ያለውን የእድገት መጠን ክፍተት ለመሙላት የሚከናወን ድጋፍ ነው። በመሆኑም የእድገት መጠን ክፍተትን ለመሙላት የሚከናወነው ይህ ሙያዊ ድጋፍ የእድገት መጠን ክፍተት የመፈጸሚያ ዋነኛ ስልት ነው (Lantolf, 2006; Oxford & Schraman, 2007)።

ከተመራማሪዎቹ ሀሳብ መረዳት እንደሚቻለው ሙያዊ እገዛ የተሻለ ችሎታ፣ ብስለት ወይም እውቀት ያላቸው ሰዎች ከእነሱ ያነሰ ችሎታ፣ ብስለት ወይም እውቀት ያላቸውን ሰዎች በማገዝ የችሎታ የእድገት መጠን ክፍተቱን ለመሙላት የሚደረግ ተግባር ነው ማለት ይቻላል። ለምሳሌ መምህራን ለተማሪዎቻቸው የሚያደርጉትንና ወላጆች ለልጆቻቸው የሚያደርጉትን ሙያዊ እገዛ መጥቀስ ይቻላል።

የሙያዊ እገዛ ቴክኒኮችም፣ ማሳየት፣ መምራት፣ ተግባርን በቀላል ደረጃዎች መከፋፈል፣ መመሪያ ማቅረብ፣ ማብራራት፣ ትኩረት እንዲኖር ማድረግና ማበረታታት እንደሆኑ Mehadavi (2014) ይገልጻሉ። Oxford & Schraman (2007)ም ምሳሌዎችንና ጥያቄዎችን ማቅረብ የሙያዊ እገዛ ቴክኒክ ነው። እንዲሁም መስተጋብርን ማበረታታትና ምጋቤ ምላሽ መስጠት የመማር ሂደትን ያመቻቻል፤ ያፋጥናል (Oxford, 1990; Oxford & Schraman, 2007)።

የቃላዊ ተግባራትን በቡድን ሥራ መማር በሽግግራዊ የብልሃት ትምህርት ጥያቄ በግልጽ ማሰልጠንን ውጤታማ ለማድረግም ቀጥተኛ ገለጻ መስጠት (direct explanation)፣ ምሪት

(modelling)፣ ሙያዊ እገዛ፣ ትብብራዊ መማር፣ የሚና ሽግግር (Role change)ንና ምጋቤ ምላሽ መስጠትን በእያንዳንዱ ደረጃ እነዚህን የማስተማሪያ ስለቶች ከስልጠናው ጋር በማቀናጀት በተማሪዎች ዘንድ መነቃቃትን መፍጠር ያስፈልጋል (Omalley & Chamot, 1990)።

በመሆኑም ከአንዱ የቃላት ተግባራት ተግባር ወደ ሌላው የቃላት ተግባራት ተግባር ከመሄዳቸው በፊት እያንዳንዱ ተግባር ለተማሪዎች ግልጽ እስኪሆን ድረስ በመምህራን ይገለጻል። ቅደም ተከተሉም በመጀመሪያ መምህራን ስለተግባሩ ገለጻ ይሰጣሉ። ከዚያ የቡድን ሥራን በተግባር እየተጠቀሙ የሚያሳዩበትና የሚለማመዱበት ተግባራት ይቀርቡላቸዋል። በዚህ ደረጃም ተማሪዎች በቡድን በቡድን ሥራ አተገባበር ላይ በጋራ እየተጋዘዙ እንዲለማመዱ ይደረጋል። በሂደቱም መምህራን ተማሪዎቹ ተግባሩን ምን ያህል በአግባቡ እየተገባሩት እንደሆነ ይከታተላሉ። በክትትሉም ተማሪዎቹ ከተግባሩ ጋር በተያያዘ የሚገጥሟቸውን ችግሮች እንዲፈቱ ድጋፍ ይሰጣሉ። ከዚያም ድጋፉ በመጀመሪያ ሰፊ ያለ ሆኖ ቀስ በቀስ እየቀነሰ ተማሪዎች ተለማምደው ሃላፊነቱን ይረከባሉ (ራሳቸውን ችለው ወደ አዳዲስ ተግባራት ይሸጋገራሉ)። መምህራኑም እየተከታተሉ ምጋቤ ምላሽ ይሰጣሉ፤ የቡድን ሥራን እንዲጠቀሙ ያበረታታሉ (Philip, 2005; Tassana-Ngam, 2004; Mehadavi, 2014; Omalley & Chamot, 1990)።

2.1.11 ቃላት ተግባራትን በቡድን ሥራ ማስተማር ቅደምተከተላዊ ማሕቀፍ

ቃላት ተግባራት በቡድን ሥራ በክፍል ውስጥ በሚተገበርበት ጊዜ የሚመራበት ቅደም ተከተላዊ ማዕቀፍ አለው። ዘዴውን በግልጽ ለማቅረብ የተለያዩ ምሁራን የየራሳቸውን የአቀራረብ ቅድም ተከተላዊ ማዕቀፍ ሲያቀርቡ ይስተዋላል። Jones እና ሌሎች (1987) እንዲሁም (Gillies 2003,2004&2006) የተለያዩ ምሁራን በተግባር ላይ ያዋሏቸውን የዘዴ አቀራረብ ቅደም ተከተሎችን አስፍረዋል። ከነዚህም ውስጥ ቋንቋን ጨምሮ ለሌሎች ትምህርቶችም ተግባራዊ ሊደረግ እንደሚችል የተገለጸው Williams & Burden (1997) እንዲሁም የቃላት ተግባራትን በቡድን ሥራ ለማቅረብ ተግባራዊ የተደረገው የChamot (2005) ግልጽ የትምህርት አቀራረብ ቅደም ተከተል ይገኝበታል። ምሁራኑ ያቀረቡት የቃላት ተግባራት በቡድን ሥራ የማስተማር ቅደምተከተላዊ ማዕቀፍ ተጠቃሎ ሲታይ ከታች የቀረቡትን አምስት ደረጃዎች ይከተላል።

1. ታላሚውን ተግባር በግልጽ ማስተዋወቅ፡- በዚህ ደረጃ የተማሪዎቹን ቀደምት እውቀት የሚያነሳስ እና የታላሚ ባህል ግንዛቤና እውቀት እንዲኖራቸው ግምቶችን ይፈጥራል። እንዲሁም አዲስ ክሚካርባው የቃላት ተግባራት ትምህርት ምንነትና ጠቀሜታ ጋር በግልጽ

የሚተዋወቁበት ስለሆነ እንዲማሩት ከተፈለገው የቃላዊ ተግባራት ይዘት አጠቃላይ ገጽታዎች ጋር የሚተዋወቁበትና ቃላዊ ተግባሩን ለመተግበር የሚዘጋጁበት በመሆኑ ቃላዊ ተግባራትን መቼ፣ እንዴትና ለምን እንደ ሚጠቀሙባቸው ሰፊና ጥልቅ ማብራሪያ በመምህራን ይሰጣል።

2. ሞዴል ማሳየት (Modeling):- ይህ ደረጃ መምህሩ በደረጃ አንድ ለተማሪዎች ያስተዋወቀው የቃላዊ ተግባራት ይዘት እንዴት በተግባር ላይ እንደሚውል ሞዴል የሚያሳይበት፣ ብሎም ተማሪዎቹ ከመምህሩ የቀረበላቸውን ተግባራዊ ትውውቅ መሰረት አድርገው የቃላዊ ተግባራትን አተገባበር የሚለማመዱበት ነው። በመሆኑም በማስተማር ሂደቱ መምህሩ ሞዴሉን በማቅረብ ለልምምድ የቀረበውን ታላሚ የቃላዊ ተግባራት ይዘት አጠቃቀም በተግባር ሞዴሉን ለተማሪዎቹ ያሳያል። በዚህም ተማሪዎቹን ከአስፈላጊ የቋንቋ ግብአት ጋር ለማለማመድ፣ ጥሩ አድማጭ እንዲሆኑ ለማድረግ እና ማድመጥን ከመናገር ጋር ለማዋሃድ ያስችላቸዋል።

3. ቃላዊ ተግባራትን በትብብር መተግበር:- በዚህ ደረጃ ተማሪዎች በጋራ የቡድን ሥራን በመጠቀም የቃላዊ ተግባራት ተግባራትን ይሰራሉ። እንዲሁም ተማሪዎች የራሳቸውን የቃላዊ ተግባራት ብቃትን የመገምገም ችሎታ እንዲያዳብሩ ቃላዊ ተግባራትን በመተግበር ሂደት ያጋጠሟቸውን ችግሮችና የወሰዷቸውን መፍትሄዎች የተማሩትን ቃላዊ ተግባራት ምን ያህል እንደተረዱት ለመገምገም በቃላዊ ተግባራት ይዘት አተገባበር እርስ በራስ በጋራ በመወያየት የቃላዊ ተግባራትን ይዘት ወደፊት ለመተግበር ያላቸውን ተነሳሽነት የሚገልጹበት ሁኔታም ይመቻቻል። በዚህም ተማሪዎች የቃላዊ ተግባራትን ይዘት

4. የቃላዊ ተግባራት ይዘቶችን አተገባበር መምራት:- የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ክህሎት ለማዳበር ተማሪዎቹ በደረጃ አንድ ስለ አንድ የቃላዊ ተግባራት ይዘት ምንነት፣ ጠቀሜታ፣ ከተገለጸላቸውና በደረጃ ሁለት በሞዴል አማካኝነት ከቀረበላቸውና በደረጃ ሦስት ቡድን በመመስረት ከቢጤዎቻቸው ጋር በጋራ በቡድን ሆነው የቃላዊ ተግባራት ይዘት ተግባራትን እየሰሩ በራሳቸው በጋራ እንዲለማመዱ ይደረጋል። በዚህ ደረጃ ተማሪዎች ቃላዊ ተግባራትን በሚተገብሩበት ጊዜ እየተከታተሉ የቃላዊ ተግባራትን ለመተግበር ከሚያስችሏቸው የቁልፍ ቃላት ጋር በማስተዋወቅ መምራት (ሰፊ ድጋፍ መስጠት) ያስፈልጋል። ከዚያም የማለማመዱ ድጋፍ ቀስ በቀስ እየቀነሰ ሃላፊነቱን ለተማሪዎች በመስጠት ራሳቸውን ችለው ቁልፍ ቃላትን እንደየ አግባብነታቸው እየመረጡ እንዲጠቀሙ ማድረግ ይገባል። በዚህ ደረጃ ተማሪዎችን ከቋንቋው ጋር ለማዛመድ እና አገላለጾችን ለማለማመድ ያስችላል።

5. ቃላዊ ተግባቦቱን ወደ አዳዲስ ተግባራት እያሸጋገሩ ራሳቸውን ችለው ሲተገብሩ ማበረታታት፡- ይህ ደረጃ በዋናነት ተማሪዎቹ ቃላዊ ተግባቦቱን ራሳቸውን ችለው መተግበራቸውን የማጠናከር አላማ ያለው ነው። በመሆኑም በዚህ ደረጃ መምህሩ ተማሪዎች ሙሉ በሙሉ ራሳቸውን ችለው የቡድን ሥራን በመጠቀም የቃላዊ ተግባቦት ተግባራትን በቡድን ሲያከናውኑ ሃላፊነት እንዲሰማቸው አቅጣጫ በማስያዝ አግባብ ያለው ግብረ መልስ በመስጠት መምህሩ ያበረታታል።

2.1.12 ቃላዊ ተግባቦትን በቡድን ሥራ የማስተማር አስፈላጊነት

Oxford (1990) እንዳስረዱት ተማሪዎች እንዴት እንደሚማሩና መምህራን የመማር ሂደቱን እንዴት መማቻቸው እንደሚችሉ ማወቅ አለባቸው። ምንም እንኳን መማር የሰዎች ባህሪ አካል ቢሆንም በራስ መር በንቁ ንቃተ ህሊና ለመማር የቃላዊ ተግባቦት ማስተማሪያ ብልሃቶችን በመጠቀም የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባቦት ብቃትን መዳበር ያስፈልጋል። የቃላዊ ተግባቦት ማስተማሪያ ብልሃቶችን መጠቀም በተለይ በሁለተኛ ቋንቋ ትምህርት ውስጥ በጣም አስፈላጊ ነው። ምክንያቱም ተማሪዎች ቋንቋውን የሚማሩት በቂ ግብአት በሌለበት ነው። በመሆኑም በቋንቋ ትምህርቱ ተማሪዎች የሚፈለገውና ተቀባይነት ያለው ተግባቦታዊ ብቃት ደረጃ ላይ ለመድረስ መምህራን በክፍል ውስጥ በሚያስተምሩት ብቻ የሚገኝ ሳይሆን በትምህርቱ ሂደት የተማሪዎችን በራስመር በንቃት መሳተፍን ይጠይቃል (Oxford,1990)። ስለሆነም የቃላዊ ተግባቦት ትምህርቱን በብልሃት ማስተማር ተማሪዎች ሁለተኛ ቋንቋ በመማር ሂደት የቃላዊ ተግባቦት ችሎታቸው እንዲጨምር፣ በህይወት ዘመናቸው ሁሉ መጠቀም እንዲችሉ ስለሚረዳቸው የበለጠ በሙሉ ንቃተ ህሊና ቃላዊ ተግባቦትን በተገቢ ቦታ መጠቀም እንዲችሉ ይረዳቸዋል (Oxford, 1990)።

የቡድኑን ሥራን በመጠቀም ተማሪዎች በቃላዊ ተግባት ትምህርቱ ሂደት የሚገጥማቸውን ችግር በመፍታት በራስ መተማመንን በማጎልበት በትምህርቱ ሂደት በመማሪያ ክፍል ውስጥም ሆነ ውጭ በራስመር ንቁ ተሳታፊ በመሆን ከሌሎች በተሻለ በንቃት መማር ይችላሉ። ይህ ደግሞ የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባቦት ትምህርት ችግሮችን በመፍታት የቃላዊ ተግባቦት ችሎታቸውን ከማዳበሩም በላይ አጠቃላዩን የቋንቋ ትምህርት ቀላል፣ ፈጣን፣ አዝናኝና ውጤታማ እንዲሆን ጉልህ አስተዋጽኦ አለው (Gillies2004, 2000; Oxford, 1990; Gillies, 2006)። የቡድን ሥራን በመጠቀም ቃላዊ ተግባቦት ማስተማር የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባቦት ብቃት የሚያሻሽለው በክፍል ውስጥ (በትምህርት ዓለም) ለሚደረገው የቃላዊ ተግባቦት

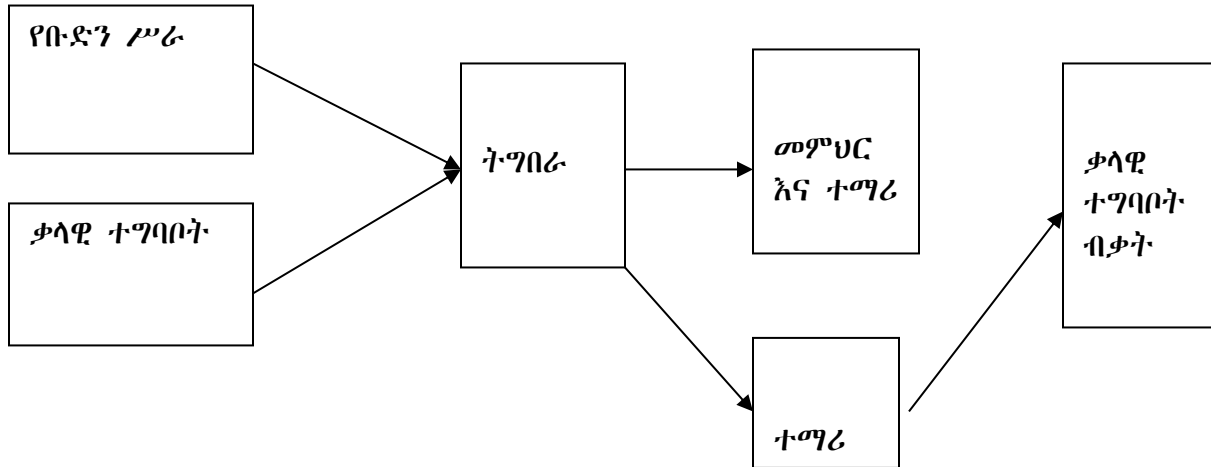
ትምህርት ተግባር ብቻ ሳይሆን በማንኛውም አውድ በዘላቂ ህይወታቸው እንዲጠቀሙባቸው ነው (Gillies 2004)::

በዚህም የተነሳ አብዛኛዎቹ የቋንቋ መምህራን ለተማሪዎች ቋንቋን እንዴት መማር እንደሚችሉ የተለያዩ ብልሃቶችን መጠቀምን ይደግፋሉ (Oxford, 1990):: የዚህ ተግባርም አጠቃላይ አላማም የቋንቋ ትምህርቱ የበለጠ ትርጉም ያለው እንዲሆን ለመርዳት፣ በተማሪዎች መካከል የትብብር መንፈስን ለማጎልበት፣ ቋንቋን ለመማር ስለሚያስችሉ አማራጮች ማስተማርና በራስ መተማመንን ለማጎልበት የሚረዱ ብልሃቶችን በመጠቀም ማለማመድ ነው:: ስለሆነም አነዚህን አላማዎች ለማሳካት የቡድን ሥራን በመጠቀም ቃላዊ ተግባቦትን ማስተማር ንድፈሃባዊ ብቻ ሳይሆን በከፍተኛ ሁኔታ በተግባራዊ ልምምድ ላይ ያተኮረ መሆን አለበት (Oxford, 1990; Gu, 2003)::

ቋንቋን እንዴት መማር እንደሚቻል ሁሉንም ነገር የሚያውቅ ሰው የለም:: ስለሆነም በቋንቋ ትምህርቱ ሂደት ምን ማድረግ እንደሚገባ በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን በማስተማር ጠንካራ ድጋፍ ማድረግ ያስፈልጋል (Oxford, 1990):: ጥናቶች እንደሚጠቁሙትም በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን የተማሩ ተማሪዎች ካልተማሩት ተማሪዎች የበለጠ ለትምህርታቸው ሃላፊነትን በመቀበል በንቃት በመሳተፍ ይማራሉ (Gillies 2006)::

2.1.13 ንድፈ ሀሳባዊ ማህቀፍ

ይህ ጥናት ቀጥሎ የቀረበውን ጽንሰ ሃሳባዊ ማሕቀፍ መሰረት አድርጎ ተከናውኗል:: በጥናቱ ጽንሰ ሃሳባዊ ማሕቀፍ የሚገኙት የቃላዊ ተግባቦት ሥልተ አተገባሮች፣ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት እና የቡድን ሥራ ሚና ናቸው:: ከነዚህም የቡድን ሥራ ነጻ ተላውጦ ሲሆን፣ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ደግሞ ጥገኛ ተላውጦ ነው:: በዚህ ጥናት ነጻ ተላውጦው (የቡድን ሥራ አተገባብር በተማሪዎቹ ይከናወናል:: ስለሆነም የጥናቱ ጽንሰ ሃሳባዊ ማሕቀፍ በስዕል ሲታይ የሚከተለውን ይመስላል::

ምንጭ:- (Oxford, 1990) በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን የማስተማር ማእቀፍ

ይህ ጽንሰ ሀሳብ ማሕቀፍ በዋናነት የጥናቱን ነጻና ጥገኛ ተላውጦዎች፣ የቡድን ሥራን፣ የመምህሩንና የተማሪውን ተግባራት አካቶ ከመያዝ በተጨማሪ የጥናቱን መነሻና መድረሻ የሚያሳይ ነው። ከስዕላዊ መግለጫው እንደሚታየው ክንውኑ በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማርን ያቅፋል። በመጀመሪያ መምህሩ የትምህርት ተግባሩን የሚጀምር ሲሆን፣ በመቀጠል ተማሪዎች በጋራ እራሳቸውን ችለው የቃላዊ ተግባራትን ተግባራትን ይሰራሉ። እነዚህ ክንውኖችና ሂደቶች የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃትን ያዳብራሉ።

2.2 የቀደምት ጥናቶች ዳሰሳ

ይህ ጥናት የተካሄደው ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራታዊ ብቃታቸውን ለማሳደግ የቡድን ሥራ አጠቃቀም ሚና በሚል ሲሆን ለጥናቱ ስኬት አጥኚዎ ከዚህ በፊት በርዕሱ ዙሪያ የተሰሩትን ቀደምት ጥናቶች ዳሰሳ ለማድረግ ሞክራለች። በዚህ መልኩ አጥኚዎ ከዚህ በፊት በዓለም አቀፍና በሀገር ውስጥ የተካሄዱትን ጥናቶች በማየት ከሚጠናው ጉዳይ ጋር በርዕስ፣ በዓላማ፣ በመረጃ አሰጣጥ ዘዴና በመሳሰሉት ያላቸውን ተያያዥነትና ልዩነት በሚከተለው መልክ ለማስቀመጥ ሞክራለች።

በቅድሚያም በዓለም አቀፍ ደረጃ የቡድን ሥራን በማስመልከት በርካት ያሉ ጥናቶች የተካሄዱ ሲሆን የተለያዩ ጽሑፎችም ተጽፈዋል። እነዚህም ጽሑፎች ከዚህ ጥናት ጋር ተቀራራቢነት እና ልዩነቶች ስላሏቸው የጥናቶቹን ክፍተቶች ምን እንደሚመስል አጠር ባለ መልኩ ተቀምጠዋል።

Gomleksis(2007) በባንክክ ዩኒቨርሲቲ የመጀመሪያ ዓመት ተማሪዎች የንግግር ክህላቸውን ለማሳደግ የጥንድ ሥራ አተዋጽኦ በሚል ርዕስ ላይ ቅድመ ትምህርትና ድህረ ትምህርት ፈተና

በመስጠት ባካሄዱት ጥናት በጥንድ የንግግር ክህላቸውን ለማዳበር የሚማሩት ተማሪዎች በተናጠል ከሚማሩ ተማሪዎች የበለጠ የንግግር ብቃት እንዳሳዩ በግኝቱ አረጋግጧል። ይህ ጥናትም በአጥኚዎ ከተካሄደው ጥናት የሚለየው በቦታ፣ በቋንቋ፣ በይዘትና በክፍል ደረጃ ነው። የሚመሳሰሉበት ጉዳይ ደግሞ የአጠናን ዘዴዎቻቸው ሲሆን ተማሪዎችን ለመከፋፈልና ቅድመ ትምህርትና ድህረ ትምህርት ፈተና መጠቀማቸው አንደኛው ነው።

Gillies(2008) በበኩላቸው በመጽሃፉ ውስጥ ለማብራራት እንደሞከረው ተማሪዎች የተለያዩ ድርጊቶችን በቡድን ሆኖ ሲለማመድ ስኬታማ የመማሪያ ብቃትና አከባቢ መፍጠር የሚችሉ መሆናቸውን አስቀምጧል። ከዚህም በተጨማሪ የቡድን ሥራ አጠቃቀም ላይ ለተማሪዎች ተግዳሮት የሚሆናቸውን ነገሮች ለማስቀመጥ ሞክሯል። ይሁን እንጂ የምሁሩ ማብራሪያ አጠቃላይ የቡድን ሥራ ሚና ላይ ስለሆነ ከዚህ ጥናት ልዩነት አለው።

Gillies (2003) ስለቡድን ሥራ አተግባበርና የተማሪዎችን የመናገር ክህላት በማጎልበት ረገድ ያለው ሚና በሚል ርዕስ ጥናት በማካሄድ የተማሪዎችን የመናገር ክህላት ለማጎልበት የቡድን ሥራን መጠቀም እጅግ ላቅ ያለ ጥቅም እንዳለው በግኝት አረጋግጧል። ይህ ጥናት ከGillies (2003) ጥናት የሚለየው በቋንቋ ይዘት፣ ትኩረትና በቦታ ሲሆን በቡድን ሥራ አጠቃቀም ረገድ ግን ተመሳሳይነት ያለው ነው።

በሀገር ውስጥ ከተካሄዱት ጥናቶች መካከል Sintayehu (2015) የእንጊዘኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የቋንቋው መምህራን የቡድን ሥራ ዘዴ አጠቃቀም በሚል ርዕስ ጥናት በማካሄድ የቡድን ሥራ ተማሪዎች በእንጊዘኛ ቋንቋ በመጠቀም እርስ በራሳቸው እንዲነጋገሩ ያግዛቸዋል የሚል ግኝት አግኝተዋል። ይህ ጥናት ከSintayehu (2015) ካካሄደው ጥናት የሚለየው በቋንቋ ይዘትና በጥናቱ የትኩረት አቅጣጫ ነው። የዚህ ጥናት ትኩረት ተማሪዎች የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የቡድን ሥራ ሚና ለመፈተሽ የተካሄደ ጥናት ስለሆነ በSintayehu ያልተካተተውን የቡድን ሥራ ሚና በመፈተሽ ክፍተቱን በሚሞላ መልኩ ተካሂዷል።

Oxford(1990) የተማሪዎች ቃላዊ ተግባራትና ቡድን ሥራን እንደ አንድ የቃላዊ ተግባራት ማሳደጊያ መርህ በሚል ርዕስ በሁለት የሁለተኛ ደረጃ ት/ቤቶች በእንጊዘኛ ቋንቋ ላይ ጥናት በማካሄድ ተማሪዎቹ የእንጊዘኛ ቋንቋን በመጠቀም ቃላዊ ተግባራቶቻቸውን ለማሳደግ እምብዛም የማይጣጣሩና ፍላጎትም የሌላቸው መሆኑን በግኝቱ አመለክቷል። ይህ ጥናት ግን

የሚካሄደው በአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የቡድን ሥራን መጠቀም የሚጫወተው ሚና ለመፈተሽ ስለሆነ ከላይ ባሉት አጥኚዎች ከተካሄደው ጥናት በትኩረት አቅጣጫውና በአጠናን ዘዴዎቹ ልዩነቶች አሉት። ስለዚህም ጥናቱ በተጠቀሱት ጥናቶች ያልተካተተውን የቡድን ሥራ ሚና ክፍተት ለመሸፈን መሠረት ባደረገ መልኩ የተካሄደ ነው።

በተጨማሪም Girma(2005) በተማሪዎች ተግባራታዊ ክህልና የቡድን ሥራን እንደተግባራታዊ ክህል ማሳደጊያ መርህ በሚል ርዕስ ጥናት በማካሄድ ተማሪዎች በቡድናቸው መካከል ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የሚማሩትን ቋንቋ እምብዛም የማይጠቀሙ መሆናቸውን አስቀምጧል። ይሁን እንጂ ምሁሩ ጥናቱን ያካሄደው በእንግሊዘኛ ቋንቋ ላይ ሲሆን የዚህ ጥናት ትኩረት ደግሞ በአማርኛ ቋንቋ የጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የቡድን ሥራን መጠቀም ያለመጠቀማቸውን ለመቃኘት የሚካሄድ ጥናት ነው። ከዚህም በተጨማሪ አጥኚዎች በት/ቤቱ ማስተማር ሂደት ውስጥ ባካበተቸው ልምድ አብዛኞቹ ተማሪዎች የአማርኛን ቋንቋን ተጠቅሞ ቃላዊ ንግግር የማያደረጉ መሆናቸውን ለመረዳት ችለዋል።

በአጠቃላይ ከላይ የተዘረዘሩት ጥናቶች ሦስት መሰረታዊ ክፍተቶች እንዳሏቸው አጥኚዎች ለመረዳት ሞክራለች። እነዚህም ክፍተቶች በርዕስ ጉዳይ፣ በትኩረት አቅጣጫ፣ የትግበራና የአጠናን ዘዴ ክፍተቶች መሆናቸውን አጥኚዎች ባካሄደችው ዳሰሳ ተገንዝባለች። ስለዚህም አጥኚዎች በጥናቷ አካባቢን ክፍተቶች በሚሞላ መልኩ ይህንን ጥናት ለማካሄድ ሞክራለች።

ምዕራፍ ሦስት

የጥናቱ ሥነዘዴ እና አካሄድ

3.1 የጥናቱ ንድፍ

ይህ ጥናት በአይነቱ መጠናዊ ምርምር (Quantitative Research) ሲሆን፣ ጥናቱ ከፊል ፍትነታዊ (Quasi-experimental) የምርምር ስልትን የተከተለም ነው። በዚህ መሰረት በከፊል ፍትነታዊ ስልት ላይ የተመሰረተ የሁለት ቡድኖች (የቁጥጥር እና የሙከራ) ቅድመ ትምህርት እና ድህረ ትምህርት ፈተና ንድፍ (two-group-pre-test-post-test-Comparison design) ተግባራዊ ተደርጓል። በሁለት ቡድኖች ቅድመ ትምህርት እና ድህረ ትምህርት ፈተና የምርምር ንድፍ መሰረትም የቁጥጥሩና የሙከራው ቡድን ተማሪዎች አንድ አይነት ቅድመ ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ፈተና ተፈትነዋል። ከዚያም የሙከራ ቡድኑ ተማሪዎች በቡድን ሥራ በሙያዊ እገዛ (Scaffolding) መርህ በግልጽ በተመረጠው ቅደምተከተላዊ ማህቀፍ መሰረት ቃላዊ ተግባራትን ሲማሩ፣ የቁጥጥር ቡድኑ ተማሪዎች ደግሞ በተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ (በመማሪያ መጽሐፍ የንግግርና የማዳመጥ ትምህርቶች አቀራረብ) ቋንቋውን ተምረዋል። በመጨረሻም የሁለቱም ቡድኖች ተማሪዎች አንድ አይነት ድህረ ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ፈተና ተፈትነዋል። አጠቃላይ የጥናቱ ንድፍ መዋቅርም የሚከተለውን ይመስላል።

ቡድን	ቅድመ ትምህርት ፈተና(Pretest)	ስልጠና (intervention)	ድህረ ትምህርት ፈተና (Post test)
የሙከራ	✓	✓	✓
የቁጥጥር	✓	X	✓

3.2 የናሙና አመራረጥ

3.2.1 የትምህርት ቤት አመራረጥ

ጥናቱ የተከናወነው በኦርሚያ ክልል፣ በምስራቅ ወለጋ ዞን፣ በስቡ ስሬ ወረደዳ፣ በጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ውስጥ ነው። ትምህርት ቤቱም የተመረጠው በአመቺ የናሙና አወሳሰድ (Convenience Sampling) ስልት ነው። ጥናቱ ከፊል ፍትነታዊ ስልትን የተከተለ በመሆኑ የትኛውም ትምህርት ቤት ቢመረጥ መስራት ይቻላል። ሆኖም ለአጥኚዎ የስራ አካባቢ ቅርብ ቢሆን ጥናቱን በቅርበት ለመከታተል፣ በጥናቱ የሚሳተፉ መምህራንንና ተማሪዎችን መረጃ የመስጠት ትብብር ለማግኘት በማሰብ በጭንጊ ከተማ የሚገኘው የጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ጥናቱ እንዲካሄድበት ፈቃደኛ ሆኖ ስለተገኘ ተመርጧል።

3.2.2 የክፍል ደረጃ አመራረጥ

በአመቺ ናሙና በተመረጠው በጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ2013 ዓ.ም. በሁለተኛው ወሰን ትምህርት በመማር ላይ ከነበሩት ስድስት የአስረኛ ክፍል የመማሪያ ክፍሎች መካከል አንዱን የመማሪያ ክፍል ተማሪዎች 10ኛB በቀላል እጣ የናሙና አመራረጥ ዘዴ (Simple Random Sampling) ተመርጠዋል።

10ኛ ክፍል (የክፍል ደረጃው) በዓላማ ተኮር (Purposive Sampling) የናሙና አመራረጥ ዘዴ የተመረጠ ነው። ለዚህም ምክንያቱ የሁለተኛ ደረጃ የመጀመሪያ ትምህርት እርከን ተማሪዎች የመጀመሪያ ደረጃ የትምህርት እርከንን አጠናቀው ከክልል አቀፍ ወደ ሀገር አቀፍ የማስተማሪያ መጽሐፍ የሚሸጋገሩበት ነው። ስለሆነም በዚህ ደረጃ ቃላዊ ተግባትን በቡድን ሥራ በተደገፈ ትምህርት ማግኘታቸው ለሚቀጥሉት የክፍል ደረጃዎች ለቃላዊ ተግባታዊ ስኬት መሰረት ነው። ስለሆነም ጥናቱ በዚህ የክፍል ደረጃ መከናወኑ ተገቢ ነው። ለክፍል ደረጃው መመረጥ ተጨማሪ ምክንያቱ የኦርምኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች የቃላዊ ተግባታዊ ብቃት ዝቅተኛ መሆኑን አጥኝዎ ከማስተማር ልምዷ የተገነዘበችው መሆኑ ነው።

ስድስተኛ፣ ሰባተኛ፣ ስምንተኛ እና ዘጠነኛ ክፍል ያልተመረጡበት ቀደም ሲል እንደተጠቀሰው ተማሪዎቹ ቋንቋውን መማር የሚጀምሩት ከአምስተኛ ክፍል በመሆኑ በቋንቋው የዳበረ እውቀት ስለሌላቸው በዚህ ደረጃ ጥናቱን ማካሄድ አስቸጋሪ ሊሆን ስለሚችል በጥናቱ ግኝቶች ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ያሳድራሉ ከሚል ስጋት ነው። ጥናቱን በ11ኛ እና በ12ኛ ክፍል ላይ ለማካሄድ ደግሞ ተማሪዎቹ አገር አቀፍ ፈተና ተፈታኞች በመሆናቸው በጥናቱ ትግበራ ወቅት

ትኩረት ሰጥተው ላይከታተሉ ስለሚችሉ በጥናቱ ግኝቶች ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ያሳድራሉ ከሚል ስጋት ነው።

3.2.3 የተማሪዎች አመራረጥ

በአመቺ ናሙና በተመረጠው ጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ2013 ዓ.ም. በሁለተኛው ወሰነት-ምህርት በመማር ላይ ከሚገኙት ስድስት የአስረኛ ክፍል መማሪያ ክፍሎች መካከል የአንድ የመማሪያ ክፍል ተማሪዎች በቀላል እጣ ናሙና (Simple Random Sampling) ዘዴ ተመርጠዋል። ምክንያቱም ከኢትዮጵያ ነባራዊ ሁኔታ አንጻር በአንድ የክፍል ደረጃ በተለያዩ የመማሪያ ክፍሎች ከሚማሩ ተማሪዎች ውስጥ ከየመማሪያ ክፍሉ የተወሰኑ ተማሪዎችን በእጣ በመምርጥ በአንድ ክፍል ውስጥ ለማስተማር መሞከር እጅግ አስቸጋሪ ስለሆነና የተተግባሪነት ችግር ስላለበት ነው። በመሆኑም ይህን በእጣ የመመደብ ችግር ሊፈታ የሚችለው ካሉት የመማሪያ ክፍሎች አንድ የመማሪያ ክፍል ተማሪዎችን በሙሉ (intact group) በእጣ፣ በአመቺ ናሙና ወይም በአላማተኮር የናሙና ዘዴ መርጦ በጥናቱ ተሳታፊ ማድረግ ነው። የዚህ ጥናት ተሳታፊዎችም በዚህ መሰረት በቀላል እጣ ተመርጠዋል።

ከተመረጡት የመማሪያ ክፍሎች ተማሪዎች መካከል አማርኛ እና ሌላ ቋንቋ አፍፈት የሆኑ ተማሪዎች ካሉ ለማጣራት ጥረት ተደርጎ ሁሉም በክፍሉ የሚገኙት ተማሪዎች ኦርመኛ አፍፈት ሆነው በመገኘታቸው በክፍል ውስጥ የሚገኙትን 70 ተማሪዎች በጥናቱ ውጤት ትንታኔ ውስጥ እንዲካተቱ ተደርጓል። ከዚያም በቅድመት-ምህርቱ ፈተናዎች ያላቸው አማካይ ውጤት በድምዳሜያዊ (inferential) ስታትስቲክስ ቀመር ተሰልቶ ጉልህ የሆነ ልዩነት የሌለው ሆኖ ስለተገኘ በቀላል እጣ የናሙና አመራረጥ ዘዴ በ10ኛB ክፍል ካሉት 70 ተማሪዎች ውስጥ 35 ተማሪዎች በሙከራ ቡድን፣ 35 ተማሪዎች ደግሞ በቁጥጥር ቡድን ውስጥ እንዲመደቡ ተደርጓል። በሙከራ ቡድን ከተሳተፉ ተማሪዎች ኦርመኛ አፍፈት የሆኑትና አሟልተው መረጃ የሰጡት 17 ወንድ፣ 18 ሴት፣ በጥቅሉ 35 እና በቁጥጥር ቡድን ደግሞ 16 ወንድ፣ 19 ሴት፣ በጥቅሉ 35 ተማሪዎች ብቻ ናቸው።

3.2.4 የመምህር አመራረጥ

ይህ ጥናት በአንድ የመማሪያ ክፍሎች ውስጥ በሚማሩ የዘጠነኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ የተደረገ ከፊል ፍትነታዊ ጥናት ነው። በጥናቱም ከመረጃ መሰብሰቢያዎቹ፣ ከማስተማሪያ መንገዱና መሳሪያው ውጭ ያሉ ተውላጦዎችን ለመቆጣጠር ሙከራ ተደርጓል። ለመቆጣጠር ከተሞከሩት ተላውጦዎች አንዱ የመምህር ተላውጦ ነው። በጥናቱ ውስጥ በመምህር ብቃት፣

ተነሳሽነትና የማስተማሪያ ዘዴ አተገባበር ልዩነት ምክንያት በጥናቱ ውጤት ላይ የሚመጣውን አሉታዊ ተጽዕኖ ለመቆጣጠር ሲባል፣ አንድ መምህር ሁለቱንም ቡድኖች እንዲያስተምሩ ተደርጓል። መምህሩ ለጥናቱ የተመረጡት ፣ በጥናቱ በተሳተፈው ክፍል ሲያስተምሩ የነበሩ በመሆናቸው ነው። ይህም ጥናቱ የሚፈጥረው የመምህር ተውላውጦ እንዲያኖር ከማድረጉም በላይ፣ የቁጥጥር ቡድኑ ሲማር በቆየበት መንገድ ትምህርቱን እንዲከታተል ይረዳል ተብሎ ታስቦ ነው። ሁለቱም ቡድኖች በአንድ መምህር መማራቸው እና ለጥናቱ ከመመረጣቸው በፊት በአንድ አይነት ክፍል ውስጥ ሲማሩ መቆየታቸው የጥናቱን ውስጣዊ ትክክለኛነት ለመቆጣጠር ይረዳል። ምክንያቱም ሁለቱም ቡድኖች ያሉበት የቃላት ተግባራት ብቃት ተመጣጣኝ ሊሆን ይችላል።

በዚህም መሰረት መምህሩ የቁጥጥር ቡድኑን ቀደም ሲል ሲማሩበት በነበረው ዘዴ ማለትም ምንም አይነት የቡድን ሥራ ሳይተገብሩ በመማሪያ መጽሐፉ የንግግር እና የማዳመጥ ትምህርት አቀራረብ መሰረት (በተለመደው ማስተማሪያ ዘዴ)፣ የሙከራ ቡድኑን ተማሪዎች ደግሞ በቡድን ሥራ ከቃላት ተግባራት ትምህርት ጋር በማቀናጀት በሙያዊ እገዛ (Scaffolding) መርህ ድጋፍ በግልጽ ለማሰልጠን በተመረጠው ቅደምተከተላዊ ማህቀፍ መሰረት የቡድን ስራ ስልጠና እየተሰጣቸው ቃላት ተግባራትን ይማራሉ። የቁጥጥር ቡድኑ ተማሪዎች ደግሞ በመማሪያ መጽሐፉ የቀረቡትን ተመሳሳይ የንግግር እና የማዳመጥ ትምህርቶችን በማስተማር ሁለቱንም ቡድን ከመጋቢት 2 እስከ ሚያዝያ 15 ለስድስት ሳምንታት ለ12 ክፍለ ጊዜያት፣ በሳምንት ሁለት ክፍለጊዜ እንዲያስተምሩ ስልጠና ተሰጥቷል።

መምህሩ ቃላት ተግባራትን ከቡድን ሥራ ጋር አቀናጅቶ በግልጽ የማስተማሪያ ስልት አዲስ በመሆናቸው ለሁለት ቀናት (ከየካቲት 29-30 ቀን 2013 ዓ.ም.) በቀን ለሁለት ሰዓት ስለየቡድን ሥራ ቃላት ተግባራትን ለማስተማር ስላለው ሚና እና ቅደምተከተላዊ ማህቀፍ (ሞዴል) እና የትምህርቱ አተገባበር በአጥኚዋ ስልጠና ተሰጥቷቸዋል (ማንዎሉን አባሪ ላይ ይመልከቱ)።

3.3 የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ

የጥናቱ የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ ቅድመትምህርትና ድህረትምህርት የቃላት ተግባራት መመዘኛ ፈተናዎች ናቸው። በጥናቱ ቅድመትምህርትና ድህረትምህርት ፈተናው የተማሪዎችን የቃላት ተግባራት ብቃታቸውን በተለያየ መንገድ ለመለካት እንደሚያስችል Alderson እና

ሌሎች (1995) የጠቆሙትን የተለያዩ የቃላት ተግባራት ፈተና አቀራረብ ስልቶችን (format) የተከተሉ አራት ክፍሎች ያሉትና ከ30 የታረመ ነው።

የቃላት ተግባራት ብቃት መለኪያ ፈተናዎቹ የተሰጡት ቅድመትምህርትና ድህረትምህርት ነው። የቅድመትምህርት የቃላት ተግባራት ፈተና ዓላማ ሁለቱ ቡድኖች ትምህርቱን ከመጀመራቸው በፊት ተቀራራቢ ውጤት ያላቸው መሆኑን ለማረጋገጥ ነው። በተጨማሪም ይህ ውጤት ለሁለቱም ቡድኖች የጥናቱ የቅድመትምህርት የቃላት ተግባራት ብቃት ውጤታቸው ሆኖ ተመዝግቧል። የድህረትምህርት ፈተና ዓላማ ሁለቱ ቡድኖች በተለያዩ ሁለት አቀራረቦች ቃላት ተግባራትን በመማራቸው በቃላት ተግባራት ብቃታቸው ልዩነት መኖርና አለመኖሩን ለመፈተሽ ነው (ፈተናዎቹን ይመልከቱ)።

ፈተናዎቹ የተዘጋጁት በአጥኚዎ ሲሆን፣ የፈተናቹን አዘገጃጀትና አተገባበር በተመለከተ የቃላት ተግባራት ብቃታቸውን ለመለካት ተማሪዎች ያሉበትን የክፍል ደረጃና ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች መሆናቸውን ከግምት ውስጥ በማስገባት የፈተና ጥያቄዎቹ የተዘጋጁት የመርሃ ትምህርቱንና የመማሪያ መጽሐፉን አላማ መሰረት በማድረግ ነው። አዘገጃጀቱም በመማሪያ መጽሐፉ ከቀረቡት የመናገር እና የማዳመጥ ክህሎች መልመጃዎች ውስጥ በመምረጥ እና የቀረቡበትን አውድ በመቀየር ነው።

መማሪያ መጽሐፉ መሠረት በማደፍረግ የተዘጋጁበት ምክንያት ተማሪዎቹ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች በመሆናቸው፣ የፈተናውን የይዘት ተገቢነትና አስተማማኝነት እንዳይጎዳ ነው። እንዲሁም የፈተናው መክበድና መቅለልን ለመቆጣጠር ይረዳል ተብሎ ስለታሰበ ነው። እንዲሁም በሁለቱም ፈተናዎች ሁሉንም የፈተና አይነት ያካተቱ እንዲሆኑ የተደረገበት ምክንያት ለሚዛናዊ ውጤት አሰጣጥ እና የውጤት አስተማማኝነትና ተገቢነትን (validity) ከፍ ለማድረግ እንዲረዳ በማሰብ ነው። ከዚህም ሌላ የተማሪዎችን ቃላት ተግባራት ብቃትን በተለያዩ መንገድ ለመለካት ምቹ በመሆኑ ነው።

የፈተናውን የይዘት ተገቢነት (content validity) እና አስተማማኝነት ለመፈተሽ ጥናቱ ከመካሄዱ በፊት በጥናቱ አማካሪ እና በክፍል ደረጃው የሚያስተምሩ ሁለት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን እንዲያዩዋቸው ተደርጓል። ከአማካሪው እና ከመምህራኑ የተገኘውን መረጃ መሰረት በማድረግም መጨመር ያለባቸው ጥያቄዎች ተጨምረዋል፣ መሻሻል ያለባቸው ተሻሻለዋል፣ መወገድ ያለባቸው ተወግደዋል፣ የአሻሚነት ባህሪ የታየባቸውን አማራጮች የማስተካከል

ተግባራት ተከናውነዋል (ለምሳሌ፣ የትዕዛዝ ግልጽነትና አሻሚ መልስ የያዙ አማራጮችን ማስተካከል። ግምገማዎችን እና አስተያየቶችን መሰረት በማድረግም የቃላዊ ተግባራት ፈተናዎችን ተገቢነት ለማረጋገጥ ጥረት ተደርጓል።

3.4 የማስተማሪያ መሳሪያ አዘገጃጀት

የሙከራና የቁጥጥር ቡድኑን ቃላዊ ተግባራት ለማስተማር በክፍል ደረጃው የተዘጋጀው የመማሪያ መጽሐፍ አግልግሎት ላይ ውሏል። Gu (2003) እና Nation (2001) እንደሚያስረዱት በጥናቱ ውጤት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ከሚያሳድሩ ተላውጦዎች አንዱ የማስተማሪያ መሳሪያው ተገቢነት፣ ክብደትና ቅለት ነው። ለዚህም በሙከራዊ ጥናት ስልጠናው በተማሪዎች ውጤት ያመጣውን ለውጥ ለማረጋገጥ ለዚያው የክፍል ደረጃና በዚያው ስርአተ ትምህርት ውስጥ ያሉ የመናገር እና የማዳመጥ መልመጃዎችን መጠቀም ተገቢ ነው። ምክንያቱም መማሪያ መጽሐፍ የተማሪዎችን ደረጃ ከግምት ውስጥ በማስገባት ለክፍል ደረጃው ተመጥኖ የተዘጋጀ በመሆኑ ይህን ተላውጦ ለመቀነስ ይረዳል።

በዚህ መሰረት በዚህ ጥናትም አዲስ የማስተማሪያ መሳሪያ በማዘጋጀት ምክንያት የሚፈጠረውን ተላውጦ ለመቆጣጠር በመጽሐፉ ውስጥ ያሉ የመናገር እና የማዳመጥ ተግባራትን ለመጠቀም ተሞክሯል። መማሪያ መጽሐፉን መሰረት አድርጎ ቃላዊ ተግባራትን ለሙከራና ለቁጥጥር ቡድኑ ለማስተማር የቀረቡት የመናገር እና የማዳመጥ ተግባራት ግን የተለያየ የአቀራረብ ዘዴን የተከተሉ ናቸው።

Gu(2003b) እንደሚያስረዱት የተማሪዎች የብልሃት አጠቃቀምና የስልጠናው ውጤታማነት በሚቀርቡት ተግባራትና በመማሪያ አውዱ ምቹነት ላይ የተመሰረተ ነው። ማለትም የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴን በግልጽ ማሰልጠን ውጤታማ የሚሆነው ዘዴውን በአውድ ሊያለማምዱ የሚችሉ ተገቢ የቃላዊ ተግባራት ተግባራት ሲቀርቡ ነው። ይህን ሀሳብ መሰረት በማድረግ ለሙከራ ቡድኑ የቀረቡት የቃላዊ ተግባራት ትምህርቶች የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴን አጠቃቀም በግልጽ በአውድ ለማሰልጠን በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ከቀረቡት የቃላዊ ተግባራት ተግባራት ጋር በማቀናጀት እንዲማሩ ተደርጓል (ማሰልጠኛ መሳሪያውን አባሪ ላይ ይመልከቱ)።

በትምህርቱ ጊዜም ለአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት የተመደበውን ሁለት ክፍለጊዜ መሰሉ በሙሉ ለመጠቀም አስቸጋሪ ነበር። ምክንያቱም በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ያሉትንና

የታቀዱትን ተግባራት ለመሸፈን የሚያስችል አልነበረም። ስለዚህ ከመደበኛው የትምህርት ሰዓት አንድ ክፍለ ጊዜ በማመቻቸትና አንድ ክፍለ ጊዜ ከትምህርት ሰዓት ውጭ ፕሮግራም በማስያዝ ሁለቱም ቡድን በተመሳሳይ ቦታና ጊዜ በሳምንት ሁለት ጊዜ (አንድ ክፍለ ጊዜ 40 ደቂቃ ያህል) የሙከራ ቡድኑ በተዘጋጀው መሳሪያ መሰረት የቡድን ሥራን ከቃላዊ ተግባራት ተግባራት ጋር በማቀናጀት ቃላዊ ተግባራትን እንዲማሩ ተደርጓል።

የቁጥጥር ቡድኑ ግን መጽሐፉ ውስጥ የቀረቡትን ተመሳሳይ የቃላዊ ትግባራት ትምህርት ምንም አይነት የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ ድጋፍ ሳይሰጣቸው በመማሪያ መጽሐፉ የቃላዊ ተግባራት ትምህርት አቀራረብ (በተለመደው የመናገር እና የማዳመጥ ማስተማሪያ ዘዴ) መሰረት ተምረዋል።

3.5 ስነ ምግባራዊ ሁኔታዎች

ጥናቱን ለማካሄድ በመጀመሪያ ከጅም ዩኒቨርሲቲ የትብብር ደብዳቤ ተጽፏል። ከዚያም የትብብር ደብዳቤውን በመያዝ፣ በጭንጊ ከተማ ከሚገኘው ጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ርዕሰ መምህር ጋር ስለ ጥናቱ አላማ፣ ባህሪና ሂደት በመግለጽና በመወያየት ጥናቱ እንዲካሄድ ፈቃድ ተጠይቋል። በተመሳሳይ ሁኔታ ለጥናቱ ከተመረጡት ከ10ኛ ክፍል ተማሪዎች ጋር በመገናኘት የጥናቱን አላማ በማስረዳት ፈቃደኛ መሆናቸውን ለማረጋገጥ ጥረት ተደርጓል። ትምህርት ቤቱ፣ መምህሩ እና ተማሪዎች ፍቃደኛ መሆናቸው ከተረጋገጠ በኋላ፣ ለጥናቱ የተመረጡት ተማሪዎች የጥናቱ አላማ በግልጽ ተነግሯቸዋል። እነሱን የሚመለከተው መረጃ ሁሉ በሚስጥር ተይዞ ለጥናቱ ዓላማ ብቻ እንደሚውልና በጥናቱ ሂደትም እስከ ጥናቱ መጨረሻ መቀጠል ካልፈለጉ አቋርጠው መውጣት እንደሚችሉ ተገልጿል። በዚህ መሰረት በጥናቱ የታቀፉት ተማሪዎች ሙሉ ፈቃደኛ የሆኑት ብቻ ናቸው።

የጥናቱ ተሳታፊ በአሮምኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ እና ከጥናቱ መጀመሪያ እስከ መጨረሻ በሙሉ ፈቃደኝነት የተሳተፉት ተማሪዎች ብቻ ናቸው። ለምርምሩ ዓላማ የዋሉትም ሁለቱንም (ቅድመ እና ድህረትምህርት) የቃላዊ ተግባራት ፈተናዎችን የተፈተኑትን ብቻ ነው። እንዲሁም ከቃላዊ ተግባራት ትምህርት አቀራረቦቹ መለያየት ውጪ ለሁለቱም ቡድኖች አቻ ድጋፍ ተደርጓል።

3.6 የጥናቱ ሂደት

የጥናቱ መሰረታዊ አላማ የቡድን ሥራን በመጠቀም የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃታቸውን ለማዳበር ያለውን አስተዋጽኦ መፈተሽ ነው። ይህን አላማ ከግብ ለማድረስ ደግሞ ጥናቱ በሚከተለው መንገድ ተከናውኗል።

በጥናቱ ሂደት መረጃዎቹ የሚሰበሰቡባቸው አመቻቸው ቀናት ተመርጠዋል። በቀን ቀጠሮዎቹ ወቅትም የጥናቱን አላማ በተመለከተ ተጨማሪ ዝርዝር ማብራሪያ ለጥናቱ ተሳታፊ ተማሪዎችና ለጥናቱ ተግባሪ መምህር ተሰጥቷል።

በአጠቃላይ መረጃዎችን በመሰብሰብ ሂደት በሚፈጠሩ ችግሮች ምክንያት የመረጃ መዛባት እንዳይከሰትና በጥናቱ ማጠቃለያዎች ላይ አሉታዊ ተጽዕኖዎች እንዳይፈጠሩ በተቻለ መጠን ጥንቃቄ የማድረግ ጥረት ተከናውኗል።

የመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴዎችን በማዘጋጀት፣ መረጃዎችን በመሰብሰብና በመተንተን ሂደት የሚፈጠሩ ስህተቶችን ለመቀነስ የተለያዩ ጥረቶች ተደርገዋል። ከጥናቱ ጋር ቀጥተኛ ተዛማጅነት ያላቸውን ጽሑፎች በመቃኘትና በትምህርት ቤቱ የአማርኛ መምህራን በማስገምገም የመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴው ተሻሽሎ እንዲዘጋጁ ተደርጓል። በመረጃ አሰባሰብ ሂደቱም አመቻ ሁኔታዎችን በመምረጥና በቂ ማብራሪያ በመስጠት ለመሰብሰብ ጥረት ተደርጓል። ጥያቄዎቹንም ከጥናቱ መላምት እና መሰረታዊ ጥያቄ ጋር ለማጣጣም ጥረት ተደርጓል። የተገኙትን መረጃዎችም መጠናዊ የመረጃ መተንተኛ ስልትን በመጠቀም ተተንትነዋል። በቃላዊ ተግባራት መለኪያ ፈተና የመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴ የተገኘው መረጃም ተተንትኗል። እነዚህን ተግባራት በማከናወንም የጥናቱ ግኝት ተገቢነት ያለው እንዲሆን ጥረት ተደርጓል። የጥናቱ የትግበራ ሂደትም ለሙከራው ቡድንና ለቁጥጥሩ ቡድን የሚከተለውን ይመስላል።

የጥናቱ ተተኪሪዎች የኦሮምኛ ቋንቋ አፍፈት የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች ናቸው። በመሆኑም በአመቺ ናሙና ከተመረጠው የጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች መካከል አንድ የመማሪያ ክፍል ተማሪ በቀላል እጣ ናሙና ተመርጦ ከመጋቢት 1 ቀን 2013 ዓ.ም. ከ2:00-3:00 ሁለቱም ቡድኖች ቅድመ-ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ፈተና ተፈትነዋል።

ፈተናው ታርሞና ተተንትኖ በሁለቱም ቡድን ተማሪዎች መካከል በቅድመ-ትምህርት ጉልህ ልዩነት አለመኖሩ ተረጋግጧል። በመቀጠልም ከክፍሉ ውስጥ በሙከራ እና በቁጥጥር ቡድን ውስጥ ታቅፈው የሚጠኑትን ለመለየት የቀላል እጣ ናሙና አመራረጥ ዘዴ በመጠቀም በክፍል

ውስጥ ካሉት 35ቱን በሙከራ ቡድን፣ የተቀሩትን 35ስቱን ደግሞ በቁጥጥር ቡድኑ ውስጥ እንዲመደቡ ተደርጓል።

ከዚያም ለጥናቱ ለተመረጡት የአማርኛ ቋንቋ መምህር ማስተማር ከመጀመራቸው በፊት ስለቃላዊ ተግባራት እና ስለ ቡድን ሥራ አደረጃጀት እና ሚና ስልጠና በሙከራ ቡድኑ ክፍል ውስጥ ለመተግበር ለሁለት ቀናት (ከየካቲት 29-30 ቀን 2013 ዓ.ም.) በቀን ለሁለት ሰዓት ስለቃላዊ ተግባራት እና ስለቡድን ስራ ምንነት፣ ጠቀሜታ፣ ለጥናቱ ስለተመረጠው ቅደምተከተላዊ ማህቀፍ (ሞዴል) እና የስልጠናው አተገባበር በአጥኚዎ ስልጠና ተሰጥቷል።

በተሰጠው ስልጠና ለመምህሩ ስለምርምሩ ግንዛቤ በመፍጠር አዲሱ የአቀራረብ መንገድ ቀደምሲል ሲያስተምሩበት ከነበረው የተለመደው አቀራረባቸው ጋር ያለውን ልዩነት እንዲያጤኑትና ለየቡድኖቹ ለይተው እንዲተገብሩ ተደርጓል። በተመሳሳይ የትኛው አቀራረብ ውጤታማ እንደሆነ የሚታወቀው በጥናቱ መጨረሻ መሆኑን ለመምህሩ በግልጽ በማሳመን አንዱን ከሌላው አበላልጠው ሳይመለከቱ ሁለቱንም በታቀደላቸው መንገድ እንዲተገብሩ የማስገንዘብ ስራ ተሰርቷል።

ሁለቱ ቡድኖች የቃላዊ ተግባራት ተግባራትን ብቻ በተጠቀሱት ሁለት አቀራረቦች ተለያይተው ከመማራቸው ውጪ እንደመጻፍ፣ ማንበብ፣ ማዳመጥ፣ መናገርና ሌሎች ለክፍል ደረጃው የሚሰጡ የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ይዘቶች ግን በተመሳሳይ ዘዴዎች ያለምንም ማለያየት ሲማሩ ቆይተዋል። ከዚህም ሌላ የቡድን ሥራን ከመጠቀም እና ካለመጠቀም ውጭ ለሁለቱም ቡድኖች በመምህሩ የሚደረጉ ትምህርታዊ ድጋፎች አቻነት እንዲኖራቸው ጥረት ተደርጓል። ይህም በጥናቱ ውስጣዊ ትክክለኛነት ተጽዕኖ የሚያሳድረውን የድጋፍ አቻነት ተዛቦት መቀነስ ያስችላል። ሁለቱ ቡድኖች በተለያዩ መምህራን ቢማሩ እና ሁለቱም ቡድኖች ከአንድ ክፍል መመረጣቸው አንዱ ከሌላው የበለጠ ወይም ያነሰ የማስተማር ልምድ፣ ብቃት፣ ፍላጎት ፣ ተነሳሽነት፣ የማስተማር ዘዴ አተገባበር ወዘተ ያለው በመሆኑ ብቻ በቡድኖቹ ውጤት ላይ ልዩነት እንዳይፈጥር በማሰብ ጥናቱ እስኪጠናቀቅም ሁለቱ ቡድኖች በአንድ የአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህር ተምረዋል።

በመጨረሻም ሁለቱም ቡድኖች ሚያዝያ 18 ቀን 2013 ዓ.ም. ከ2:00-3:00 ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት መመዘኛ ፈተና ተፈትነዋል።

3.7. የመረጃ አተናተን

በዚህ ጥናት ተማሪዎች ቅድመ-ትምህርትና ድህረ-ትምህርት የቃላት ተግባራት ብቃታቸው ልዩነት እንዳለውና እንደሌለው ለማወቅ የቃላት ተግባራት ፈተና ተፈትነዋል። እንዲሁም ከዚያም የጥናቱ ተሳታፊ ሁለት ቡድኖች ወደ ትምህርቱ ከመግባታቸው በፊት ያላቸውን የቃላት ተግባራት ብቃት አቻነት ለማወቅ የተፈተኑት ቅድመ-ትምህርት የቃላት ተግባራት ፈተና ለየቡድኖቹ በገላጭ ስታትስቲክስ አማካይ ውጤትና መደበኛ ልይይት ተሰልቷል። በሁለቱ ቡድኖች አማካይ ውጤቶች መካከል ጉልህ ልዩነት መኖር አለመኖሩን ለማወቅ በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት (independent samples t-test) ተተንትኗል። ትምህርቱ እንደተጠናቀቀ ሁለቱ ቡድኖች የተፈተኑት ድህረ-ትምህርት የቃላት ተግባራት ፈተና ውጤትም ለየቡድኖቹ በገላጭ ስታትስቲክስ አማካይ ውጤትና መደበኛ ልይይት ተሰልቷል።

በቁጥጥር ቡድኑና በሙከራው ቡድን ድህረ-ትምህርት የቃላት ተግባራት ፈተና አማካይ ውጤቶቻቸው መካከል ጉልህ ልዩነት መኖር አለመኖሩን ለማረጋገጥም በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት (independent samples t-test) ተተንትነዋል።

ቅድመ-ትምህርትና ድህረ-ትምህርት የቡድኖች ንጽጽር ባለው ከፊል ፍትነታዊ የምርምር ስልት የሚመሰረቱ ቡድኖች ፍጹም ከምርጫ መዛባት (selection bias) ነጻ ሊሆኑ ስለማይችሉ የሚገኘው ውጤት በጥንቃቄ መተርጎም አለበት። ይኸውም የሁለቱን ቡድኖች ድህረ-ትምህርት ውጤቶች ልዩነት በማየት ውጤቱን መተርጎም በቂ አይሆንም። ምክንያቱም የልዩነቱ መነሻ ከተሳታፊዎች የባህርይ ልዩነት ይሁን ካለፉበት የልምምድ ሁኔታ ልዩነት የተገኘ መሆኑን መወሰን ያስቸግራል። ስለዚህም የእያንዳንዱን ቡድን የቅድመ-ትምህርትና ድህረ-ትምህርት ውጤቶች ልዩነት በማወዳደር የውጤት ትርጓሜውን መስጠት ተገቢ ይሆናል። ለዚህም በእያንዳንዱ ቡድን በቅድመ-ትምህርትና ድህረ-ትምህርት የቃላት ተግባራት ፈተና አማካይ ውጤቶች መካከል ጉልህ ልዩነት ማሳየት አለመሳየቱን ለማነጻጸር በዳግም ልኬታ ናሙናዎች ቲ-ቴስት (Paired-samples t-test) ተተንትኗል። ሁሉም መረጃዎች የተተነተኑትም ኤስ ፒ ኤስ ኤስ ቨርዥን 21. (SPSS V21.0) በመጠቀም ነው።

ምዕራፍ አራት

የውጤት ትንተና እና ማብራሪያ

4.1 የጥናቱ የውጤት ትንተና እና ማብራሪያ

በዚህ ክፍል የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃት ለመለካት ዋነኛ መሳሪያ የሆኑት የቃላት ፈተናዎች አማካይ ውጤቶች በነጻ ናሙና ቲ-ቴስት (independent samples t-test)፣ በዳግም ልኬታ ናሙናዎች ቲ-ቴስት (paired samples t-test) ተተንትነው ቀርበዋል። ስታትስቲክላዊ ቴስት ፍተሻ የተካሄደው እንደየ ባህሪያቸው እሙኖቹ መሟላታቸው ቀድሞ ከተረጋገጠ በኋላ ነው።

4.1.1 የጥናቱ የውጤት ትንተና

የመጀመሪያው የትንተናው ክፍል ያተኮረው ቅድመ-ትምህርት ወይም ለጥናቱ የተመረጡት የሁለት ቡድኖች ተማሪዎች በተለያዩ ዘዴዎች ቃላዊ ተግባራትን ከመማራቸው በፊት በቃላዊ ተግባራት ብቃታቸው መሰረታዊ ልዩነት ያላቸው መሆን አለመሆናቸውን በመፈተሽ ላይ ነው። በዚህ መሰረት መረጃው በገላጭ እና በድምዳሚያዊ ስታትስቲክስ (inferential statistics) ተተንትኗል፤ ውጤቱም በሠንጠረዥ 4.1 እና 4.2 እንደሚከተለው ተቀምጧል።

ሠንጠረዥ 4.1:- የቁጥጥሩ እና የሙከራው ቡድኖች የቅድመ-ትምህርት የቃላት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በገላጭ ስታትስቲክስ

ቡድን	የናሙና ብዛት(n)	አማካይ ውጤት(mean)	መደበኛ ልይይት(Std.)	መደበኛ የአማካይ ስህተት(Std.Error Mean)
የሙከራ	35	13.24	1.71	0.278
የቁጥጥር	35	13.06	2.46	0.46

ሠንጠረዥ 4.1 የቁጥጥሩንና የሙከራውን ቡድኖች የቅድመ-ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤቶችና መደበኛ ልይይቶችን ያሳያል። በሰንጠረዥ ከሰፈረው መረጃ መረዳት

እንደሚቻለው አማካይ ውጤቶቹ በንጽጽር ሲታዩ የሙከራ ቡድኑ ተማሪዎች ቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት (13.24) ከቁጥጥር ቡድኑ ተማሪዎች ቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ፈተና አማካይ ውጤት (13.06) በ0.18 በልጦ መጠነኛ ልዩነት አሳይቷል።

እንዲሁም የቁጥጥሩ ቡድን ተማሪዎች ቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና መደበኛ ልይይት (2.46) ከሙከራው ቡድን ተማሪዎች ቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ፈተና መደበኛ ልይይት (1.71) በ0.75 በልጦ መጠነኛ ልዩነት አሳይቷል። ይሁን እንጂ የሁለቱም ቡድኖች ቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት ከአማካይ ውጤቱ ያለው ርቀት ሲታይ የሚዋኸቅ ሳይሆን የወጥነት ባህሪ የሚታይበት ወይም ተቀራራቢ ነው።

በትንተናው መሰረት የሙከራ ቡድን ተማሪዎች ቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት ከቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች ቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት በ0.18 እንደበለጠ ተረጋግጧል። በመካከላቸው ስላለው ልዩነት የጉልህነት ደረጃ እርግጠኛ ለመሆን ግን ድምዳሚያዊ ስታትስቲክስ መጠቀም ስለሚያስፈልግ በሠንጠረዥ 4.2 እንደተመለከተው የነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት ተግባራዊ ተደርጓል።

ሠንጠረዥ 4.2:- የቁጥጥሩ እና የሙከራው ቡድኖች የቅድመትምህርት የቃላት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት

ቡድን	ናሙና(n)	አማካይ(Mean)	መደበኛ ልይይት(Std.)	የነጻነት ደረጃ(df)	P<<ቴ>> ዋጋ	የጉልህነት ደረጃ(Sig.2-tailed)
የሙከራ	35	13.24	1.71	68	.364	.717
የቁጥጥር	35	13.06	2.46			

ሠንጠረዥ 4.2 በቁጥጥሩና በሙከራው ቡድኖች የቅድመትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤቶች መካከል ጉልህ ልዩነት አለመኖሩን ያሳያል። መረጃው በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት ተሰልቶ በሁለቱም ቡድኖች አማካይ ውጤቶች መካከል ጉልህ ልዩነት አለመኖሩን ውጤቱ (t= .364, df= 68, p= .717) አሳይቷል። ይህም ሁለቱ ቡድኖች በተለያዩ

ዘዴዎች ከመማራቸው በፊት በቃላዊ ተግባራት ብቃታቸው መሰረታዊ ልዩነት እንደሌላቸው ያሳያል።

የመጀመሪያው የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄ «በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ከተማሩ በኋላ በሙከራ ቡድንና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የሆነ የቃላዊ ተግባራት ብቃት ልዩነት ይኖራል?» የሚል ሲሆን፤ መላምቱ «በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ከተማሩ በኋላ በሙከራ ቡድንና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የቃላዊ ተግባራት ብቃት ልዩነት አይኖርም» የሚል ነበር። ጥያቄውን ለመመለስና መላምቱን ለመፈተሽ መረጃው በገላጭና በድምዳሜያዊ ስታትስቲክስ ተተንትኗል። ውጤቱም በሠንጠረዥ 4.3 እና 4.4 ተመልክቷል።

ሠንጠረዥ 4.3:- የቁጥጥሩ እና የሙከራው ቡድኖች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በገላጭ ስታትስቲክስ

ቡድን	ናሙና(n)	አማካይ ውጤት(Mean)	መደበኛ ልይይት(Std.)	መደበኛ አማካይ ስህተት(Std.Error Mean)
የሙከራ	35	16.63	3.00	.488
የቁጥጥር	35	13.60	2.77	.47

ሠንጠረዥ 4.3 የቁጥጥሩንና የሙከራውን ቡድኖች የድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤቶችና መደበኛ ልይይቶችን ያሳያል። በሠንጠረዥ ከሰፈረው መረጃ መረዳት እንደሚቻለውም አማካይ ውጤቶቹ በንጽጽር ሲታዩ የሙከራው ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት (16.63) ከቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት (13.60) በ3.03 በልጦ ተስተውሏል።

እንዲሁም የሙከራው ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና መደበኛ ልይይት ከቁጥጥሩ ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና

መደበኛ ልይይት በ0.23 በልጦ ልዩነት አሳይቷል። ይሁን እንጂ የሁለቱም ቡድኖች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት ከአማካይ ውጤቱ ያለው ርቀት ተቀራራቢ ወይም የማይዋዥቅ መሆኑን ያመለክታል።

ትንተናው የሙከራው ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት ከቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት በ3.03 እንደበለጠ አሳይቷል። በመካከላቸው ስላለው ልዩነት የጉልህነት ደረጃ እርግጠኛ ለመሆን ግን ድምዳሜያዊ ስታትስቲክስ መጠቀም ስለሚያስፈልግ በሠንጠኝ 4.4 እንደተመለከተው የነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት ተግባራዊ ሆኗል።

ሠንጠረዥ 4.4:- የቁጥጥርና የሙከራው ቡድኖች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ፈተና አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት

ቡድን	ናሙና(n)	አማካይ(Mean)	መደበኛ ልይይት(Std.)	የነጻነት ደረጃ(df)	የ<<ቲ>> ዋጋ	የጉልህነት ደረጃ(Sig.2-tailed)
የሙከራ	35	16.63	3.00	68	4.462	.000*
የቁጥጥር	35	13.60	2.77			

*p<0.05

ሠንጠረዥ 4.4 በቁጥጥርና በሙከራው ቡድኖች የድህረትምህርት የቃላት ፈተና አማካይ ውጤቶች መካከል ያለውን ልዩነት የጉልህነት ደረጃ ያሳያል። በዚህም መሰረት መረጃው በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት ተሰልቶ በሁለቱ ቡድኖች አማካይ ውጤቶች መካከል ጉልህ ልዩነት መኖሩን ውጤቱ (t= 4.462, df =68, p= .000) አሳይቷል። ይህም የሚያሳየው የቡድን ሥራን በመጠቀም ቃላዊ ተግባራትን የተማሩት የሙከራው ቡድን ተማሪዎች በተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ ከተማሩት የቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች የቃላዊ ተግባራት ብቃት ጉልህ ልዩነት ያለው መሆኑን ነው። ከዚህም በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር ከተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ በበለጠ ሁኔታ የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃትን ለማዳበር የሚያስችል መሆኑን መረዳት ይቻላል። በዚህም መሰረት የልዩነቱ የጥንካሬ

ደረጃ ተሰልቶ 1.04 (Cohen's $d = 1.04$) ሆኖ ተገኝቷል። ይህም ልዩነቱ የጥንካሬ ደረጃ «መካከለኛ» (Moderate) መሆኑን ያሳያል።

የትንተናውን ውጤት መሰረት በማድረግም «በቡድን ሥራ ቃላዊ ትግባቦትን ማስተማር በኋላ በሙከራ ቡድንና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የሆነ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ልዩነት ይኖራል?» የሚለው የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄ አወንታዊ መልስ አግኝቷል። እንዲሁም «በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን ማስተማር በኋላ በሙከራ ቡድንና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የቃላዊ ተግባቦት ልዩነት አይኖርም» የሚለው አልቦ መላምት ውድቅ ሲሆን፣ በአንጻሩ ደግሞ «በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን ማስተማር በኋላ በሙከራ ቡድንና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ልዩነት አለ» የሚለው ተለዋጭ መላምት ተቀባይነት አግኝቷል።

4.1.2 የጥናቱ የውጤት ማብራሪያ

የዚህ ጥናት ትኩረት የጥናቱን መሰረታዊ ጥያቄ መፈተሽ ነበር። ጥያቄውን ለመፈተሽም መረጃዎቹ በቃላዊ ተግባቦት ብቃት ፈተና የመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴ ቅድመትምህርትና ድህረትምህርት ተሰብስቦ በገላጭና በድምዳሜያዊ ስታትስቲክስ በነጻናሙናዎች ቲ-ቴስት መለኪያ ተተንትነዋል።

የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄ «በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን ከማስተማር በኋላ በሙከራ ቡድንና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የሆነ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ልዩነት ይኖራል?» የሚል ነበር፤ ጥያቄውን ለመፈተሽም መረጃው በገላጭና በድምዳሜያዊ ስታትስቲክስ በነጻናሙናዎች ቲ-ቴስት ተተንትኗል።

መረጃው ተተንትኖ የተገኘው ውጤት እንዳሳየውም፣ በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን የተማሩት የሙከራው ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት በተለመደው የቃላዊ ተግባቦት ማስተማሪያ ዘዴ ከተማሩት የቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ፈተና አማካይ ውጤት በልጦ (ሠንጠረዥ 4.3) ልዩነት አሳይቷል። ልዩነቱም ጉልህና መካከለኛ መሆኑ (ሠንጠረዥ 4.4) ተረጋግጧል። ከዚህም በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን በክፍል ውስጥ ማስተማር የአስረኛ ክፍል የኦሮምኛ አፍፈት ተማሪዎችን የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ለማዳበር ያለው አስተዋጽኦ ተፈትሾ አወንታዊ እንደሆነ ለመረዳት ተችሏል።

ከዚህ ውጤት ተነስቶም በአማርኛ ቋንቋ ትምህርት በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ከተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ በተለየ ወይም በተሻለ ሁኔታ በተማሪዎች የቃላዊ ተግባራት ብቃት ላይ ጉልህ የሆነ መሻሻል ያሳያል ማለት ይቻላል። ይህ ልዩነት የተፈጠረው የሙከራ ቡድኑ ተማሪዎች በቡድን ሥራ በታገዘ ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ችሎታቸውን መቼና እንዴት አቀናጅተው መጠቀም እንደሚችሉ ጽንሰሃሳባዊና ተግባራዊ ግንዛቤ በማግኘታቸው ሊሆን ይችላል ቢባልም ተጠየቃዊ ይሆናል።

የዚህ ጥናት ግኝትም Gomleksis(2007)፣ Gillies (2008)፣ Gillies (2003) እና Sintayehu(2015) በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃታቸውን ለማሳደግ የላቀ ድርሻ እንዳለው ካገኘኋቸው የጥናት ውጤቶች ጋር ተደጋጋፊነትን አሳይቷል።

ሆኖም ከዚህ ጥናቶች የGomleksis (2007) ጥናት በበኩሉ በዩኒቨርሲቲ ደረጃ የውጪ ቋንቋን በሚማሩ ተማሪዎች ላይ ከመካሄዱ ባለፈ በጥንድ የንግግር ክህል ማዳበር ላይ ብቻ አተኩሮ የተሰራ በመሆኑ በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን በማስተማር ከተገኘው ከዚህ ጥናት ውጤት ይለየዋል።

በአጠቃላይም ከእነዚህ ጥናቶች አንዳንዶቹ በውጪ ቋንቋ የማስተማር አውድ በዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ላይ መሰራታቸው፣ በጥንድ ሥራ ላይ ማተኮራቸው፣ አተገባበር ላይ ማጥናታቸው፣ አጠቃቀም ላይ በማተኮራቸው እና ሁለቱን ቡድኖች በተለያዩ መምህር እንዲማሩ ተደርጎ የተካሄዱ በመሆናቸው ይህ ጥናት ከተሰራበት አውድና የአጠናን ዘዴ ይለያቸዋል።

በአንጻሩ ደግሞ የዚህ ጥናት ግኝት በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃትን ለማዳበር የተለየ አስተዋጽኦ እንደሌለው ካሳየው የGirma ጥናት ውጤት ጋር የሚቃረን ሆኗል። ይሁን በጥናቱ እንደተገለጸው ውጤቱ የቡድን ሥራው ችግር ሳይሆን ተማሪዎቹ በቡድናቸው መካከል ቃላዊ ተግባራትን ለማሳደግ የሚማሩበትን ቋንቋ እምዛም የማይጠቀሙ መሆናቸውን አስቀምጧል።

በመሆኑም፣ የዚህ ጥናት ግኝት፣ Martin (2002) እና Johnson (2003) የሚገልጹትን ሀሳብ የሚያጠናክር ነው። ምክንያቱም በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር በሁለተኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራት ትምህርት ሂደት ያለው ሚና ወሳኝ እንደሆነ ምሁራኑ እንዳስገነዝቡት ሁሉ

ዘዴውን በመጠቀም የተማሩ ተማሪዎች ካለዘዴው ከተማሩ ተማሪዎች የበለጠ ውጤታማ ሆነው ይማራሉ። በዚህ ጥናትም በቡድን ሥራ የተማሩት ተማሪዎች በድህረት-ምህርት በዘዴው ካልተማሩት ተማሪዎች የበለጠ ውጤት አስመዝግበዋል።

በአጠቃላይ በቡድን ሥራ የአማርኛ ኢ-አፍፈት ተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራትን በማስተማር የቃላዊ ተግባራት ችሎታቸውን ለማዳበር አወንታዊ አስተዋጽኦ ያለው ስለሆነ በቃላዊ ተግባራት ትምህርት ሂደት ትኩረት ተሰጥቶት በአግባቡ ቢተገበር የተሻለ ውጤት ሊያመጣ እንደሚችል ግንዛቤ መያዝ ያስፈልጋል።

ምዕራፍ አምስት

ማጠቃለያ፣ መደምደሚያና የመፍትሔ ሀሳቦች

5.1 ማጠቃለያ

ይህ ጥናት በቡድን ሥራ ቃላዊ ትግባቦትን በማስተማር የኦሮምኛ ቋንቋ አፍፈት የአስረኛ ክፍል ተማሪዎችን የቃላዊ ተግባቦት ብቃታቸውን ለማዳበር የሚኖረውን አስተዋጽኦ፣ ለመፈተሽ አልሞ የተነሳ ሲሆን፣ ዓላማውን ዳር ለማድረስ በጥናቱ የተፈተሸው አልቦ መላምት በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባቦትን ከተማሩ በኋላ በሙከራ ቡድን እና በቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች መካከል ጉልህ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ልዩነት አይኖርም የሚል ነበር። እነዚህን የምርምሩን መሰረታዊ ጥያቄ ለመመለስ፣ መላምቱን እና ዓላማውን ለመፈተሽም ጥናቱ በሚከተለው መንገድ ተከናውኗል።

የጥናቱ ስልት በሁለት ቡድኖች ቅድመ-ትምህርትና ድህረ-ትምህርት ክፍል ፍትነታዊ የምርምር ንድፍ ላይ የተመሰረተ ነው። በዚህ መሰረትም ጥናቱን ለማከናወን በኦሮሚያ ክልል፣ በምስራቅ ወለጋ ዞን፣ በስቡ ስሬ ወረዳ፣ በጭንጊ ከተማ የሚገኘው የጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በአመቺ ናሙና ተመርጧል። በተመረጠው የጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ20013 ዓ.ም በመማር ላይ ካሉ ስድስት የአስረኛ ክፍል የመማሪያ ክፍሎች ውስጥ በቀላል የእጣ ናሙና ዘዴ የአንድ መማሪያ ክፍል ተማሪዎች ተመርጠው በእጣ ናሙና በመክፈል የየጥናት ተሳታፊዎች ተደርገዋል።

ለጥናቱ መረጃ ለመሰብሰብ ያገለገለው መሳሪያ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ፈተና ሲሆን፣ ተገቢነቱ እንደ አስፈላጊነቱ በቋንቋ መምህራን እና በጥናቱ አማካሪ ተገቢነታቸው ተፈትሏል።

በመቀጠል የአንድ ክፍል ሁለቱም ቡድኖች ተማሪዎች ቅድመ-ትምህርት የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ፈተና ተፈትነው የተገኙት አማካይ ውጤቶች በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት ተሰልተው፣ በሁለቱ ቡድኖች መካከል ጉልህ የቃላዊ ተግባቦት ብቃት ልዩነት ባለመገኘቱ ለጥናቱ በእጣ በተለዩበት ሁኔታም የአንዱን ቡድን ተማሪዎች የሙከራ እና የሌላኛውን ቡድን ደግሞ የቁጥጥር ቡድን ሆነው ተለይተዋል።

ከዚያ በኋላ የሙከራው ቡድን ተማሪዎች በተዘጋጀው ማንኛው መሠረት በቡድን ሥራ አማካይነት ቃላዊ ተግባቦትን ሲማሩ፣ የቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች ደግሞ በተለመደው የቃላዊ

ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ (በመማሪያ መጽሐፍ የመናገር እና የማዳመጥ ትምህርት አቀራረብ) በትምህርት ቤቱ በክፍል ደረጃው በማስተማር ላይ በሚገኙት በአጥኝዎ ስልጠና በተሰጣቸው የአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህር ለስድስት ሳምንታት (ለ12 ክፍለጊዜያት) ሁለቱም ቡድኖች ቃላዊ ተግባራትን ተምረዋል። በመጨረሻም ሁለቱም ቡድኖች በቋንቋ መምህራን የተገመገሙ ድህረት-ምህርት የቃላዊ ተግባራት የብቃት ፈተና ተፈትነዋል።

በፈተና የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ በቅድመ-ትምህርትና በድህረት-ምህርት የተሰበሰበውን መረጃ ለመተንተን ደግሞ ገላጭ ስታትስቲክስና ድምዳሜያዊ ስታትስቲክስ አገልግሎት ላይ ውለዋል። ገላጭ ስታትስቲክስ የመረጃዎቹን አማካይ ውጤትና መደበኛ ልይይት ለማነጻጸር ያገለገለ ሲሆን፣ ድምዳሜያዊ ስታትስቲክስ ደግሞ በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት የልዩነቱን ጉልህነትና የልዩነቱን የጥንካሬ ደረጃ ለማረጋገጥ አግልግለዋል።

ከውጤት ትንተናው መረዳት እንደተቻለውም፣ በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን የተማሩ የሙከራው ቡድን ተማሪዎች ድህረት-ምህርት የቃላዊ ተግባራት የብቃት ፈተና አማካይ ውጤት በተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ ከተማሩት የቁጥጥሩ ቡድን ተማሪዎች የቃላዊ ተግባራት ፈተና አማካይ ውጤት ጉልህ ልዩነት አሳይቷል፤ የልዩነቱ የጥንካሬ ደረጃም መካከለኛ ሆኖ ተገኝቷል።

በአጠቃላይም የጥናቱ ውጤት ያሳየው በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃትን ለማዳበር ከተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ በተለየ ሁኔታ አስተዋጽኦ ያለው መሆኑን ነው።

5.2 መደምደሚያ

በጥናቱ የውጤት ትንተና መሰረት ከሚከተለው መደምደሚያ ላይ ለመድረስ ተችሏል። የሙከራው ቡድን ተማሪዎች በድህረት-ምህርት ያስመዘገቡት የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራት ብቃት አማካይ ውጤት በተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ ከተማሩት ከቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች የአማርኛ ቃላዊ ተግባራት ብቃት አማካይ ውጤት ጨምሮ ታይቷል። ለዚህም ምክንያቱ በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር የተማሪዎችን የቃላዊ ተግባራት ብቃትን ለማጎልበት የላቀ ድርሻ ያለው መሆኑን ነው። ይህም የቡድን ሥራ ከቃላዊ ተግባራት ብቃት ጋር ጥብቅ ትስስር እንዳለው ስለሚያሳይ ቃላዊ ተግባራትን ለማስተማር ተግባር ላይ ሊውልና በስፋት ሊሰራበት ይገባል፤ የሚል አንድምታ አለው።

5.3 የመፍትሔ ሀሳብ

በጥናቱ ግኝት መሰረት፤ የሙከራው ቡድን ተማሪዎች በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ከተማሩ በኋላ የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራት ብቃት አማካይ ውጤት በተለመደው የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴ ከተማሩት ከቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች አማካይ ውጤት ጨምሮ ታይቷል። ለዚህም በቡድን ሥራ ቃላዊ ተግባራትን ማስተማር ማስተማር ትልቅ አስተዋጽኦ እንዳለው ለመረዳት ተችሏል።

ስለዚህ፤ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የተማሪዎችን የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር በቃላዊ ተግባራት ትምህርት የማስተማር ዘዴዎቻቸው ውስጥ ተማሪዎች ራሳቸውን ችለው መማርን ይከውኑ ዘንድ የሚረዳቸውን የቡድን ሥራን በመጠቀም ቢያስተምሩ የተማሪዎች የቃላዊ ተግባራት ብቃት የሚሻሻልበት ሁኔታ ይፈጠራል።

በጥናቱ የተገኘውን ውጤት ብሎም የዘዴውን አተገባበርና ዘዴው ያለውን ፋይዳ መምህራኑ የሚገነዘቡባቸው አጫጭር የስራ ላይ ስልጠናዎች በየደረጃው በሚገኙ የትምህርት ባለሙያዎች መሰጠት ይኖርበታል።

ከዚህም ሌላ የአማርኛ ቋንቋ መምህር ለመሆን ለሚሰለጥኑ አዲስ ሰልጣኞች ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት በሚሰጧቸው ስልጠናዎች ስለቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ዘዴዎች ማስተማርና ማሰልጠን ይጠበቅባቸዋል።

የአማርኛ ቋንቋ ስርዓተ ትምህርት እና መርሃትምህርት ባለሙያዎችና የመማሪያ ማስተማሪያ መጻሕፍት አዘጋጆች የቃላዊ ተግባራት ትምህርትን ሲያዘጋጁ የቃላዊ ተግባራት(የመናገር እና የማዳመጥ ኪህሎችን) ማስተማሪያ ዘዴዎችን በግልጽ ማቅረብን እንደአንድ የቃላዊ ተግባራት ትምህርት ማቅረቢያ መንገድ ቢጠቀሙበት የተማሪዎች የቃላዊ ተግባራት ብቃት ችግር ሊቀንስ ይችላል።

ዋቢዎች

ማርታ እሸቱ እና ነጻነት ጌትነት።(2004)።የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት።የተማሪ መጽሐፍ 10ኛ ክፍል።ትምህርት ሚኒስቴር።

ያለው እንዳወቅ። (2009)። የምርምር መሠረታዊ መርሆችና አተገባበር። ባህርዳር ዩኒቨርሲቲ።
3ተኛአትም።

Aberash Tibebe.(2005).student participation in speaking activities in English Lesson through plasma TV. Unpublished master thesise. Addis Abeba University,Addis Abeba.

Alderson, J. C., Clapham, C. & Wall, D. (1995). *Language Test Construction and Evaluation*. Cambridge: Cambridge University Press.

Brumfit F. D. (1984). *Teaching by Principles*. (3rd ed.). London: Longman.

Cohen, E. (1994). *Restructuring the classroom: conditions for productive small groups*.

Chamot, A .U. (2005). *Language Learning Strategy Instruction: Current Issues and Trends*. *Annual Review of Applied Linguistics*, Vol.25, N0.2, pp.112-125.

Ellis, R. (2003). *Task-Based language learning and teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Gillies, R. (2003a).The behaviors, interactions, and perceptions of junior high school students during small-group learning.Gillies, R. (2003b). Structuring cooperative group work in classrooms.

Gillies, R. (2004).The effects of communication training on teachers' and students' verbal behaviors during cooperative learning.

Gillies, R. (2006). Teachers' and students' verbal behaviors during cooperative and small-group learning.

Gillies, R. (2008).The effects of cooperative learning on junior high school students' behaviors, discourse, and learning during a science-based learning activity.

Girma Wako,(2005).impedments of students English language speaking skill in Two selected primery school in wollaita Zone. European scientific journal. May 2017 edition vol.13,No.14. ISSN:1857-7881(Print) e-ISSN1857-7431.

Gomleksiz, M. N. (2007). Effectiveness of cooperative learning (jigsaw II) method on teachingEnglish as a foreign language to engineering students (Case of Firat University, Turkey).

- Harmer, J. (2006). *The practice of English Language Teaching*. London: Longman.
- Harvey, L., Locke, W., Money, A. (2002). *Enhancing employability, Recognizing diversity*, Universities UK-CSU.
- Jaques, D. (2000). *Learning in groups, A Handbook for improving group work*, 3rd edition Kogan page, London.
- Jing Meng (2010). *Cooperative Learning methods in the practice of English reading and speaking*: Journal of language teaching and research.
- Johnson, D. & Johnson, R. (1990). *Cooperative learning and achievement*. In S. Sharan (Ed.), *Cooperative learning*: New York: Praeger.
- Johnson, D. & Johnson, F. (2003). *Joining together: Group theory and group skills* (8th ed.). Boston: Allyn and Bacon. R.M. Gillies, M. Boyle / *Teaching and Teacher Education*.
- Jones, B. F., Palincsar, A. S., Ogle, D. S., and Carr, E. G. (1987). *Strategic Teaching and Learning: Cognitive instruction in the Content areas*. Alexandria, Va.: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Lantolf, J. P. (2006). Sociocultural theory & L2: State of the art. *Studies in Second Language Acquisition*, 28(01), 67-109.
- Littlewood, W. (2007). *Communicative Language Teaching: An introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mahdavi, M. (2014). *Metacognitive Strategy Training and Vocabulary Learning in an Input-Poor Environment*. *International Journal of Multidisciplinary and Current Research*. Vol.2 Cambridge: Cambridge University Press.
- Martin, V. (2002). *Group working; Nursing Management*.
- Mitchell, R., Myles, F., & Marsden, E. (2013). *Second Language Learning Theories*. Routledge.
- Nergis, A. (2011). Foreign language teacher education in Europe: A historical overview. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (15), 181-185.
- Ning, D. (2001). *Teaching English to speakers of other languages*. Cambridge: Cambridge.
- O'Malley, J.M. and Chamot A.U. (1990). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press. Cambridge: CUP.
- Oxford, R. and Nyikos, M. (1990). *Variables affecting choice of language learning*

strategies by University students. *Modern Language Journal*, 73, 291-300.

Oxford, R., & Schramm, K. (2007). Bridging the gap between Psychological and Sociocultural Perspectives on L2 Learner Strategies. In Cohen, A. D., & Macaro, E. (Eds.). (2007). *Language learner Strategies: Thirty years of research and practice*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Philip, B. (2005.). *Towards a Social-Motivational Metacognitive Strategy Instruction Model: Theory and Practice*. (Unpublished PhD Thesis). Universiti Kebangsaan: Malaysia, Bangi.

Sintayehu Teferi(2015).Factors that affect the practice of teaching learning speaking skill in group work: Bole Preparatory school in focus. Unpublished MA thesis submitted to Addis Abeba University.

Slavin,R.E.(1995).cooperative Learning: Theory, research, and practice, 2nd ed.Boston:Allynand Bacon.

Underwood , M. (2000). Towards a methodology of naturalistic inquiry in educational evaluation. (CSC monograph series in evaluation no. 8). Los Angeles: Center for the Study of Evaluation

Ur, P. (1996). *A Course in Language Teaching: Practice and Theory*. Cambridge: Cambridge UP, Print

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press

Williams, M.and Burden, R. (1997). *Psychology for Language Teachers: A social Constructivist Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

አባሪዎች

አባሪ ሀ : የጥናቱ የሙከራው ቡድን የቅድመ እና ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት

የተማሪ መ/ቁ	የቅድመ ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት ከ30	የድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት ከ30
1	15	18
2	14	17
3	13	17
4	14	18
5	15	17
6	14	17
7	16	18
8	14	17
9	14	17
10	15	17
11	14	16
12	14	16
13	15	17
14	13	16
15	14	17
16	15	22
17	14	17

18	15	20
19	13	17
20	14	17
21	14	18
22	15	19
23	15	17
24	15	20
25	16	17
26	15	17
27	15	22
28	13	23
29	14	18
30	15	17
31	14	18
32	13	17
33	14	23
34	15	20
35	15	19

አባሪ ለ : የጥናቱ የቁጥጥር ቡድን የቅድመ እና ድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት

የተማሪ መ/ቁ	የቅድመ ትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት ከ30	የድህረትምህርት የቃላዊ ተግባራት ብቃት ፈተና ውጤት ከ30
1	11	12
2	10	11
3	12	13
4	11	11
5	12	12
6	12	11
7	13	12
8	10	11
9	10	10
10	13	14
11	10	13
12	11	11
13	12	10
14	11	11
15	12	13
16	12	13
17	14	14
18	13	11

19	12	15
20	11	11
21	13	14
22	16	14
23	19	20
24	14	18
25	10	14
26	12	14
27	15	16
28	17	16
29	16	19
30	14	12
31	14	11
32	14	16
33	16	16
34	19	18
35	16	19

አባሪ “ሐ” :-የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራት ለማሳደግ የቡድን ሥራን መጠቀም ላይ የቀረበ የትምህርት ስልጠና ቴክኒክ

ይህ የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ቴክኒክ የ10ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መጽሐፍ እና መርሃ ትምህርትን መሠረት በማድረግ የተዘጋጀ ነው። የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ይዘቶችን እና የቡድን ሥራን በማቀናጀት የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራታዊ ብቃትን ማዳበር ላይ በማተኮር የቀረበ የማስተማሪያ ቴክኒክ ነው።

ጠቅላላ የተመደበው የትምህርቱ ሰዓት:-12:00

የትምህርቱ አጠቃላይ ግብ:-በክፍል ውስጥ የቡድን ሥራን በመጠቀም የቋንቋውን ተግባራታዊ አውድ በመፍጠር የተማሪዎችን ቃላዊ ተግባራታዊ ብቃትን ማዳበር ነው።

ዝርዝር አላማ:-ከዚህ የቃላዊ ተግባራት ትምህርት በኋላ ተማሪዎች

- 1.በተለያዩ ርዕስ ጉዳዮች ላይ ሐሳባቸውን ይገልጻሉ።
- 2.የተለያዩ ተረትና ምሳሌዎችን እና እንቅስቃሴዎችን ይተርካሉ።
- 3.በተለያዩ ርዕስ ጉዳዮች ላይ ውሳኔዎቻቸውን ያሳውቃሉ።
- 4.ስለራሳቸው ጥልቅ መረጃ በማቅረብ ይገልጻሉ።
- 5.ስለ ሌላ ሰው ጥልቅ መረጃ በማሰባሰብ ይገልጻሉ።
- 6.ስለ አንድ ርዕስ ጉዳይ ዘገባዎችን በመስራት ይዘግባሉ።

እነዚህን አላማዎች ከግብ ለማድረስ የቃላዊ ተግባራት ማስተማሪያ ይዘቶች የሆኑትን የጥንድ ንግግር (Dialogue)፣ የወል ወይይት (Conversation)፣ ሕዝባዊ ወይይት ማድረግ (Public Conversation and Speech)፣ ራስን ማስተዋወቅ (Self Introduction)፣ ሌላውን ሰው ማስተዋወቅ (Introducing Other Person) እና የመሳሰሉትን ከቡድን ሥራ ጋር በማቀናጀት ተምህርቱ ተሰጥቷል።

ክፍለ-ትምህርት አንድ፣ የጥንድ ንግግር (Dialogue)

በዚህ ክፍለ-ትምህርት በጥንድ ሆናችሁ ስለስነ-ቃል፣ የስነ-ቃል ቅርጾች፣ የስነ-ቃል ተግባራትና ስለመሳሰሉት ነጥቦችን በማንሳት ትውያዩባቸዋላችሁ።

ለትምህርቱ የተመደበው ጊዜ 2:00

ክንውን አንድ፡- ተማሪዎች በአከባቢያቸው የተወሰኑ የስነ-ቃላት ዓይነቶችን እንዲዘረዝሩና እንድወያዩ ማድረግ፣ ከተማሪዎች የሚገኘውን ምላሽ በመዘርዘር ማለማመድ ይቻላል።

ተማሪዎች በቡድን ስለየስነ-ቃል ዓይነቶችና ጥቅማቸውን ከተወያዩ በኋላ በጥንድ በመነሳት እንድነጋገሩበት ማድረግ።

ተማሪዎች ስለእነዚህ ነጥቦች በማንሳት ከተወያዩ በኋላ አንድ በአንድ እየወጡ እንዲገልጹ ማድረግ።

ተግባር ሁለት

ለተማሪዎች አንድ ምሳሌ /ተረት ተረትና ምሳሌያዊ አነጋገሮችን/ በመስጠት በአከባቢያቸው የሚነገሩትን ምሳሌያዊ አነጋገሮች እና ተረቶችን ቋንቋውን ተጠቅመው እንዲነጋገሩ በማድረግ ማለማመድ ይቻላል። ስሌዳ ላይ በሚከተለው መልኩ በመጻፍ ማመልከት

ተረት ተረት ብላችሁ በመጀመር የላም በረት በማለት ትመልሳላችሁ።

በድሮ ጊዜ አንድ አንበሳ ነበር። አንበሳው በአንድ-ት ገጠራማ ከተማ አከባቢ በሚገኘው ጫካ ውስጥ ይኖር ነበር። የእለት ተእለት ጉርሻውን ለማግኘት ወዲያና ወዲህ መሯሯጡ ስለሰለቸው አንበሳው በቀላሉ ምግቡን የሚያገኝበት መላ ዘየደ። በመላቀው በከተመዋ ውስጥ ወደሚገኘው ስጋ ቤት በመሄድ በቤቱ ውስጥ ያለውን ሥጋ ለመስረቅ ወሰነ። ከውሳኔው በኋላ በቀጥታ ወደቤቱ በመሄድ ያለውን በሙሉ ወስዶ ወደጫካው ተመልሶ እየሮጠ እያለ ወንዝ ሊሻገር ሲል በውሃ ውስጥ ራሱን ሥጋ ይዞ አገኘው። ተጨማሪ ሥጋ ከራሱ ምስል ለመቀማት ሲዘል የያዘው ሥጋ ከውሃው ውስጥ ወደቀበትና ባዶ እጁን ተመልሶ ወደ ጫካው ሄደ ይባላል። ተረቴን መልሱ አፌን በዳቦ አብሱ።

ይህንን ተረት መሠራት በማድረግ የየራሳችሁን ተራትና ምሳሌ ተራ በተራ መነሳት ተነጋገሩ።

የእኔ ቶሎ ቶሎ ቤት ግድግዳው ሰንበለጥ።

መች መጣሽ ሙሽራ መች ቆረጠምሽ ሽምብራ።

ክፍለ-ትምህርት ሁለት፣ የወል ወይይት(Conversation)

በዚህ ክፍል የወል ወይይት አተገባበር፣ ይዘትና መለማመጃ ደረጃዎች የሚቀርብበት ነው።

ለትምህርቱ የተመደበ ጊዜ 2:00

ክንውን ሶስት፡ ተማሪዎች ተራ በተራ በአካባቢያቸው የሚወሰኑትን እንቆቅልሾች እንድናገሩ ማድረግ። ይህም ለተማሪዎች አንድ እንቆቅልሽ በመስጠት በምሳሌው መሠረት በወል እንድመሥርቱ በማድረግ ነው። ለምሳሌ፡ ጠያቂ ፡ እንቆቅልህ/ሽ/

መላሽ፡ ምን አወቅልህ/ሽ/

ጠያቂ፡ የሰራኝ ይሽጠኛል፤ የገዛኝ አይጠቀምብኝም፤ የሚጠቀምብኝ አያኝም። እኔ ማን ነኝ

መላሽ፡ የረሳ ሳጥን

በዚህ መሠረት የየራሳችሁን እንቆቅልሽ በማምጣት በወል በመሆን ተራ በተራ አቅርቡ።

ክፍለ-ትምህርት ሶስት ፤ ሕዝባዊ ወይይት ማድረግ (Public Conversation and Speech)

በዚህ ክፍል የሕዝባዊ ወይይት አተገባበር፣ ይዘትና መለማመጃ ደረጃዎች የሚቀርብበት ነው። ለትምህርቱ የተመደበ ጊዜ 2:00

ክንውን አራት፡ ተማሪዎች የተለያዩ ሚናዎችን በመውሰድ በአካባቢያቸው ስለሚገኙት ችግር እንደየመያያ ርዕስ በመውሰድ እንድናገሩ ማድረግ። ይህም ለተማሪዎች አንድ የመወያያ ርዕስ በምሳሌነት በመስጠት በምሳሌው መሠረት የተወሰኑ ተማሪዎች የውይይቱ መሪና ለሎች ደግሞ ተመሪ ሆኖ እንድወያዩ በማድረግ ነው።

ለምሳሌ፡ በአካባቢያቸው ስለሚከሰት የመብራት መቆራረጥ ችግሮችን ማወያየት። የውይይቱ መሪዎች ሶስት ተማሪዎች ተመርጦ እንድመሩት በማድረግ ሲሆን ይህም በሚከተለው ይሆናል። መሪዎቹ በመጀመሪያ ለዚህ ወይይት ፍቃደኞች በመሆን ስለቀረባችሁ ክፍተኛ ምስጋና ላቀርብላችሁ እወዳለሁ። በመቀጠል የመወያያ ርዕሳችን ስለመብራት ችግር ይሆናል። እንደሚታወቀው መብራት በአካባቢያችን በየጊዜው እየተቆራረጠ ስለሚያስቸገረን የሚመለከተውን የመንግስት አካል በማመልከቻ በማቅረብ አፋጣኝ መፍትሔ እንዲሰጠን ለማድረግ እንሞክራለን። ከእናንተ መካከል ተጨማሪ ሐሳብ ካላችሁ እድሉን እንሰጣቸዋለን። የዛሬው ወይይታችንን በዚህ እንቋቋላለን። ስለተከታተላችሁን ልባዊ ምስጋናችን እናቀርባለን።

በዚህ መሠረት ተማሪዎች ስለ ውሃ ችግር እንደ መወያያ ርዕስ በመውሰድ እንዲወያዩበት በማድረግ ሕዝባዊ ወይይት ማስኬድ ነው።

ክፍለ-ትምህርት አራት፡- ራስን ማስተዋወቅ(Self Introduction)

በዚህ ክፍል ራስን ማስተዋወቅ እንዴት እንደሚቻል፣ ይዘትና መለማመጃ ደረጃዎች የሚቀርብበት ነው። ለትምህርቱ የተመደበው ጊዜ 2፡00

ክንውን አምስት፡ ተማሪዎች ስለራቸው ጥልቅ መረጃ በማቅረብ ራሳቸውን መራሳቸው እንድያስተዋወቁ በማበረታታት እንድነጋገሩ ማድረግ። ይህም ለተማሪዎች አንድ የራስ ማስተዋወቅ ማብራሪያዎችን በምሳሌነት በመስጠት በምሳሌው መሠረት የተወሰኑ ተማሪዎች ራሳቸውን እንድያስተዋወቁና ለሎች ደግሞ በማድመጥ እንድከታተሉ በማድረግ ነው።

ስሜ አስቴር አበበ ይባላል። እድሜዬ 18 ዓመት ሲሆን የመጣሁት ከሰፊ ቤተሰብ ነው። እኔ ሁለት ወንድሞችና ሶስት እህቶች አሉኝ። የሚኖረው በስፊ ከተማ ነው። አሁን የሚማረው በጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ሲሆን ወደዚህ የመጣሁት አክስቴ ጋር ቁጭ ብዬ ለመማር ነው። ይህንን ምሳሌ መሠረት በማድረግ ራሳችሁን አስተዋወቁ።

ክፍለ-ትምህርት አምስት፣ ሌላውን ሰው ማስተዋወቅ(Introducing Other Person)

በዚህ ክፍል ሌላውን ሰው ማስተዋወቅ እንዴት እንደሚቻል፣ ይዘትና መለማመጃ ደረጃዎች የሚቀርብበት ነው። ለትምህርቱ የተመደበ ጊዜ 2፡00

ክንውን ስድስት፡ ተማሪዎች ስለሌላ ሰው ጥልቅ መረጃ በማሰባሰብ ሌላውን ተማሪ እንድያስተዋወቁ በማበረታታት እንድነጋገሩ ማድረግ። ይህም ለተማሪዎች አንድ የሌላውን ማስተዋወቅ ማብራሪያዎችን በምሳሌነት በመስጠት በምሳሌው መሠረት የተወሰኑ ተማሪዎች ሌላውን ተማሪ እንድያስተዋወቁና ለሌሎች ደግሞ በማድመጥ እንድከታተሉ በማድረግ ነው።

ስሚ አስቴር አበበ ይባላል። እድሜዎ 18 ዓመት ሲሆን የመጣችሁ ከሰፊ ቤተሰብ ነው። ሁለት ወንድሞችና ሶስት እህቶች አሏት። የሚትኖረው በስፊ ከተማ ነው። አሁን የሚትማረው በጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ሲሆን ወደዚህ የመጣችሁ አክስቲ ጋር ቁጭ ብላ ለመማር ነው። ይህንን ምሳሌ መሠረት በማድረግ ሌላውን ተማሪ ተራ በተራ አስተዋወቁ።

ክፍለ-ትምህርት ስድስት፣ ዘገባ ማቅረብ (Making a Report)

በዚህ ክፍል ዘገባ ማቅረብ እንዴት እንደሚቻል፣ የዘገባ አቀራረብ ይዘትና መለማመጃዎች የሚቀርብበት ነው። ለትምህርቱ የተመደበ ጊዜ 2፡00

ክንውን ስባት፡ ተማሪዎች በአከባቢያቸው ስለሚገኙት ነገሮች ላይ ዳሰሳ በማድረግ ዘገባ እንድያቀርቡ በማበረታታት እንድነጋገሩ ማድረግ። ይህም ለተማሪዎች አንድ ዘገባ አቀራረብ በምሳሌነት በመስጠት በምሳሌው መሠረት የተወሰኑ ተማሪዎች በመመረጥ ቃላዊ ዘገባ እንድያቀርቡ በማድረግ ሌሎች ደግሞ በማድመጥ እንድከታተሉ በማድረግ ነው።

ለምሳሌ ስለጎርዶሞ ፏፏቴ ምልክታ ዘገባ፡-

በትላንተና እለት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች በጨንጌ ከተማ አቅራቢያ የሚገኘውን የጎርዶሞ ፏፏቴ ጎብኝቷል። በጎብኝቱን የመሩት የጂኦግራፊ መምህር ሲሆን ዓላማው ተማሪዎች ስለአከባቢያቸው የሚገኘውን የቱሪስት መስብ ዝንባሌ እንድያገኙ ነው። በተደረገው ጎብኝትም ፏፏቴው ከከፍተኛ ቦታ ላይ የሚወርድ ሆኖ ከስሩ ድንጋያማ የመሬት አቀማመጥ የያዘ ነው። በተጨማሪም ፏፏቴው ለአይን እይታ የሚማርክ ስለሆኑ ሌሎች ተማሪዎችም ሄዶ እንድጎበኙ እንጋብዛቸዋል።

በምሳሌው መሠረት ተማሪዎች ስለአንድ ድርጊት ዘገባ እንድጽፉ በመስጠት ቃላዊ ተግባራቸውን እንድያሳድጉ ማገዝ ነው።

አባሪ “መ”፡- ቅድመትምህርትና ድህረትምህርትፈተና

የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር የቡድን ስራ ሚና በሚል ርዕስ ለተካሄደው ጥናት መረጃ እንዲያስገኝ ለ10ኛ ክፍል ተማሪዎች የተዘጋጀ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና (30%)

ስም-----ክፍል-----ተራ ቁጥር-----ጾታ-----

ለፈተናው የተፈቀደ ጊዜ 1:00 ሰዓት

አጠቃላይ መመሪያ፤ ይህ ፈተና በጭንጌ አጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የአማርኛ ቋንቋ ቃላዊ ተግባራትን ለማዳበር የቡድን ሥራ በመማር ማስተማር ረገድ ያለውን ሚና ለመፈተሽ እየተካሄደ ላለው ጥናት ለመረጃ መስብሰቢያነት የተዘጋጀ ነው። ፈተናው አራት ዋና ዋና ክፍሎች ያሉት ሲሆን የመጀመሪያው ክፍል አስር የምርጫ ጥያቄዎችን ያካተተ ሲሆን ሁለተኛው ክፍል ደግሞ ሶስት የባይ ቦታ ሙሉ ጥያቄዎችን ይዟል። የሶስተኛው ክፍል አምስት የአዛምድ ጥያቄዎችን ሲይዝ አራተኛው ክፍል ሁለት ተዘባቢ-ርቀው ያሉ ቃላትን አስተካክሎ ዓረፍተነገር መመስረትን ይዟል።

በየክፍሎቹ ለቀረቡ ጥያቄዎች ሌሎች ንዑሳን መመሪያዎች የተዘጋጁ ሲሆን እንደየንኡሳን ክፍሎች መመሪያ አጠያየቅ ተገቢውን መልስስጥ/ስጭ።

ማሳሰቢያ፤ፈተናውን ከመጀመርህ/ሽ በፊት የፈተናው ገጾች ብዛት አምስት መሆናቸውን አረጋግጥ/ጭ።

ክፍል አንድ፣ የምርጫ ጥያቄዎች

መመሪያ አንድ፣ የሚከተሉት ጥያቄዎች በሁለት የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች የተደረገ የጥንድ ንግግር /Dailogue/ መሰረት በማድረግ የቀረቡ ናቸው። ከቀረቡት አማራጮች ንግግሩን በትክክል ሊያሟላ የሚችለውን መልስ የያዘውን ሆኔ በመምረጥ ከጥያቄዎች ፊት ለፊት በተዘጋጀው መልስ መስጫ ባዶ ቦታ ላይ ሙሉ/ሙይ።(10%)

የኋላሸት፡ አንቴን በማግኘቴ እጅግ በጣም ደስ ብሎኛል።

በረከት፡-----1-----

የኋላሸት፡-----2-----

በረከት፡ ቤተ-መጽሓፍ ሄጄ ለአጠቃላይ ፈተና የሚረዳኝን አጋዥ መጽሓፍ ለማንበብ እየሄድኩኝ ነው።

የኋላሸት፡ -----3-----

በረከት፡ በሚቀጥለው ሳምንት መጨረሻ ላይ ነው።

የኋላሸት፡ -----4-----

በረከት፡ አማርኛ፣ ኦሮሚኛና ሒሳብ ናቸው።

የኋላሸት፡ የፈተናው ይዘት ምን ምን ሊሆኑ ይችላሉ

በረከት፡-----5-----

የኋላሸት ፡ -----6-----

በረከት፡ ባይሆን እንኳ ለረዳሽ የሚችለው አሁን በደንብ እንድታጠኚ ማገዝ ነው።

የኋላሸት ፡ እሱን እኔም አወቀዋለሁ ግን ፈተናው ሊከብደኝ ስለሚችል በተቻለ መጠን እንድታግዘኝ ይፈልጋለሁ።

በረከት፡ -----7-----

የኋላሸት፡ -----8-----

በረከት፡ መመሪያው የሚለው ምንም ዓይነት የኤለክትሮንክስ ዕቃ ይዞ መግባት አይቻልም ነው።

የኋላሸት፡-----9-----

በረከት፡ አዝናለሁ አሁን በድንብ አንብበሽ ለፈተናው ብትዘጋጁ ይሻልሻል።

የኋላሸት፡ -----10-----

በረከት፡ ላንቺም መልካም ቆይታ ይሁንልሽ ።

1. ሀ. እኔ ምግብ አልፈልግም ለ. እና ምን አደርክ ሐ. እኔንም በጣም ደስ ብሎኛል መ. የራስሽ ጉዳይ ነው
2. ሀ. ወዴት እየሄድክ ነው ለ. ቻውደህና ዋል ሐ. አባቴን በጣም እወደዋለሁ መ. የወንድምክህ ስራ ምንድነው
3. ሀ. ምን ይገልጻህ ልምጣ ለ. ምን እያደረገክ ነው ሐ. ስንት ወንድሞችና እህቶች አሉህመ. የፈተናው ቀን መቼ ነው
4. ሀ. በመጀመሪያ ቀን የሚንፈተነው ምን ምንድናቸው ለ. አማርኛን የሚፈተነው መቼ ነው ሐ. ከዬት ነው የሚትመጣው መ. ፈተናው ስንት ጥያቄዎችን ያካትታል
5. ሀ. ሁሉንም ሊያካትት ይችላል ለ. ምርጫ፣ አዛምድ፣ ባዶ ቦታ ሙሉና ገላጻ ሊሆኑ ይችላሉ ሐ. እርግጠኛ አይደለሁም ግን ሁሉንም ሊያካትት ይችላል መ. ሁሉም

6. ሀ. ምን ያህል እርግጠኛ ነህ ለ. በምን ልታወቅ ቻልክ ሐ. ፈተናዎ ይቀልላል ብለህ ታስባለህ መ. እናክህን በፈቴናዎ ቀን እርዳኝ
7. ሀ. ይሆናል ለ. እንዴት አድርጌ ነዉ የሚረዳሽ ሐ. እኔ ፈታኞቼን አልፈራቸዉም መ. ፈታኞቼ ዘመዶቼ ናቸዉ
8. ሀ. በአጭር የጽሑፍ መልዕክት ላክልኝ ለ. በወረቀት አድርገህ ላክልኝ ሐ. መጥቼ ልወሰድ መ. ፈተናዎ ቶሎ ያልቃል
9. ሀ. ከጎንክ ልቀመጥ ለ. በርትቶ ማጥናት ጥሩ አይደለም ሐ. የመጣሁት ከገጠር ነዉ መ. አንቴ ግን እጅግ በጣም ጨካኝ ነህ
10. ሀ. ሁለተኛ አይንህን ማየት አልግግም ለ. አንቴ ግን እህት የለህም ሐ. በል ደሀና ዋል መልካም ቆይታ ይሁንልህ መ. በጣም አናደድክኝ

ክፍል ሁለት፡-አዛምድ ጥያቄዎች

መመሪያ ሁለት፤ የሚከተሉት ጥያቄዎች የወል ንግግርን መሰረት በማድረግ የቀረቡ ናቸው። በ “ሀ” ሥር ከቀረቡት ንግግሮች ጋር መጣጣም የሚችሉትን “ለ” ሥር ከቀረቡት ጋር በማዛመድ መልስ/መልሹ።(5%)

ሀ

11. ስላገኘዉ አችሁ በጣም ደስ ብሎኛል
12. ምን ያህል ወንድሞችና እህቶች አሏችሁ
13. ወደዚህ ትምህርት ቤት ለምን መጣችሁ
14. ለመማር ደስ የሚላችሁ የትምህርት ዓይነት የትኛዉ ነዉ መ.
15. ሌላ ጊዜ እንገናኛለን

ለ

- ሀ. የተሻለ ትምህርት ለማግኘት
- ለ. ሁሉንም
- ሐ. ደስ ይለናል
- መ. በጣም ብዙ ነን
- ሠ. እኛንም

ክፍል ሶስት፤ የባዶ ቦታ ሙሉ ጥያቄዎች

መመሪያ ሁለት፤ የሚከተሉት ጥያቄዎች ራስን ማስተዋወቅና ሌላዉን ሰዉ ማስተዋወቅ መሰረት በማድረግ የቀረቡ ናቸው። ከቀረቡት ማብራሪያዎችን ሊሟላ የሚችሉትን ቃላትና ሀረጎች ከሚከተለው ሠንጠረዥ ውስጥ በመምረጥ በቀረበው ባዶ ቦታ ላይ ሙሉ/ሙይ።(10%)

ሀ. ሎሚናት	ሐ. ጎበዝ	ሠ. ከአንድ	ቀ. ተማሪዎች	ተ. ሴት
ለ. ተግባብተን	መ. ሰርተፊኬት	ረ. የምንማረው	በ. ጥርጣሬ	ቸ. በጉጉት

እኔና ሎሚናት 16-----እናትና አባት ልጆች ነን። ሁለታችንም በጭንጊ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ9ኛ እና የ10ኛ ክፍል 17.....ነን። ሎሚናት የ9ኛ ክፍል ተማሪ ስትሆን እኔ ደግሞ የ10ኛ ክፍል ተማሪ ነኝ። ሁለታችንም የመጣነው 18.....ቤተሰብ ሲሆን እኔ ወንድ ልጅ ስሆን ሎሚናት ደግሞ 19.....ልጅ ናት። ። ሁለታችንም በትምህርታችን 20.....ተማሪዎች ነን። እኛ ከሁሉም ተማሪዎች ጋር 21..... የምንማርና ለሌላ ዕውቀት የምንተጋ ነን። እለቱ ተማሪዎች የአመቱን የልፋታቸውን ውጤት 22.....የሚቀበሉበት ነው። እኔና 23.....እንወድቅ ይሆን የሚል 24.....ባይኖረንም ከተሸላሚዎቹ መካከል መሆን አለመሆናችንን ስላላረጋገጥን እለቱን 25..... እንጠብቅ ነበር።

ክፍል አራት፣ የገለጻ ጥያቄዎች

መመሪያ ሰነድ፣ የሚከተሉት ጥያቄዎች መምህራችሁ የሚያነብላችሁን ዘገባን ካዳመጣችሁ በኋላ መልሱ። (5%)

26. መምህሩ ስለምግብ ጨው አሰራር ያስተማረው የት ውስጥ ነበር።

ሀ. በክፍል ለ. በቢሮ ሐ. በቤተ-መ-ከራ መ. በክበብ

27. የምግብ ጨው ከምን ይዘጋጃል። ሀ. ከአልሙኒየም ለ. ከሶዲየም ሐ. ከካልሻየም መ. ከሶዲየምና ከክሎሪን

28. ሶዲየም ከክሎሪን ጋር ሲዋሃድ ምንን ይፈጥራል ሀ. ካልሻየም ክሎሪይድ ለ. ሶዲየም ክሎሪይድ ሐ. ማግኒዥየም ፎስፌት መ. አይረን

29. የምግብ ጨውን ለመስራት በመጀመሪያ ወደ እቃው የሚጨመረው ማን ነው። ሀ. ሶዲየም ለ. ካልሻየም ሐ. ክሎሪን መ. አይረን

30. ስለምግብ ጨው አዘገጃጀት ያስተማረው መምህር ምን ተምህርት አስተማ ነው። ሀ. የፊዚክስ ለ. የኬሚስትሪ ሐ. የሒሳብ መ. የባዮሎጂ

የማዳመጥ ፈተናውን ለመፈተን የቀረበ ቃላዊ ዘገባ

የኬምስትሪ መምህራችን ስለጨው አዘገጃጀት በቤተ-መ-ከራ ውስጥ አስተማረን። በትምህርቱም የምግብ ጨው ሶዲየምና ክሎሪን ከተባለ ማዕድናት እንደሚዘጋጅ አስተምሮናል። በመጀመሪያ ሶዲየምን ክዳን ባለውና በቂ አየር ማስገባት በሚችል ዕቃ ውስጥ ከተጨመረ በኋላ ክሎሪን እንደየመጡ ተጨምሮበት ሶዲየም ክሎሪይድ የተባለ ንጥረ-ነገር እንደሚመሥርቱ ካስረዳን በኋላ አንድ በአንድ አሠራሩን አሳይቶናል። እኛም በደንብ አሠራሩ ስለገባን በቤታችን በቀላሉ የምግብ ጨው በማዘጋጀት አንዴት መጠቀም እንደምንችል በደንብ ተረድተናል።